

I Landflygtighed

Et historisk Livsbillede fra Reformationstiden

af

C. Barner

Kjøbenhavn

Andr. Fred. Høst & Søns Forlag

1875.

Sally B. Salomons Tryk.

1.

Vinteren havde alt taget Norden i sin kolde Favn, og ihvorvel Frosten end ikke havde lagt Bro over de svulmende Vande, som omgive de danske Øer, foer Vindeu dog som et skarpt og isnende Aandepust over Hav og Land, kastede Bølgerne brede og skummende mod Kysten, bøiede de stolte Bøgetræers skaldede Isse og kæmpede mod Menneskene. Kjøbenhavn laa indhyllet i Skumringens Mørke, der kun spredede af det svage Skær fra en enkelt Vandrers Lygte. Gjennem Kjødmangergade, som allerede paa det Tidspunkt var en af Stadens Allgader, gik en høi, mandlig Skikkelse iført en sort Klædes Kaabe med vide Ærmer, hvid opstaaende Pibekrave og Manschetter samt sort Fløiels Baret. En ung sømandsklædt Gut kom ilende op

ad Gaden og standsede ham, idet han tog sin Hue ærbødigt af.

„Ak, høilærde Hr. Doktor, jeg søgte Jer nys udi Jer Vaaning for at bede om Jer Besøgelse. En fremmed Frue er kommen hid til min Moders Hus og plages svært af Sot.“

Lægen trak et Uhrværk op af Lommen og betragtede det ved Skæret af Lygten, som Gutten holdt i Haanden. „Det lider ad Kvæld, dog faaer jeg vel følge Dig, eftersom I have min Hjælp behov.

Han vendte om og fulgte Knøsen, der lod til at være i en Alder af atten Aar, over Fisketorvet til Holmens Kanal, som adskilte Staden og Slotsholmen fra Bremerholm (senere Gammelholm). Denne var udelukkende beboet af Søfolk; kun enkelte bremiske Kjøbmænd havde deres Pakboder der. En Baad laa beredt til at modtage dem. Med kraftige Tag roede den unge Fisker dem over den dengang temmelig brede Strøm og lagde til ved Foden af en steil Trappe, der førte op til et lille Hus af Bindingsværk med Straatag, klinede Lervægge og Hornruder. Gjennem en snever Forstue kom Doktor Knud Torbensen, saaledes var Lægens Navn, ind i et lavt firkantet Værelse, i hvis ene Hjørne der stod en Seng omgiven af et blomstret Kattuns Omhæng. En hyggelig Lunhed udbredte sig fra Ovnen, hvor Ilden blus=

sede, og Atmosfæren i Stuen var mod Sædvane hos Fattigfolk ren og frisk. Tvende Træbænke, en stor messingbeslagen Kiste og et Fyrretræes Bord udgjorde det øvrige Bohave. En Tranlampe med to Bæger kastede et mat Skær over en ung Kvinde og en Pog paa elleve Somre, der sade ved Bordet. De vare Begge sørgeklædte, men Stoffet og Snittet paa deres Dragter viste, at de vare af adelig Byrd. Dog bar Ingen af dem Agraffer eller nogetsomhelst Smykke.

„Himlen være priset, at I kom hid, Hr. Doktor", tog den unge Dame Ordet og gik ham imøde." Christ give, Jer Kunst mægtede at skjænke min Moder hendes Helsen."

Hun tog Lampen i Haanden, og da Lyset faldt klarere paa hende, studsede Læegen ved Synet af hendes sjeldne Fagerhed. Den skjønne Fremmedes Skikkelse var noget over Middelhøiden, fin og yppig. Hendes Træk regelmæssige, Øinene sortebrune, og mørke Lokker omgave den hvide, lidt lave Pande. Farven var bleg, og der var et Udtryk i hendes Aasyn, som viste det erfarne Blik, at denne unge Kvinde kjendte Livets tunge Alvor. Hun gik hen til Sengen fulgt af Læegen og slog Omhænget tilside. En ældre Kvinde med sølvhvide Haar hvilede paa det tarvelige Leie. Hendes lidende Træk, hvori dyb

Kummer stod præget, bar endnu tydelige Spor af fordums Skjønhed.

Den Syge rakte sin feberhede Haand til Lægen. „Siig, Hr. Doctor, er det Sandhed, hvad Rygtet melder om Kong Christian af Danmark, at hans rare Dyder, Gudsfrygt og Mildhed distinguere ham blandt alle Fyrster"?

„Visselig er det saa. Et Land bør prises lykkelig, som har slig en Drot", gjensvarede Doktor Knud Torbensen.

„Kanske mit Spørgsmaal tykkes Jer sært, men en Moder ængstes svart, naar Dodens Mørke nærmer sig, og hendes Børn ei have egen Arne eller Borgerret i noget Land." Den Syges Legeme begyndte at sittre, og Lægen anede nu, at det var Sjælens Lidelser, som bragte hende til Gravens Rand.

„Jesper Persen berettede mig paa Veien, at I var kommen seilende hertil i Dag."

„Saa er det. Hundrede fem og halvfjersindstyve Flygtninge ere vi dragne hid fra England med det Haab, at Kong Christians Godhed vil skjærme os og naadigen tillade, vi fæste Bo udi hans Rige. Sværd, Baal, Marter og Fængsel truede os i England, — men mit Hoved værker — fast virres mine Tanker, — ak! min Dotter, Du berette hvorlunde Alt er gaaet til."

Den lille Dreng bragte en af Træbænkene hen til Sengen. Lægen tog Plads paa den og følte den Syges Puls. Imidlertid satte den unge Pige Lampen paa Bænken, og tog Sæde ved Siden af ham. En kort Pause opstod, hvori de tvende Søskende betragtede Knud Torbensen med et forskende Blik, som om de vilde udgrunde, hvilke Tanker og Følelser, der vare tilhuse i hans Sjæl. Det Indtryk, de Begge fik, indgjød dem Tillid. Baretten skjulte ikke mere Lægens høie, tankerige Pande. Haar og Skjæg var mørkt og kruset, Mildhed stod at læse i hans brune Øine, Fasthed i de stærkt markerede Træk, som endnu ikke havde mistet Ungdommens Skjønhed, da Knud Torbensen var en Mand i sine bedste Aar. Under Kaaben saaes en sort Silkevams med Fløiels Bræmmer og Pufærmer, hvilken sluttede tæt om hans velformede Skikkelse. De hvide, kraftfulde Hænder syntes skabte til et trofast Haandtryk.

„Vor Fader Ivan Mironausco var en ædelbaaren Polak," begyndte Ungmøen." Han var en Dyrker af Videnskaberne, og under Kong Edvards milde Herredømme fandt vi et sikkert Tilflugtssted udi England, og fri Øvelse af vor Religion, eftersom vi ere Tilhængere af Calvins Lære. Sikkerlig har I fornummet, hvorlunde den ædle Drot i sin unge Alder var stor udi Gudsfrygt, Dyd og Klogskab. Han var en

Ynder af boglig Lærdom og havde Indsigt i mange Sprog. Høit skattede han Enhver, som dyrkede Videnskaberne, men kun altfor aarle blev han reven fra sin høie Gjerning."

„Desaarsag var Danmarks Drot og stedet udi stor Bedrøvelse," forsikkrede Knud Torbensen" Her ymtede man om, at Kong Edvards bratte Død ei var naturlig, men at han formedelst en Forgift maatte drage bort fra Jorden. Derhos er jeg vidende, at en svar Forandring er sket udi England, efterdi Dronning Marie tager grumt afsted mod Alle, der ei bekjende sig til den papistiske Religion."

„Saa er det Sandhed," foer den Syge op. „Ei kjender hun til Ynksomhed, og hver behjertet Mand og Kvinde, der tager de Betrængtes Forsvar, vorder lettelig Dødens Bytte. Jeg gyser ved at ihukomme de Rædsler og Ufærdsgjerninger, som øves udi England. Den dydige, herlige Erkebisp af Canterbury, Thomas Cranmer er vorden fængslet som Kjætter. Med Flammetunger har Baalet alt fortæret mange Reformerte af begge Kjøn. Min dyrebare Husbond var blandt dem." Disse sidste Ord løde som et Jammerskrig fra den ulykkelige Kvindes Læber. Hun havde reist sig overende, men paa Grund af den stærke Sindsbevægelse, sank hun atter kraftesløs tilbage.

„Der var ei andet for os, end at drage skyndsomst bort fra England" vedblev Feodora Mironausco den sørgelige Beretning. „Ei vidste vi, hvorhen vi turde ty, efterdi vi ræddedes for den Ufordrageligheb, der hersker udi Religionens Anliggender i de christne Lande. Da ihukom vi, hvorlunde vor Mormoder, som var en Danekvinde, havde priset høit sit skjønne Fødeland. Vi meddelte saadant til en polsk Adelsmand Johan a Lasco, der af Kong Edvard var vorden beskikket til Superintendent over de fremmede Troesbekjendere, som havde taget Ophold udi England. Det svare Ry af Kong Christians Mildhed havde og naaet hans Øren, hvisaarsag han greb den Beslutning at drage hid med sine Troesfæller. Tvende danske Skibe, der laae seilfærdige paa Themsen, fragtede han ilsomt, og den 17de September gik vi Alle ombord ved Gravesand. Da hævede sig en Storm. Skumkammene taarnede op lig Bjerge, snart grønne og snart hvide, fraadende af Raseri, og Havets Røst fornam vi brøle, eftersom de mægtige Vandkæmper droge frem udi Ledingsfærd mod deres værgeløse Bytte. De tvende Skibe bleve skilte ad, dog ildest Medfart vederfores det Største, som Stormen drev til Flekkerø, og derfra til Marstrand, men ihvorvel at Fartøiet rummede mangen sottig Mand og Kvinde, var ei Nogen stedt udi saa svar Elende

som min arme Moder. Saaledes have vi flakket om paa Havet, indtil vi omsider den 30te Oktober landede ved Helsingør, hvortil et mindre Fartøi alt var ankommet. Begge Skibe seilede ufortøvet til Kjøbenhavn, og nys gik vi fraborde."

„Betræffende Jer sorrigtunge Beretning, mægter jeg ikkun at sige, at tilfulde fatter jeg al Jer Kvide, og er haabende, I finder Gjæstemildhed udi Danmark. Hvo mener I, skal tale Eders Sag for Hans Naade, Kongen?"

Johan a Lasco, Martinus Micronius og Johan Utenhov, hvilke ere trende bedagede og forfarne Mænd, ere stegne i Land udi Helsingør. Eftersom de erfoer, at den danske Konge residerede udi Colding, greb de hastig den Beslutning selv at begive sig didhen, for at ombede Dankongen naadigen skjænke sit Minde, at vi Alle erholde et Tilflugtssted udi hans Riger."

„Give Gud, saa maatte ske", udbrød Knud Torbensen af et oprigtigt Hjerte." Dog vel var det, om I havde mægtige Frænder, der kunde skytte Eder og tale Eders Sag. Nys tykkes mig, I sagde, velbaarne Jomfru, at Eders Mormoder var en Danekvinde."

„Vel var hun Ridderdotter, stod dog ene og levede hos sin gamle Faster, Jomfru Else Svenning.

Min Morfader, som var en polsk Adelsmand havde taget Tjeneste i den sachsiske Garde, anført af Junker Slentz. Udi Slaget ved Henningstedt, erholdt han dybe Vunder og blev fast døende bragt til Jomfru Elses Vaaning. Min Mormoder ombandt hans Saar, og der han omsider blev karsk, forlod han Gaarden som hendes Fæstemand. Usvigelig var hans Troskab mod Kong Hanses Dronning Christine, da denne som en Heltekvinde forsvarede Slottet udi Stokholm. Dog hans mange Vunder hindrede ham i tiere at øve Vaabendaad. Desaarsag drog min Mormoder med sin Husbond til Polen, men hendes Børn fostrede hun op at tale det danske Tungemaal, der stedse klang lifligst af Alle for hendes Øren."

Ei ængstes I saa saare, ædle Frue", lød Lægens Stemme mild og trøsterig. „Ihvorvel min Magt ikkun er ringe, borger jeg Eder dog for mit Sindelag. I drage ei i Tvivl, at hvad Bistand jeg er mægtig at yde Eder, skal sikkerligen vorde Eder tildel."

„Hav Tak, Hr. Doktor, for Jer Vennesælhed," gjensvarede Fru Edele Mironausco og trykkede hans Haand.

„Og Du, min vakkre Pog, hvortil staar Din Hu. Vil Du vorde Ridder eller Høilærd?" spurgte Knud Torbensen.

„Til boglig Lærdom har vor ædle, hedengangne

Fader fostret mig op," gjensvarede den lille Nicolaus Mironausco. „Vel var det, om jeg var en mægtig Ridder, der kunde drage Sværdet for min Moder og min Søster. Dog eftersom det ei er saa, og jeg desuden er for liden til at svinge Glavind, ombeder jeg Jer, høilærde Hr. Doktor, skaffe mig en Skrivers ringe Plads. Ifald I skuede vor Pengekat, vilde I sikkerlig ei drage udi Tvivl, den lider svært af Svindsot, og hjertensgjerne gad jeg skjænke den sin Førlighed igjen."

Fru Edele og hendes Datter rødmede, men med Undren betragtede Knud Torbensen den kloge Dreng, der havde stor Lighed med Søsteren, og hvis Ord saa lidt stemte med hans Alder. „End est Du saare ung af Aar til at vorde en Forsørger", gjenmælede han venligt, „dog, hvo Vandet naar til Munden, lærer snart at svømme. Jer arme Moder trænger svart til Hvile", henvendte han sig til Ungmøen og reiste sig." Hvad Herberget anbelanger, da ønskede jeg Eder et bekvemmere Logemente, men allenfals findes ei bravere Folk end Jesper Persen og hans Moder."

„Os tykkes ligesaa", lød Feodoras Svar. „Skipperen ynkedes over min Moders svare Lidelser, desaarsag han recommanderede os at tage Herberge

her og ſkikke Bud til Jer, formedelſt Jer berømte Dygtighed udi Lægekunſten."

Doktor Knud Torbenſen anordnede flere Midler til at ſtyrke den Syge og ſtille Feberen, hvorpaa han forlod dem efter at have lovet et ſnarligt Gjenbeſøg.

2.

I Fundatzen for Kjøbenhavns Univerſitet Aaret 1539 ſtaar ſkreven: „Den ottende Læſemeſter ſkal være en Muſikus. Det ſkal være en Kantor, ſom vel forſtaar Muſiken, og maa derfor være Skolemeſter for Børneſkolerne. Paa de fire ſædvanlige Dage ſkal han Klokken tolv læſe over Sjunge-Kunſten, og tillige ſjunge imellemſtunder med ſine Tilhørere, hvilket ſkal ſke i den gevelſtbygte Spiſeſtue, og ſkal da Sjungemeſteren tage alle ſine Børn med ſig, ſom ere bekvemme til Muſiken. Derfor ſkal ſaadan en Skolemeſter foruden Løn, han haver af ſin Skole, nyde af Akademiet 20 Rhinſke Gylden eller Dalere udi aarlig Løn."

Efter at have givet denne Underretning angaaende Sjungemeſterens Stilling ville vi indføre Læſeren i den ærværdige Kantor Jens Abbelgaardts Vaaning, ſom var en af de otte Reſidentſer, der

først beboedes af Kannikker. Værelserne vare udstyrede som i borgerlige Huse. De tavlede Paneler vare smykkede med enkelte bibelske Stykker, og langs Væggene løb Træbænke belagte med læderbetrukne Hynder. Et temmeligt talrigt Selskab var forsamlet i Spisestuen om det store Gildebord, hvorpaa der brændte flere Vorkjerter i massive Kobberlysestager. Vældige Stykker Oxekjød og stegte Grise med forgyldte Snuder og Haler dampede paa Tinfadene. Kruse og Bægere vare fyldte med fin Krydervin, Stærkøl, Romani og Rhinskvin. Forsamlingen bestod foruden af Værten, en lille, mager Mand med skaldet Isse og graat Haar, samt tvende Damer, udelukkende af lærde Professorer, Doktorer, Magistere og en halv Snes fattige Studenter, som Alle vare Sjungemesterens Disciple og havde Bolig i den tre Stokværks Bygning, der hørte til Universitetet, hvorfor de havde at betale en aarlig Leie af to danske Mark.

Nogle af Gjæsterne ville vi skjænke nøiere Opmærksomhed, først og fremmest de tvende Damer. Den Ældste, Fru Magda Torbensen var en høi, Ærefrygt indgydende Matrone, klædt i Enkedragt, bestaaende af en folderig Kjortel af sort Klæde, der gik op i en Kyse, hvilken Sidste var trukken over Hovedet. Et Stykke snehvidt Lin bedækkede den halve

Pande, og lange Ender af samme Stof hang ned paa begge Sider af Hovedet. Hos hende sad Agnete Abbelgaardt, Sjungemesterens eneste Datter, en fager, blond Ungmø paa tyve Somre, frisk, fyldig og skjær, iført et storblommet Kattuns Skjørt og en snever Trøie af lyseblaat Klæde, der sluttede stramt om hendes Tallie og gik høit op i Halsen til en opstaaende Pibekrave. Ærmerne naaede kun til Begyndelsen af Overarmen, og de hvide, trinde Arme vare halvt dækkede af et Par nedhængende fine Linnedærmer. Hendes lysebrune Haar var strøget op fra Panden og næsten skjult af en lille blaa Klædes Hue.

En stærkere Rødme farvede Agnetes Kinder, naar hendes violblaa, livlige Øine mødte den unge Licentiat Aage Torbensens noget undselige, men beundrende Blikke. Hans velformede Ansigt var blegt af den megen Læsning, og Øinene havde et lidt mat og anstrengt Udseende. Over hans Væsen var udbredt en stille Værdighed, og han forstod at udtrykke sig paa en saa elskværdig, vindende og dog kraftfuld Maade, hvilket hans klangfulde Organ væsentlig bidrog til at forhøie, at han uvilkaarlig fængslede sine Tilhørere. Ikkun en af de Tilstedeværende lyttede med Modvillie til hans Røst, nemlig den unge Baccalaureus Jørgen Hekler. Dennes rødmussede An=

sigt og uregelmæssige Træk gav ham et temmelig almindeligt Ydre, men han vidste at iklæde sine Ord en sødladende, indsmigrende Form, og give sig en from Mine, hvorfor Piltene alt fra Skoleaarene gav ham Navnet Jørgen Hykler. Foruden disse Personer ville vi fremhæve Doktor Petrus Palladius, Biskop over Sjællands Stift, og Doktor Johannes Maccabæus Alpinas.

„Alt er en Stund forløben, siden Viseren paa Uhrværket pegede paa fem", henvendte Jens Abbelgaardt sig til Fru Magda." Mig tykkes, Jer Søn tøver lovlig længe, allenfals han dog er vidende, at det idag er min Geburtsdag."

„I fortørnes ei desaarsag, Hr. Sjungemester", gjenmælede Fru Magda, „sikkerligen virker han udi Menneskehedens Tarv, at lindre Sot og Elende."

Neppe havde han udtalt disse Ord, før Doktor Knud Torbensen traadte ind." I tage ei ilde op, ærværdige Hr. Sjungemester, min svare Forsømmelighed, at lade Eder vente paa Jer Geburtsdag. Christ skænke Eder Helsen og alskjøns Fryd."

„Kjærlig Taksigelse, min Søn", svarede den gamle Lærer og klappede ham paa Skulderen. „Udfyld skyndsomst din Plads ved Disken og lad Mad og Drikke smage Dig."

Efter at Knud Torbensen havde hilst paa Jomfru Ag-

nete og de øvrige Tilstedeværende, tog han Sæde, hvorpaa Jens Abbelgaardt adspurgte ham: „Lad høre hvad Idræt Du har bedreven, som hindrede Dig at møde?"

Knud Torbensen gav en kort, men varm Beretning, som viste hans dybe Medfølelse for de ulykkelige Flygtninges betrængte Stilling. Flere af de Lærde, navnlig Biskop Palladius og Jens Abbelgaardt rynkede Brynene.

„Mig huer ingenlunde det store Antal af Kjættere", tog Biskoppen Ordet. „Lettelig kunne de forføre den enfoldige Almue. Forgangen Aar kæmpede Theologi udi Kjøbenhavn mod Andreas Osianders falske Lærdom om „Retfærdiggjørelsen", hvilken fandtes stridende mod den hellige Skrift. End ulme de papistiske Vildfarelser blandt Folket, Trolddomskunster og Hexe fornemmes daglig tale om, desaarsag var det raadsomst, at slige calvinistiske Vranglærere ei maatte fæste Bo i Danmark."

En Rødme bedækkede Knud Torbensens Aasyn. „Saafremt Johan a Lasco mægter at borge for, at Ingen af hans Følge agter at forføre Folket, tykkes det mig en svar Haardhjertethed at jage dem af Landet", tog han til Gjenmæle.

„Men er I ei vidende", udbrød Palladius med Harme, „at Zwingli og Calvin med deres „det betyder" har gjort et Djævelens Kunststykke. De have

dreiet Indstiftelsesordene for den hellige Nadvere, og fornægte Christi Legemes og Blods Tilstedeværelse udi Samme. Disse Sacramentbespottere ville bortstjæle Sjælene fra den Herre Christus. Endog for Bornene ville de lukke Himmeriges Porte, idet de ei betragte Daaben som et Salighedsmiddel."

„Vel er Saadant mig ei ubekjendt", gjensvarede Lægen. „Dog Kong Christians vise Tanke, at lade den ganske Bibel oversætte paa det danske Tungemaal, paa det at menig Mand ei skal vorde udelukket fra slig gudelig Læsning, vil sikkre Luthers Lære udi det danske Rige."

„Alt Guld og Sølv, som er liggende udi Jordens Gjemmer, er ei saa kjært for Kong Christian, som at kunne sprede Ordets rene Lys over det Folk, han hersker over. Ei er det Haardhjertethed, at rense Kirken fra skadeligt Ukrudt. Nys skikkede Poul Noviomagus, Hans Naades Hofprædikant, mig et saare frydefuldt Budskab. Det er forhaabende, at Kongen agter at udstede en Plakat til alle Superintendenter udi Danmark og Norge, hvilken byder det ganske Præsteskab vaage over, at ingen calvinistiske Emissarier tilstedes Adgang i hans Riger, eftersom stor Bevægelse finder Sted blandt de Reformerte, og der vorder hemmelig Bøger udstrøede af dem."

„Hvivis er Hans Naade Kongen, og høivise ere

hans Raadgivere", lød Jørgen Heklers falske, indsmigrende Røst.

„Sikkerlig bør man vare Folket for alle Belias Tilhængere. Ak! End stedes jeg udi Bedrøvelse, naar jeg drager til Minde de tvende Præster Christopher Michelsen og Lauritz Hellesen, som effen ere vorden fængslede i Harritzvad Kloster. Rædsel griber mig, ved at ihukomme hint forargelige Skue, der Lauritz Hellesen lod sin vorne Søn Johannes gjendøbe med Strandvand udi Havnen ved St. Annæ Bro og gav ham Navnet Helle."

„Sligt vækker ikkun Spot blandt Folket", henkastede Knud Torbensen.

„Ei tale Du letsindigen om, hvad den rene Lære anbelanger", gjensvarede Jens Abbelgaardt med Strenghed. „Deslige Ting bør forebygges, hvisaarsag Vederdøbere og Sacramenterer ei skjænkes Borgerret i Danmark."

„Mig ynkes over Enken og de Faderløse", lød Aage Torbensens Stemme mild og afvæbnende. „Helt oprørende er det dog, at Englands Dronning ei eier mere Kvindehjerte, end at hun, lig Kong Henrik, kan fryde sig ved Bøddelhaandværk. I, høilærde Doktor Maccabæus er og vederfaredes svar Forfølgelse og Kvide udi England."

„Tilvisse", gjensvarede Professor Macalpin. „Jeg mindes grant, hvorlunde min Hustru og jeg stedtes

udi Sorrig den Stund vi droge i Udlændighed formedelst den Lære, som vi dyrkede. Desaarsag nærer jeg og stor Medynk med de arme Flygtninge."

„Herren var Jer Støttestav, efterdi I ei er en Kjætter", lød atter Jørgen Heklers Stemme. „Vi ere Alle vidende, at I stander høit udi Hans Naades Gunst for Eders Gudsfrygt og Høilærdhed. Ingentid vil Krøniken lade af at berette de Ord, som Philippus Melanchton svarede anbelangende Jert Navn.*)

„I er en Emigrer, Jørgen Hekler", svarede den ærlige Skotte, der var en Hader af al Underfundighed. Han gjennemskuede den unge Baccalaureus snedige Vending af sin Tale, hvis Hensigt var at hindre ham i at tage de Betrængtes Parti. Dog før han kunde komme mere til Ordet, hævede Sjællands Bisp sin Stemme.

„Fuldelig er jeg overtydet, at den danske Geistlighed ingentid vil fordrage, at falske Lærere, der vove at spille med Christi Ord som med Tærninger, skulle lægge al vor Gjerning øde."

„Ak! høiærværdige Hr. Bisp, I fare frem med

---

*) Som bekjendt, sagde Melanchton, da han erfarede Skottens Navn vár Macalpin; „I Eftertiden bør I med Rette kaldes Maccabæus, efterdi I har udstanden saa store Farer og Besværligheder for Guds Ære og hans Ord, som Judas Maccabæus."

Lempe mod de arme Flygtninge. Lad christen Mildhed styre Eders Færd," bad Agnete.

„Min kjære Dotter", gjenmælede Palladius i en noget mildere Tone. „I frygte ei at jeg udi min Gjerning skal være den Første til at bryde Staven over disse Kjættere."

„End fordrister jeg mig, høiærværdige Hr. Biskop, at ombede Eder, vise Venneſælhed, i Jer Omgængelse med disse Ulykkelige, eftersom kanske Nogle af dem vorde stedte for Eder", lød atter Ungmøens Bøn. „Jer høitprisede Godhed vil sikkerlig ikke svigte."

„Ingentid skal I fornemme, at Sagtmodighd har fattedes mig mod dem", svarede Erkebispen. „Ydermere tør jeg ei love Jer, eftersom I veed mine Tanker anbelangende den Sag. Ligervis, vor høitærede Drot, hvis rare Troskab og Flid udi hans kongelige Embede bør være et Mønster for hans Undersaattere, er det og min Pligt at varetage, at Guds Kirke kan faae en god og christelig Skikkelse."

„Alt stunder den haarde Vinter til", yttrede Doktor Maccabæus. „Vor milde Konge vil sikkerligen ei nægte de Betrængte Ly udi hans Rige indtil Vaarens Komme."

„Og kan jeg sige Jer, Skjønjomfru," udbrød Knud Torbensen opmuntret ved den gamle Læsemesters Ord, „at end er der Riddere i Danmark, ihvorvel ei Alle

bære Sværd og Hjelm. Dog har Sønnen ei forglemt den Ed hans Fader svor, der han annammede Ridderslaget. Hvo som beteer sig adelig udi sin Gjerning, vorder og Kvindens og den Faderløses Beskytter."

Fru Magda havde foldet Hænderne og betragtede Sønnen med Stolthed. „Mig tykkes at fornemme, min dyrebare, hedengangne Husbonds Røst."

Agnete bemærkede imidlertid, at Knud Torbensens Ord havde fremkaldt Fortørnelse blandt flere af de Tilstedeværende. Det var ikke alene Tanken i dem, men slige Talemaader fandtes ikke passende med den lærde Stivhed. Med hemmelig Glæde saae Jørgen Hekler en Vredessky hæve sig paa Bispoppens og Sjungemesterens Pande, men Agnete Abbelgaardt spredte den itide. „Jeg synes, vi skulle ende Dagen med en yndig Musik og nogle gudelige Sange, tog hun Ordet, „eftersom Musiken ingentid nyder større Ære, end naar den vorder brugt til Herrens Lov og Pris."

Dette Forslag vandt almindelig Bifald, da det var paalagt alle Læsemesterne ved Universitetet at holde Studenterne til at øve sig i Musiken: „Derved blive de desmere muntre til deres øvrige Studeringer, men stille, sagtmodige og skikkede til at omgaaes Folk, og naar de siden faae Kone, Børn og Husfolk, vil man faae at høre i deres Huse en yndig

Musik og Istemmen af gudelige Sange." Endvidere hed det: „Derfor skal ikke alene Studenterne, men endog alle Tilhørere ved Akademiet tilholdes og drives til Sjunge-Kunsten." Den gamle Kantor havde ofte og nøie indprentet sine Disciple dette, samt Luthers Ord, „at Djævelen ikke tøver længe, hvor man øver Musiken."

Bisköp Palladius og Doktor Maccabæus drak først en Skaal paa Jens Abbelgaardts Sundhed ledsaget af smukke, beaandede Taler, som Sjungemesteren besvarede med at tømme et Bæger for Dyden. Hjertensgjerne havde de unge Studenter udbragt en skjemtefuld Skaal for Fryden, hvilket i den Tid var meget i Mode, ligesom de ogsaa helst havde sunget nogle lystige Viser, men de høie Geistliges Nærværelse lagde Tvang paa dem.

Sjællands Biskop fremsagde nu en Bordbøn. Derefter bleve Retterne baarne ud, med Undtagelse af Drikkevarerne, og Tinskaalen med Krydervin samt Dunkene med Stærkøl, Rhinskvin og Romani vedblev at gaa flittigt om blandt Gjæsterne. Under Anførsel af Sjungemesteren istemtes flere hellige Lovsange, og Tiden forløb paa denne Maade indtil Viseren paa Uhrværket pegede paa otte. Da begav Enhver sig til sit Hjem, efterdi det ikke var sømmeligt at gaa paa Gaden efter Klokken ni.

3.

I store St.-Klemensstræde laa Fru Magda Torbensens stenmurede Hus, hvortil hørte en temmelig rummelig Urtegaard indhegnet af et høit Plankeværk. En Time før Middag sad den ærværdige Matrone i sin hyggelige Dagligstue. Ilden brændte lystig i Stenkaminen, under Bjelkeloftet hang en Lysekrone af blankt Metal, og paa en af Pillerne mellem Vinduerne saaes et stort Speil af poleret Staal. Væggene vare bedækkede med Gobelins Tapeter, og bekvemme Armstole stode omkring det runde Bord med Bukkefødder, hvorved Husfruen havde taget Sæde. Et vældigt Nøglekníppe hang ved hendes Side, og hun var ivrig beskjæftiget med at baldyre paa en Alterdug. Da aabnedes Døren, og Agnete Abbelgaardt kom tilsyne.

„Guds Fred og velkommen", lød Matronens Hilsen, idet hun klappede Ungmøens Rosenkind. „Vel var det Du kom hid. Jeg mærker, mit Syn vorder svagt, og Alterdugen bliver sikkerlig ikke færdig, ifald Du, Barn, ei hjælper mig med den."

„Saa hjertensgjerne, Fru Magda", svarede Agnete og kyssede ærbødigt hendes Haand, hvorpaa hun skyndsomst tog Plads og greb den ene Ende af Dugen.

„Der ligger mig Noget svært paa Sinde, som jeg ønskede at tale med Eder om", vedblev hun.

„Lad høre. Godt lider jeg, at Ungmøen tyer til Matronen at pleie Raad."

„Ak, Fru Magda, helt traurig blev jeg ved at fornemme Jer Søns Beretning om de tvende Polakinder og den vakkre Pog. Mig tykkes, de holde ikkun Livet op ved Haabet, og hvo som lever af Haab, døer af Sult. Kanske der fattes dem det Nødtørftige."

„Saa er og mine Tanker. Alt efter Davre-Øllet er min Søn gangen til sin Dont. Desaarsag var jeg hindret i at tale med ham. Saa sage vi kommer tilhuse, skal vi derom forhandle."

„Tre Rhinske Gylden har jeg sparet sammen, og jeg kjøbte gjerne noget Kvægende til den syge Frue, saafremt de ikke tage det an for en Fornærmelse. Og ønskede jeg af Hjertens Trang at gjøre dem Besøgelse, eftersom de ere saa fremmede og ulykkelige".

„Gjerne gad jeg bringe dem en Skjænk", gjensvarede Fru Magda, „og yde dem, hvad Trøst jeg mægter. Kanske flere af de arme Flygtninge ere trængende til vor Hjælp."

„Ak! ere vi ei Alle Herrens Børn. Hvad Ondt have disse Mennesker bedreven? Ere de vildfarne,

da tykkes de mig, at have end større Krav paa vor Medynk."

„Saa er det skjønt at høre Kvinder tale, mens de baldyre paa en Dug til Herrens Alter," lød Aage Torbensens Stemme.

Ubemærket var han kommen ind i Værelset og havde hørt den sidste Del af Samtalen. Han tog nu Plads i en Armstol ved Bordet, idet hans Blik med Inderlighed søgte Agnetes.

„Helt sorrigfuldt blev jeg igaar Aftes ved at fornemme den overdrevne Uforbrageligheb udi religiøse Anliggender, der og gjør sig gjældende i vort Fødeland. Visselig fordrer den rene Lære kraftige Haandhævere i Besynderlighed i denne Gjæringsperiode, men i ni og tredive Artikler ere Martin Luther og Johannes Calvin dog enige mod de Papister. Hvi skulle da disse taales her i Danmark, naar man begegner Zwinglis Tilhængere med slig Modvillie? Ak! I veed ei, hvor mild og yndig den Ombøn klang fra Eders Læber, kjære Jomfru Agnete.

„Jeg frygter for den svare Magt, Hofpræsterne øve ud over Hans Naade," bemærkede Ungmøen og sænkede Blikket bly.

„Ei kan det dølges, at de have stor Indflydelse, hvilket jo og udi saare meget har vist sig at være gavnligt," svarede Aage Torbensen. „Derhos staar

jeg i den Formening, at Brevvexlingen, vor høie Konge jevnligen førte med Doktor Luther, har havt svar Virkning paa hans Sind. Vi ere Alle vidende om Luthers Forbittrelse mod Sacramentererne. Desaarsag formanede han ham til stedse at vaage over Ensformigheden udi Kirkens Lære, hvormed hin store Reformator forstod de Wittenbergske Theologers Dogmatik."

„Dyb Høiagtelse nærer jeg for Kong Christian, formedelst hans Ærefrygt for Videnskaberne, samt efterdi hans Vandel er udi Dyd og Gudsfrygt", lød Fru Magdas Ord. „Dog vil jeg ei fortie, Christi tilgive mig ifald jeg synder, men mig tykkes ikke, at Zwinglis Tilhængere kunde vække slig skrækkelig Forargelse."

„Vísselig have de svar Uret i deres Tydning af Sacramenterne", gjenmælede Aage Torbensen med Alvor, „men ihvorvel jeg selv er luthersk Geistlig, formener jeg dog, man driver Strængheden mod dem for vidt. Zwingli og Calvin have stor Fortjeneste, efterdi de udi saare meget have modarbeidet de Papisters fordærvelige Lærdomme."

Faste Fodtrin løde i Forstuen, og Doktor Knud Torbensen traadte ind. Han hilste høvisk paa Agnete og kyssede sin Moders Haand, men en usædvanlig Alvor var udbredt over hans Aasyn.

„Har Du gjort Besøgelse hos de polske Kvinder?" spurgte Fru Magda.

„Ja. Fast tykkes det, at Moderen vil følge sin Husbond. Lidt Fryd var vel istand til at gyde Livskraft i det svage Legeme, men jeg har spurgt Nyt idag, som ikke huer mig."

„Beret, min kjære Søn, hvad Du erfoer."

„Den kongelige Embedsmand paa Kjøbenhavns Slot, Hr. Peder Godske, har ved sin Svend erholdt Underretning anbelangende de mange Flygtninge, som ere dragne hid. Selv er han lidende af et Benbrud, men har alligevel skikket Bud til vor Byes Borgermester Povel Hansen og det ganske Raad med Befaling, at give nøie Agt paa de nys ankomne Udlændiske, samt tage dem i Forhør. Og skulle de Mænd, hos hvem de ere udi Herberge, have flittigt Øie med, om de holde Raad eller have falske Meninger, og da hastigen berette samme til Øvrigheden. Ydermere vil Hr. Peder Godske ufortøvet skikke Budskab til Kongen desangaaende."

„De Haner gale mest, som gale ilde," svarede Fru Magda ærgerlig. „Man skulde tro, en Hoben jernklædte Krigsmænd og Tyrker vare landede i Danmark. Monstro Nogen af de Udlændiske have tilsinds at stifte Ufred?"

„Ifald I, ædle Moder, skuede den Elende, som

jeg idag har seet blandt Johan a Lascos Følge, vilde I ikke spørge saa. Vel er der karske Mænd blandt dem, men næsten Alle have spæde Børn, syge Hustruer og livsmødige Gubber med. Enhver er flygtet fra sin Arne og stedt udi Nød og Kummer."

„Gud baade og bedre Alt for de Betrængte," bad Matronen og foldede Hænderne.

„Ei aleneste var det svar Mangel paa Gjæstemildhed at jage disse Fremmede af Riget," vedblev Knud Torbensen, „men den store Intolerance har alt vist sig at være skadelig for Danmark og Norge."

„Hvi saa? Jer Anmærkning fatter jeg ikke fuldtvel?" spurgte Agnete.

„Forfaren Mand er god at huse, og høilærd Mand bør man ei gjenne fra sin Tærskel, efterdi Frøet, som dyrkes i hans Hjerne, vorder til Kornneg," gjensvarede Knud Torbensen. „Mangen Brøst var sikkerligen hjulpen af, ifald der ei blev nægtet saa mange høilærde og vindskibelige Mænd Forlov at fæste Bo udi Kong Christians Riger."

„Saa mener I og, at alle disse arme Flygtninges Begjæring er omsonst?" spurgte Ungmøen atter.

„Ja, destoværre, ihvorvel jeg ei nærer Mistrøstning til Kongens Hjertelag, men mig ængster hans

Raadgiveres Intolerance. Dog — lad see — kanske jeg feiler."

Agnete blev nu vaer, at Viseren paa Uhrværket pegede paa Middagstid, hvorfor hun skyndte sig at ile hjem til Faderen. Fru Magdas husmoderlige Pligter kaldte hende ligeledes ud i Stegerset, men da Maaltidet var tilende, havde hun en Samtale med Sønnen.

Følgen deraf blev, at hun den næste Morgen aarle, fulgt af en Terne, der bar en Kurv med Levnetsmidler paa Armen, vandrede omkring i forskjellige Gader og Stræder, hvor hun af Sønnen havde erfaret, at de trængende Flygtninge havde fundet Herberge. Da hun kom hjem, var Kurven tom. Disse Vandringer gjentoge sig ofte. Stundom var hun ledsaget af Agnete, men denne frygtede, den gamle Sjungemester skulde faa Nys derom. Vel var han ingenlunde haardhjertet, men havde dog Geistlighedens Uforddragelighed i Religionens Anliggender. For første Gang var hans Sind bleven harmfuld paa Fru Magdas Sønner, efterdi disse vare af en større Overbærenhed. Denne Vrede blev ydermere bestyrket af Jørgen Hekler. De to Brødres sjeldne Kundskaber og Dygtighed i boglig Lærdom havde alt i Skoleaarene vakt hans Skinsyge, hvilken tiltog da han mærkede, at Sjungemesterens Datter besvarede

Aages stille Kjærlighed. I Hjertet bar Jørgen en lønlig Elskov til hende. Et Glimt af Haab opstod hos ham, at den Uoverensstemmelse i Meninger, som han nu havde opdaget mellem den gamle Lærer og hans Yndlingsdisciple, skulde kunne benyttes til Fordel for ham.

Imidlertid besøgte Doktor Knud Torbensen daglig Fru Edele Mironausco. Fra første Gang han hin Aften saae den skjønne, unge Polakinde, havde hans Hjerte banket for hende, som aldrig før for nogen Kvinde. I Modsætning til Aage var hans Karakter af dem, hos hvem Kjærligheden fødes fuldbaaren. Feodoras Beretning havde strax ladet ham kaste et Indblik i hendes Sjæl. Den tilsyneladende Ro, hvormed hun fortalte Alt og færdedes om den syge Moder, havde vist ham hendes Villiekraft, da hendes hastig vexlende Farve og flammende Blikke tydede paa, hvilke stærke Følelser der boede i hende. Det var ham klart, at Feodora ikke var i Besiddelse af de lykkelige Naturer, der let og stille bøie sig for Herrens Villie. Han anede, hvilke Kampe hun maatte gjennemstride. Den uforskyldte Ulykke, som havde ramt hende og hendes Kjæreste, den Nød og Elende, de vare stedte i, havde ikke formaaet at fjerne den medfødte Hoihed, der var udbredt over hende, og som selv i hendes

nærværende usle, ringe Omgivelse maatte indgyde Beundring og Høiagtelse.

Med hemmelig Frygt for hendes Skjæbne iagttog Doktor Knud Torbensen Begivenhedernes Gang, hvoraf intet Godt sporedes. I Borgermester Povl Hansens Hus under Overværelse af Christopher, Underfoged paa Kjøbenhavns Slot og Frantz Willomßen, kongelig Tolder, blev der holdt en nøie Examen over de Ankomne. Man erkyndigede sig om Alt dem angaaende, hvilket blev skriftlig optegnet og sendt til Hr. Peder Godske. Borgermesteren og Raadmanden skikkede en Seddel med denne Skrivelse, hvori de sagde, det var imod deres Villie, at de fremmede Folk vare komne ind i Landet. Denne Haardhed og Mangel paa Gjæstfrihed kan kun forklares ved de indre Stridigheder, der i den Periode i saa høi Grad fandt Sted imellem de protestantiske Kirker. Enhver Embedsmand, der ret vilde vise Nidkjærhed i sine Pligters Opfyldelse, satte en Ære i at være intolerant. Vistnok var dette Tidspunkt i høi Grad vanskeligt, efterdi den nye Kirkelære havde saa meget at forbedre og kjæmpe imod, men ihvorvel Troens Frihed havde været Reformationens Løsen, var den dog det, der mindst af Alt blev tilladt. Iblandt Johan a Lascos Følge var mange Adelsmænd af forskjellige Nationer, men Ingen mod

hvis Fortid man med Rette kunde have noget at indvende. Derfor er det betegnende for Tidsaanden, at de med Ed maatte forpligte sig til at forholde sig i Stildhed, og at enhver indbyrdes Raadslagning blev dem forbuden, samt at de i Alt bleve behandlede som mistænkelige Personer. Hr. Peder Godske affendte strax Øvrighedens Skrivelse og Brev til den kongelige Sekretair, Corfitz Ulfeld, med Begjæring, at det maatte blive forelagt Hans Majestæt.

Den megen Uro og Bekymring, som tærede paa Fru Edele Mironausco, hindrede enhver Bedring. Fra de andre Flygtninge hørte hun og Feodora stor Roes og Berømmelse over Fru Magda, og da den unge Læge omsider med Finhed og Vaersomhed fremkom med hans Moders og Jomfru Agnetes Tilbud at besøge dem, modtoge de det med Taknemmelighed.

Jesper Persens Baad førte de to Damer over til det lille Hus paa Bremerholm. En Følelse af Medynk og Beundring greb Fru Magda ved Synet af Feodora Mironausco, som kom dem imøde ved Dørtærskelen. Hun forstod, hvorledes det dybe, forrigtunge og dog saa klare Blik i Polakindens Øie maatte have grebet hendes Søn. Ungmøerne trykkede hinandens Hænder, medens Fru Magda aan-

dede et Kys paa Drengens Pande og tog Sæde ved den Syges Leie.

„Vel er I ikke af Luthers Troesanskuelser", tog hun Ordet, „alligevel er jeg tydet om Eders svare Gudsfrygt, efterdi Jer Husbond har lidt Martyrdøden. Mig tykkes, at christne Kvinder bør mødes udi Kjærlighed og ei kives formedelst Religionsartiklernes Forskjellighed."

„Saa er jeg og formenende", gjensvarede Fru Edele. „Kjækmodighed og syndig Tale sømmer sig for Mænd, men ei anstaar det sig for Kvinder at disputere. I agte vel herpaa, høiædle Frue. Ingensinde vil jeg og min Dotter fordriste os, at kaste Tvedragt udi Nogens Sjæl."

Fru Magda nikkede bifaldende. „Saadant pludselig at vorde stedt udi Enkestand er mig og vederfaret," yttrede hun. „Mine tvende Poge fik jeg selv fostre op. Saa ungefær vare de i samme Alder som Eders Søn, der jeg fristede den tunge Skjæbne."

„Vore Tanker kunne altsaa mødes udi samme Kvide. Beret mig videre. Hvo var Jer Husbond?"

„En gjæv og fuldtro Ridder. Min Knud slægter sin Fader paa, ihvorvel han er en Lærd, og Vaabendaaden var min Husbonds Idræt. For Hertug Christian løftede han Værge i Grevens Feide og lod sit

Liv for ham." Hun taug helt overvældet af det tunge Minde.

„Dog var I lykkelig mod mig; thi egen Arne er Guld værd; er den end arm, saa er den dog varm. Der kunne I fostre Eders Børn op og havde ei behov at drage om og trygle om Borgerret i fremmed Fyrstes Rige. Selv Skovens Dyr er det tilladt at søge Ly under Busk og Krat udi deres Fædreland. Ikkun os tykkes det Herren har dømt til at vorde fredløse."

„Visselig har Forsynet ledet mig ad banet Vei," gjensvarede Fru Magda. „Dog, I lade ei Haabet fare. Karsk og fager er Jer Dotter, og hvo som vil være ung i Eftersommeren, maa være gammel udi Livets Vaar, saa mener jeg hvad Pogen anbelanger. Forfarenhed er en Urt, han aarle plukker, hvisaarsag Livets Tant og Daarskab ei vil lokke ham."

„Kanske I siger Sandhed. Dog, Skybakkerne høine sig til Fjelde. Ei skuer jeg mindste Solglimt. Den Velkomst, Raadet her udi Staden har givet os Alle, huer mig ingenlunde."

Fru Magda vidste ikke, hvad hun turde sige til Trøst, men hun lyttede deltagende til den syge Kvindes Klager og undte hende derved den Husvalelse,

der bliver et forpint Hjerte tildel, naar det kan nedlægge sin Kvide i et medfølende Bryst.

Imidlertid sade Ungmøerne paa Bænken ved Vinduet, fordybede i en sagte Samtale.

„Helt undrende fornemmer jeg, hvor velbevandret I er udi boglig Lærdom,“ yttrede Agnete. „I taler Fransken, Tydsken, Engelsken, og veed at udtrykke Jer udi det danske Tungemaal. Saadant hørte jeg ingensinde tilforn om en Kvinde. Fast tykkes I mig lig en Mand i Aand og Lærdhed.“

„Ak nei, Jomfru Agnete, ikkun for grant fornemmer jeg Kvindens Svaghed. Mig fattes Dybden udi Lærdom. Ikkun paa Skrømt er al min Viden, og mangen Stund bøier min Sjæl sig under de forrigtunge Byrder. Dog vil jeg ei trætte Jer med Klagemaal. Det fryder mig at skue Jert klare Øie, gjennem hvis Glar jeg øiner Glædens Blomster. Sikkerlig kvæder I skjønne Drapaer.“

„Vel kan jeg lege med Harpens Strenge, og omsonst har min Fader ei lært mig Sjunge-Kunsten, men saa kyndig som Fru Magdas Sønner er jeg ei i Musiken. I Besynderlighed spiller Mester Aage Torbensen saa herligt paa Lut, at selv min Fader frydes derved.“

„Er han en Lærd, lig Broderen?“

„Ja. Forgangent Aar blev han Licentiat udi

Theologien og er alt Kapellan ved vor Frue Kirke."

„Ah! Han er luthersk Geistlig. Hvorlunde er hans Sindelag?"

„Ei ængstes I, at han er streng og ufordragelig. Ikkun Mildhed er hans Tale, og sær hovisk er han udi Omgængelse."

„Saa er og Doktor Knud Torbensen," bemærkede Feodora med rødmende Kinder. „Derhos er denne sikkerlig saare vel bevandret udi Videnskaberne."

„Tilvisse. Desaarsag er han og trolovet."

„Ja saa. Derom var jeg ei vidende."

„Har I bemærket Ringen med den store Plade paa hans Finger?"

„Ja. Den tykkes mig svær anseelig af en Brudering at være."

„Derfor er han ei heller trolovet med en jordisk Kvinde," vedblev Agnete med et skjelmsk Blik.

„Jeg fatter ei Jer Mening, men Eders Skikke ere mig jo og ubekjendte," undskyldte Feodora.

„Saa give I nøie Agt paa min Beretning", tog Agnete Ordet med pudseerlig Værdighed. „Naar den Magistralske og Doktoralske Promotion foregaar, er der Fest i vor Frue Kirke, som vorder smykket med Tapezerier og andre Prydelser. Den store Klokke ringer aleneste, og med Trommer, Voxlys og Scep-

tere for og ved sig, triner Rektoren ud af sin Vaaning og ganger med det ganske Akademi ind i Kirken. Latinske Taler vorde holdte og mange Ceremonier foregaae. Da overleverer Dekanus den nye Doktor det doktorale Kathedra at undervise i, dernæst Bøgerne, for det tredie Ringen, for det fjerde Doktorhatten, og for det femte giver han ham et Kys og siger, hvad Alt har at betyde."

„Fast minder dette om Dogen, der formæler sig med Bucentaurus."

„Hartad troer jeg, I mener, den Trolovelse er fæstende for Livet. Vel er den saa, men paa en egen Vis, og den forpligter ingenlunde til Coelibatet. Den tyder ikkun, at Doktor Knud Torbensen ingentid maa svigte Videnskaben."

„Slig Fæstering lider jeg godt paa Mandens Finger," svarede Feodora. „Ud over Tapperhed og ædelt Blod bredes en større Glands, naar Sligt forener sig med Lærdom. Saalunde skriver og Rousard udi det Mindedigt, han satte over den store Statsmand og Historieskriver Philip des Comines."

„Hvad Hr. Doktoren betræffer," fortsatte Agnete skjelmsk, „da har han end at afholde et Doktor-Gilde. Trende Dage forud gange tvende Pedeller med Sceptere, fulgt af otte Magistere, samt otte Baccalaurei udi sømmelig Orden at udstede Indby=

delserne. En af Magistrene har at holde en liden Tale til hver, som vorder indbuden. Mere veed jeg ei at berette, eftersom ingen Magister har skjænket mig Salt i Munden og øst Vin ud over mit ulærde Hoved."

„Kom nu, Barnlille," lød Fru Magdas Stemme. „Det er Stunder at ende vor Besøgelse."

„Hav hjertens Taksigelse for Eders Vennesælhed. Ei fatter I, hvilken Husvalelse I har skjænket mig", takkede Fru Edele. „Jer milde Tale er som en Lægedom paa mine Sjælevunder. At vorde begegnede som Ufærdsmennesker føder Nag og Bitterhed i Barmen, men I og Jer ædle Søn veed at gjenne slige helsottige Tanker fort."

De tvende Damer bøde nu Farvel, og den lille Nicolaus Mironausco bad om Forlov til at ro over med dem. Da Fru Magda og Agnete vare stegne i Land, forlod Jesper Persen ligeledes Baaden, men anmodede Drengen om at blive i Nærheden af den og vente ham.

Da Nicolaus havde vandret nogle Øieblikke langs Bredden, kom en mandlig Skikkelse indsvøbt i en lang, sort Kaabe ham imøde og standsede foran ham. Drengen vilde gaa forbi, men den Fremmede, som ikke var nogen Anden end Jørgen Hekler, tiltalte ham.

„Hartad skulde jeg formene, Du est ei født i Danmark?"

Nicolaus svarede ikke.

„Det danske Tungemaal er Dig sikkerlig fremmed," vedblev Jørgen paa gebrokket Engelsk.

„Nei, jeg forstaar Jer vel. Lad I kun af at tale Engelsken."

„Ei, ei! Du est jo en høilærd Pog. Ei tvivler jeg, Din Læremester er Biskop a Lasco selv."

„Og ei drager jeg udi Tvivl, at I plages sært af Nysigenhed."

„Alt fornemmer jeg, at jeg tog feil. Du est ei fostret op til Høviskhed. For Dig sømmer det sig ikke at bære Fløielsvams. Din Fader var sikkerlig en Kjeppemand."

„I tale ei saa haansk", foer Drengen op og lagde Haanden paa sin Daggert. „Min Fader var en ædelbaaren Polak."

„Der løist Du," lo Hekler.

„Ei farer jeg med Usandhed", gjensvarede Drengen harmfuld. „Dog hvad kymrer mig Jer Ord. Jeg gider ikke tale mere med Jer." Han vendte sig og vilde gaa, men Jørgen lagde Haanden paa hans Skulder.

„Ildsindet est Du, Pog, jeg ynkes over Dig. Dit Aasyn huede mig, og vennesæl var min Tanke,

derfor vil jeg bede Herren skjænke Dig mere Fromhed."

Nicolaus saae forskende paa ham. „Hvad borger mig, at I ei er sød i Mund og falsk i Grund?"

Jørgen foldede Hænderne og hævede dem mod Himlen. „Ak! Herre! at fornemme slige Ord af Barnelæber! — Hvi est Du vorden saa mistroisk? — Ah! — Det ahner mig, Din Fader var hin arme Polak Mironausco, der fandt sin Død paa Baalet."

„Ei fornægter jeg min Fader, hvis Minde stander høit og helligt for mig", svarede Barnet i en Tone, der vilde have afvæbnet enhver Anden end et Menneske med Jørgen Heklers Karakter. Hans eneste Tanke var Glæde over at have lokket Drengen til en Tilstaaelse.

„Stakkels Pog," vedblev han med forstilt Medfølelse," traurig Forfarenhed har Du alt sanket udi Verdens Trængsler, men til mig kan Du tale uden Sky. Og veed jeg, Du har brave Venner og Beskyttere i Danmark, Doktor Knud Torbensen og hans Moder."

„Har I Kjendskab til den ædle Doktor og Fru Magda!" udbrød Barnet glad." Ifald I har Omgængelse med dem, nærer jeg ei mere Frygt for Eder."

„Vist har jeg. Nys saae jeg Fru Magda ile over Fisketorvet, ledsaget af den dydsirede Jomfru

Agnete Abbelgaardt. Jeg tænker, de have været i Besøgelse hos Din Moder."

Drengen vilde just give et aabent Svar, og Jørgen Hekler havde alt funden Nøglen til hans Fortrolighed, da Jesper Persen kom til. „God Morgen, Hr. Baccalaureus Jørgen Hykler", sagde han med største Alvor og tog Huen af.

Jørgen bed sig i Læberne, men fandt det klogest at lade som han ikke bemærkede Fordreielsen, men den kloge Dreng opfattede strax Meningen, ihvorvel han ikke kjendte den Fremmedes Navn.

„Vel var det, Du kom hid, Jesper", udbrød han. „Herren der synes at have sært mange Spørgsmaal paa sit Sind."

„Der kan være to Meninger om en Tale, men kun en Ende paa en Hale", svarede Jesper." Dessaarsag beder Jeg Eder, Hr. Baccalaureus, komme til Halen af Jer Sag."

„Ak," lød Jørgen Heklers Svar, „jeg har alt erfaret, at dette Barn er af en forstokket Kjætterrace. Den sande Trakten med mine Spørgsmaal var ikkun at fremme hans Vel."

„Ei er jeg tvivlende desangaaende", forsikkrede Jesper med en enfoldig Mine," gemenlig er jo saa immer Jer Vane anbelangende Jer Medmennesker."

Jørgen nikkede let og forføiede sig bort med stor

Værdighed. „Sikkerlig har Agnete været hos disse Kjættere," tænkte han. „Dog før jeg klager hende an hos Sjungemesteren, faaer jeg erholde Vished udi denne Sag. Der er ei andet for, end at speide hende op og følge ubemærket efter, naar hun atter ganger til Fru Magda. Hvo veed, kanske den Stund oprinder, at den gamle Kantor stænger sin Dør for Hr. Licentiaten og hans berømte Broder."

„Det er ei for min Skyld, jeg siger, at der er god Gaasegang udi Skoven", sagde Ræven til Gæssene," lød Jespers Ord, da han stirrede efter Hekler.

„Jeg anede strax Uraad," forsikkrede Nicolaus. „Jesper, Du est saa klog, Du sige mig, hvorlunde jeg en anden Gang skal vare mig."

Jesper følte sig meget smigret over Drengens høie Mening om hans Forstand. „Seer I, En mod En, men To mod Fanden," sagde han; „Jeg skulde mene, vi To kunne magte ham."

Nicolaus lo og sprang ned i Baaden, hvorpaa Jesper stødte fra Land. Den lille Mironausco berettede ham nøiagtig sin og Jørgens Samtale.

Jesper kløede sig bag Øret. „Mig tykkes, han af bare Næsvished vilde vorde viis. Saa ganske gjætter jeg ikke, hvad han huser i sin Kaabe, men den Onde ta'e mig, om jeg lader mig paasnakke, at det er lutter Hellighed og Godhed."

4.

Den 8de November Aaret 1553, hvori disse Begivenheder fandt Sted, ankom Bifkop Johan a Lasco, Micronius og Utenhov ledsagede af en Tjener tli Colding By, hvor de toge ind i et tarveligt Herberge. Deres første Gjerning var at sende Bud til den kongelige Hofprædikant, Poul Noviomagus, med Begjæring, at han maatte komme til dem, hvilket han ogsaa lovede.

Næste Morgen sade de trende bedagede Lærde i en lille Gjæstestue med tilrøgede Vægge og smaa Hornruder. I Ovnen brændte ingen Ild. Luften derinde var kold og fugtig, hvorfor Johan a Lasco og hans Venner havde indhyllet sig i deres Reisekapper. De udstandne Lidelser stode at læse paa deres blege Ansigter og bøiede Skikkelser, men Johan a Lasco havde ikke tabt Modet, som han søgte at opretholde hos sine Ulykkesfæller.

„Den Almægtige vil sikkerlig anhøre mine Bønner og Hjertesuk. Alt ofte har jeg sagt Jer, mit faste Haab stander til, at vi erholde et blivende Sted udi Danmark," trøstede han. „Kong Christians Retfærd og sjeldne Dyder borge mig derfor. Sært var det, at de tvende danske Skibe laa seilfærdige paa Themsen, just som vi skulle drage bort. Jeg for

mener, at det spaaer et lykkeligt Udfald af vort Forehavende."

De tvende andre Lærde rystede betænkeligt paa Hovedet. Da aabnede Tjeneren Døren og meldte den kongelige Confessionarius. Poul Noviamagus var en Mand paa noget over halvtredsindstyve Aar, og hans Fysiognomi var af dem, der ikke let udtolkes ved første Øiekast. Johan a Lasco bød ham tage Plads paa Træbænken, og han lyttede med tilsyneladende Mildhed til de tvende Oldinges Fortælling.

„Mig ynkes saare over Eders haarde Skjæbne," lød hans Ord, „og hjertensgjerne vil jeg tale Jer Sag for Hans Naade, Kongen. I have ei behov at ængstes, efterdi den danske Drot ingensinde lader en Kummerfuld ubønhørt."

„Neppelig vover jeg at fæste Lid til saa lyst et Haab," gjenmælede Johan Utenhov. „Som ældste Præst for den hollandske Menighed, der under høisalig Kong Edvards Regjering havde fri Religions Øvelse udi England, stander jeg som Talsmand for de Arme, med hvem jeg er dragen i Landflygtighed. Derfor anraaber jeg Jer udvirke hos Hans Naade, at vi erholde samme Frihed, som vi have havt under den høiædle, hedenfarne Drot."

„Og har jeg Omsorg for den ganske Skare, der

er kommen hid, efterdi jeg er deres Superintendent," tog Johan a Lasco Ordet. „Det er ikkun vor Attraa at leve udi stille Fredsommelighed i det danske Rige. Vel begjære vi om Forlov til at holde gudelige Samlinger, dog saafremt Nogen af vor Menighed skulde fordriste sig til at stifte Uro, da tage I mit skrøbelige Kar til Sone, eftersom jeg forpligter mig ved Ed, at saadant ei skal ske."

„Jeg ombeder Jer ihukomme, hvorlunde de syge Børn og Kvinder alt i denne haarde Vinter have udstanden alskjens Ulempe paa det stormfulde Hav," lød Mecronius's Bøn. „Fast er det at udslukke mangen Livsgnist, ifald de atter skulde drage fort."

Poul Noviomagus trak sin Næsedug op af Lommen og førte den til Øinene. „Dybt røres jeg og giver Jer Tilsagn om, at jeg skal tale for Hans Naade, som det sømmer sig en Herrens Tjener. Dog saafremt I ei nære Fortrøstning til mit Ord, skal jeg sørge for, I vorde stedte for Hans Majestæt, at han kan anhøre Jer Begjæring af Jer egen Mund."

Hverken Johan a Lasco eller hans tvende Ledsagere fandt det raadeligt at modtage dette Tilbud. Dels frygtede de for at støde den formaaende Geistlige ved at vise Mistillid til hans Forbøn, og dels havde han forstaaet at bedaare dem saaledes, at de mente, deres Sag ikke kunde være i bedre Hænder. Med

hjertelige Taksigelser til den kongelige Confessionarius afsloge de for denne Gang en Audients, og bad om at tøve, indtil Poul Noviomagus først havde fremstillet deres Andragende for Kongen. Hofpræsten forlod dem nu, og de trende Oldinge kunde ikke noksom prise den lutherske Geistliges sjeldne Mildhed og Godhed.

Poul Noviomagus kjendte altfor nøie sin Konge til ikke at vide, at saafremt denne ikke havde troet ham i Besiddelse af Retfærd, Hjertensgodhed og Fromhed, vilde han aldrig have erholdt den Magt over ham, som han ved denne Leilighed misbrugte. Hans Optræden overfor Johan a Lasco og dennes Ledsagere var derfor et fint beregnet Spil. Han anede, at den kloge Polak paa Grund af sin store boglige Visdom kunde finde Naade for Kongens Øine, og at hans sørgelige Beretning maatte bevæge hans Hjerte. Da han ikke for Alt vilde, at Johan a Lasco og hans Følge maatte erholde Tilladelse til at fæste Bo i Danmark, greb han strax Leilighed til at tage Sagen i sin Haand og dyssede de Landflygtige i Ro, for at han lettere kunde modarbeide deres Plan. Med Mester Henrik Buscoducense, Kongens anden Hofprædikant forhandlede han længe desangaaende. Disse tvende Geistlige, hvis Intolerance stedse gjorde sig gjældende, lovede hinanden ikke at

hvile, før Lasco og hans Troesfæller vare fordrevne fra Danmark.

Samme Dag havde Noviomagus en Samtale med Kongen, hvori han fremstillede Sagen for ham. Fra sin Sekretair Corfitz Ulfeld, der havde modtaget Peder Godskes Skrivelse, var Kongen allerede vidende om den. Hans første Indtryk havde været Medynk med de Ulykkelige og Trang til at staa dem bi, men Hofpræsten forstod at vække Frygt i Christian den Tredies Sjæl, for at de Landflygtige vilde misbruge hans Godhed og vække Uro og Forstyrrelse i Gemytterne ved at forføre Folket og bringe dem fra den rette Lære. Da han alligevel bemærkede, at Kongens milde Hjerte var gunstig stemt for de Fremmede, forestillede Noviomagus ham, at saafremt Kongen overensstemmende med sin Samvittighed som Landets Fader kunde tilstede dem Ophold i Riget, maatte Johan a Lasco og hans Følge afstaa fra deres vrange, kjætterske Meninger og antage den lutherske Tro. Christian den Tredie svarede, at Sagen nøie skulde undersøges, før han kunde tage nogen Bestemmelse. Hofpræsten blev derfor nødsaget til indtil videre at stille den i Bero.

Ved Aftentid sade Johan a Lasco og hans Venner i den trange, kolde Gjæstestue, som kun var oplyst af Tranlampens matte Skær. Det bankede paa

Døren. En Herre af Middelhøiden, indhyllet i en sort Silkekappe, traadte uventet ind. Da han tog Baretten af, blev de vaer, at det var en yngre Mand med et klogt, tiltalende Ansigt. Hans Hilsen og hele Optræden bragte dem paa den Formodning, at han hørte hjemme ved Hove, hvilket hans Ord ogsaa bekræftede.

„Mit Navn er Christopher, og jeg har den Ære at være Sekretair hos Hans Naade, Kong Christian den Tredie. Dog er jeg ei hidskikket af Hans Majestæt, men er kommen af egen Trang, efterdi jeg har fornummet, at svare Gjenvordigheder have hjemsøgt Eder."

Polakken bød ham tage Sæde og udbrød: „Er det Sandhed, hvad der siges, som Herren er, saa er hans Tjener, da tykkes mig Kong Christians Residence at være et Retfærds Sæde og en Beskjærmelse for de Uskyldige."

„Betræffende Tjeneren gad jeg vide, hvem I sigter til?"

„Den kongelige Confessionarius har været i Besøgelse hos os, og givet Tilsagn, at han retnu agter at bringe vort Andragende til Hans Naade," gjensvarede Utenhov.

„Og I er fuldelig overtydet, at han er en Talsmand, som I ønsker det?"

„Saadant vover jeg ei at drage udi Tvivl", gjenmælede Utenhov.

„Mig tykkes, at I er af en anden Formening?" spurgte Micronius noget ængstelig.

„Den ærværdige Hofprædikant er af stor Gudsfrygt og Aarvaagenhed anbelangende Enigheden udi Kirkens Anliggender. Desaarsag forstaar jeg ikke hans Løfte, eftersom jeg nys erfoer, I begjærede at erholde Frihed til Eders Religions Øvelse. Er det ei saa?"

„Visseligen. Dog kanske I formener, Sligt ei bør tilstædes?" lød Johan a Lascos Spørgsmaal med et forskende Blik.

Christopher saae ham freidigt ind i Øinene og gjensvarede med et halvt Smil: „Ifald jeg tænkte saa, var jeg ikke kommen hid at byde Jer min Bistand udi Gjerningen, eftersom jeg lider bedre Haandehjelp end Mundehjelp. Det rinder mig i Hu, at det imorgen er den tre og tyvende Søndag efter Trinitatis. Da holder Hofpræsten Prædiken over samme Dags Epistel. Saafremt I ønsker det, er jeg rede til at føre Eder hemmeligt ind i Slotskirken."

De tvende Lærde saa forundrede paa ham, men modtoge hans Tilbud.

„Her tykkes mig at være ganske isnende," ved-

blev Christopher. „Dette Logemente er ikke bekvemt for Eder.“

„Ei blues jeg ved at tilstaa Jer vor kummerfulde Stilling,“ gjenmælede Johan a Lasco, „eftersom vi ere geraadede udi Samme formedelst vor Standhaftighed udi Troen. Dog her skal I see, at jeg medbringer en kostelig Føde for min Aand.“

Han aabnede en Kiste og viste Sekretairen en Samling af Kroniker, latinske Bøger og Haandskrifter. Christopher talte en Tid med ham om dem, og fik derved Leilighed til at bemærke Polakkens store Lærdom og Gudsfrygt. Da Sekretairen forlod dem, sagde han, at saafremt de ønskede det, var han villig til at føre dem ind til Kongen den følgende Dag, naar Gudstjenesten var forbi. Han raadede dem ikke at opsætte med selv at overlevere deres Ansøgning.

Modsat Hofpræsten var Christopher besjælet af en stor Barmhjertighedsfølelse, og det var for at aabne de trende Oldinges Øine, at han den næste Morgen bragte dem ind i Slotskirken og lod dem høre Noviomagus's for Efterverdenen saa berømte Prædiken. De Landflygtige erfarede nu hans sande Tanke, da han vidtløftig gjendrev Sacramentererne og skildrede dem som de farligste Kjættere, man skulde vogte sig for, som Vantroende, hvis Ende var For-

dærvelse, og som Mennesker, man skulde vise paa med Fingeren. Med Fortvivlelse og Raseri i Hjertet hørte de Lærde paa denne Tale, men ikke et Ord desangaaende undslap deres Læber. Da Prædikenen var tilende, og Sekretairen spurgte dem, hvorledes den havde behaget dem, svarede Johan a Lasco: „Noget godt og Noget ikke." Derefter bad han ham føre dem til Kongen.

Christian den Tredie, der har indlagt sig saa stor Berømmelse ved sin Kjærlighed til Videnskaberne og Omsorg for deres Fremme, var ingen Ynder af verdslig Tant. Ved hans Taffel saaes altid lærde Mænd, med hvem han samtalede om høie, vigtige Materier. Han holdt ofte selv Prædiken for sit Hofgesinde og tilbragte ikke Aftenen med Drik og Spil, men pleiede at synge Psalmer, forlyste sig med at høre lidt Musik samt læse smukke Historier, som det hedder sig i Kroniken. Hans Gavmildhed var stor mod de trængende Studerende, og alle lærde Skribenter ere enige i at rose denne Konges sjeldne, ædle og gode Egenskaber, hvorfor Historien med Johan a Lasco og hans Følge staar som et sørgeligt Bevis paa Tidsaanden og paa den Indflydelse, Hofpræsterne udøvede over ham.

Samme Søndag Formiddag, da Prædikenen var bleven holdt i hele Hoffets Overværelse, gik Chri-

stian den Tredie frem og tilbage i sit Arbeidsværelse paa Coldinghus. Han var paa det Tidspunkt i en Alder af 49 Aar. I hans blaa Øine var et fromt, men mat Udtryk. Ansigtet var blegt og langagtigt, og et lysebrunt Skjæg omgav Mund og Hage. Kongen var iført en mørkeblaa Fløiels Dragt, bræmmet med Zobelskind. Hans Tanker vare endnu optagne af Noviomagus's Tale, da Christopher meldte de trende Udlændinge og bad ham høre deres Bøn. Christian den Tredie nægtede aldrig at modtage nogen Ulykkelig, hvorfor han befalede den tjensthavende Junker at føre dem ind. Ved Synet af de Landflygtige studsede han uvilkaarlig. Den indre Bevægelse stod malet i deres Træk, og Sorgen i Forening med dyb Eftertanke havde lagt Huden i Folder paa Johan a Lascos høie, kloge Pande. De bøiede Alle Knæ for Kongen, og med taarefyldte Øine overrakte Polakken ham sit skriftlige Andragende.

„Betræffende Jer Nød og Kummer, har det smertet os at forfare Saadant," begyndte Kongen.

„Jer Naade modtage vor allerydmygeligste Taksigelse formedelst Eders svare Godhed, at stæde os til Gehør," tog Johan a Lasco Ordet. „Eders Majestæts Retfærd vil sikkerligen hindre Eder i at see os an som fortvivlende Kjættere, og ingensinde har

Eders Naade behov at ængstes, at vi ere Urostiftere.

„I begjære om Forlov at holde offenlig Gudstjeneste udi vort Rige," spurgte Kongen med rynket Pande.

„Hoisalige Kong Edvard havde tilstedet os Saadant i England," lod Johan a Lascos Svar. „Og ombede vi i Besynderlighed Jer Naade at skjerme os, eftersom vi intet Menneske veed at holde os til."

„Jer Supplique skal noie vorde overveiet, og vor Resolution desangaaende tilkjendegivet Eder. Og skal jeg ihukomme Jer Nod," tilfoiede Kongen med Mildhed, „thi ingensinde skal Nogen gange ganske ubonhort fra os." Med en naadig Hilsen gav han dem tilkjende, at denne korte Audients var tilende.

De trende Lærde begave sig med langsomme Skridt bort gjennem Forgemakket, hvor de bleve betragtede med nysgjerrige Blikke af de tjensthavende Hofmænd. Uagtet flere af dem nærede Medynk med de Landflygtige, holdt Enhver sig dog tilbage, da Ingen vovede at træde op mod den kongelige Confessionarius, der paa en Maade havde lyst Ban over den calvinske Biskop og hans Troesfæller.

5.

For Johan a Lasco, der af Naturen var meget heftig, havde det udkrævet stor Overvindelse ikke med et Ord at omtale Noviomagus's Prædiken. Da et Par Dage imidlertid forløb, uden at de erholdt noget Svar, kunde de tre Reisefæller ikke styre deres Utaalmodighed, men sendte Bud efter Christopher, til hvem de omsider sagde deres Mening. De bad ham inderlig, at han vilde formaa Kongen til, at de i Christian den Tredies og Fleres Nærværelse maatte erholde en Samtale med Noviomagus angaaende dennes Prædiken. Christopher lovede vel at udrette, hvad han formaaede, men gav intet Haab om, at Sligt vilde lykkes.

Nogle Dage efter bleve de kaldte til Cantsleren, Johan Friis til Hesselager. I flere af det kongelige Raads Paahør tilkjendegav han dem nu Hans Majestæts Villie, „at dennem ingen offenlig Gudstjeneste her i Riget kunde tilstedes, efterdi de saavel udi Lærdom som i Kirke-Ceremonier vare adskilte fra den danske Kirke, og at Hans Majestæt holdt for, det vilde foraarsage Uro i Riget, naar man tillod Noget, som ikke var overensstemmende med de i Riget vedtagne Lærdomme, men saafremt de vilde an-

tage vor Kirkes Lærdom og Ceremonier, saa og rette sig efter de kongelige Love og Kirke-Ordonantsen, vilde Kongen tilstede dem Bopæl udi hans Rige."

Fortvivlelsen gjorde de trende Lærde fast maalløse. De bade om Forlov at betænke sig, men da Johan a Lasco og hans Venner kom tilbage til Herberget, mægtede de ikke længere at holde deres Fortørnelse tilbage. I et skriftligt Svar, som de den følgende Dag bragte Cantsleren, nægtede de at forandre deres Religion, og fremsatte deres Anskuelser desangaaende med en Frimodighed, der maatte være meget anstødelig for en Lutheraner. Dette Skrift anmodede de Johan Friis om at overlevere til Kongen eller til Hofpræsten, samt lod ham og vide, at de skriftlig havde fremsat deres Klage over Noviomagus's Prædiken, som de ligeledes begjærede skulde fremstilles for Kongen. Cantsleren søgte at undskylde Hofpræsten med, at denne kun havde talt i Almindelighed, og at det sikkert ikke havde været hans Agt at tyde paa dem, men da Johan a Lasco og hans Venner ikke kunde forandre deres Mening om Sagen, lovede han at udføre deres Ærinde.

Mester Johan Friis var ikke alene Kongens, men Høiskolens Cantsler, og denne Adelsmand var bekjendt for sin Fromhed, Besindighed og Lærdom. Med rolig Upartiskhed overveiede han den polske

Adelsmands Besværinger, og formaaede Kongen til at læse Skriftet angaaende Prædikenen. Samme Dag kom Christopher til Herberget og forlangte det i Kongens Navn. I dette Skrift havde de Lærde fremsat Alt, hvad der stemte overens med deres Anskuelser i Noviomagus's Tale, men og hvad de besværede sig over og fandt anstødeligt. Ved Johan Friis's og Christophers milde Mellemvirken begyndte Sagen at tage en bedre Vending for de ulykkelige Landsflygtige. Kongen havde en alvorlig Samtale desangaaende med sin Confessionarius, hvori han bød begge Hofpræsterne at undersøge, om Johan a Lasco og hans Tilhængere virkelig vare saa farlige Kjættere at det var nødvendigt at nægte dem Ophold i Riget. En indre Stemme søgte stedse at holde Christian den Tredie tilbage fra enhver Voldsgjerning, der saa lidt stemte overens med hans Karakter, hvilket er bevisligt af den milde Maade, hvorpaa denne Konge indførte Reformationen i sine Lande. Ingen Papist blev fordreven fra sin Arne med Sværd og Baal, men endog skjermet af ham. Dette havde ogsaa været meget Grunden til Johan a Lascos faste Haab, at de Alle ville finde et Tilflugtssted i Danmark.

Ifølge Kongens Befaling maatte de tvende Hofpræster nu begive sig til Herberget.

„Med Smerte har jeg læst Jert Klagemaal," begyndte Noviomagus, „og vel mente jeg, det havde været frommere af Eder, saafremt I havde begjæret at samtale udi Enrum med mig. Jeg har ikke prædiket mod Eder, men ikkun forklaret Dagens Text, som det sømmer sig en christen, nidkjær Lærer."

„Og jeg er formenende, at der ikke findes christen Kjærlighed udi Jer Færd," udbrød Johan a Lasco hidsig. „Saadan er ei en Evangeliets Forkynder værdig."

„I feiler," vedblev Noviomagus, „eftersom det ingenlunde var min Agt at pege Jer som falske Lærere og fordømmelige Kjættere, saafremt I ei med Haardnakkethed fortfare udi Jer Vildfarelser."

„I taler om Nidkjærhed udi Jer Pligter," gjenmælede Johan a Lasco harmfuld. „Hvad tykkes Eder om en Superintendent, der kom som Talsmand for sin Menighed og selv var den Første, der sveg sine Lærdomme? Med Nød, Elende og Landflygtighed have vi kæmpet for vor Tro, og nu vil I, at vi skulle forlade vort himmelske Banner. Mig synes, slig Handlemaade var lig en Hærførers, der lod sig lede til Forræderskhed. Ere I ei vidende, at vor Troespagt er beseglet med dyrebare Brødres Blod? For Herrens Domstol vilde disse klage os an, saafremt vi svigtede den Lærdom, som ifølge vor

Formening ene er grundet i Guds Ord. I mægter ei at tvinge os, men fortfarer I med Jer Forfølgelse, drager jeg ei i Tvivl, at I jager os af Landet midt udi den haarde Vintertid. Og dette kalder I at handle, som det sømmer sig en Herrens Tjener."

„I er sær hidsig udi Jer Tale," gjenmælede Noviomagus. „En Theologus bør ikke tie, naar Helvedets Porte aabne sig, men vare Folket mod Antibaptister, Sacramenterer og andre Urostiftere. Saadant var og aleneste Hensigten med min Prædiken."

„Ihvorvel I sikkerlig gjerne ønskede det, mægter I dog ikke at beskylde os for at have forsøgt at forføre Folket og ægge dem til Kiv," lød Johan a Lascos Svar. „Dog, eftersom vi ei ere hyklerske eller lægge Dølgsmaal paa vore Meninger, ønskede jeg saare at discutere med Jer, betræffende de Lærdomme, hvor udi vi dissentere."

Adskillige theologiske Materier, navnlig om de smaa Børns Tro og Alterens Sacramente bleve nu forhandlede, men Noviomagus afbrød hastig Samtalen og sagde, at han den næste Dag skulde besvare den skriftlige Anklage, de trende Lærde havde skikket til Kongen.

Hofpræsterne ilede nu til Christian den Tredie,

for hvem de skildrede Johan a Lasco og hans Tilhængere som fanatiske Sværmere og farlige Fredsforstyrrere, der vilde foraarsage store Ulykker i Riget. Det lykkedes dem vel ved deres Tales Ild at tænde Uroflammen i Kongens Sjæl, men han lod dog falde nogle Ytringer, hvoraf Henrik Buscoducense sporede, at der end var en Vaklen hos ham angaaende Polakken og hans Følge.

Om Aftenen, da Johan a Lasco og hans Venner sade ved deres tarvelige Maaltid, saae de til deres Forundring Hofpræsten træde ind med et af Luthers Breve i Haanden. Han tog Sæde ved Bordet og forelæste nogle Steder for dem, samt begyndte en Disputats angaaende de forskjellige Lærdomme, men han valgte saa svage Argumenter, at disse ikke vare istand til at gjendrive og modbevise Calvinisternes Troesmeninger. Polakkens Forstand var Henrik Buscoducenses overlegen, og da denne mærkede, at han Intet kunde udrette, forlod han dem fortørnet og begav sig ufortøvet til Coldinghus Slot, hvor han begjærede at indlades til Kongen. Her besvor han Christian den Tredie ikke at tilstede noget Colloquium i Religions Sager, og formaaede tilsidst at bibringe Kongen den Overbevisning, at det var hans Pligt at skjerme sine Undersaatter for disse Belias Sønner. Noviomagus lod sig ikke mere tilsyne for de

Landflygtige, men den følgende Dag kom to Mænd af Kongens Raad til Herberget og tilkjendegav dem, at de uden Ophold skulde drage ud af Landet, saafremt de ikke vilde antage den lutherske Lære.

Med rolig Værdighed hørte Johan a Lasco og hans Ledsagere paa denne haarde Befaling, men da de Fremmede havde forladt dem, sank de tvende Oldinge paa Knæ og bønfaldt med Taarer Herren om Bistand og Kraft. Stormens mægtige Haand pidskede Sneen mod Hornruderne, og uden engang at have Midler til at forskaffe sig tilstrækkelige Reiseklæder, skulde de nu drage fra Land til Land. Da aabnedes Døren og Christopher traadte ind.

„Er I vidende, at Hedningerne ei handle mere grumt end Danmarks Konge og hans Raadgivere," udbrød Utenhov med Fortvivlelsens Bitterhed.

„I tænke ei saa ilde om den danske Drot," gjenmælede Christopher. „Ihvorvel det synes at han farer frem med Strenghed imod Eder, formærker jeg dog stedse Ynksomhed udi hans Hjerte."

„Saa bares det mig og for, der jeg samtalede med ham," lød Johan a Lascos Ord. „Dog Hofgunst og Spaanild vare ikkun stakket Stund," tilføiede han halvt spottende.

„Hans Naade har skikket mig med Budskab til Eder, at han vil betale Jer Reiseomkostninger samt

hvad I have fortæret i dette Herberge. Og skjænker han Eder hver hundrede Rigsdaler, paa det I kan see, at han ikke er ufølsom for Jer kummerfulde Stilling. Fra Kong Christians Bord ganger Ingen umættet bort."

„I taler, som det sømmer sig et Hofgesinde", spottede Utenhov. „Nys erfoer vi, at Hans Naade og hans Raadgivere ei vide af Gjæstemildhed. Den ganske Medfart, man har givet os, er fast som om vi vare Stimænd. Ingensinde kan den Synd undskyldes, som vorder begangen mod Christi Legeme og Blod ved at jage os af Riget."

„Vel fatter jeg fuldelig Jer Fortrydelse og ønskede af ganske Hjerte, at der ei var handlet saa mod Eder," gjensvarede Christopher med dyb Alvor, „dog faaer jeg minde Jer, at Jer egen Synd mod Christi Legeme og Blod er det, som jager Eder herfra, eftersom den lutherske Geistlighed seer Jer an som Troens Stimænd. Og laste I ei saa svart min høie Herre. Nys er udgangen en Forordning mod alle Vederdøbere og Sacramenterer, hvorfor Hofpræsterne have fremstillet Sagen for Hans Naade, at saafremt han tilstedte Eder Ophold udi sine Riger, da var det stridende mod hans kongelige Ord."

„Feiler jeg ikke, da er den Plakat vorden udstedt

Dagen efter hin Prædiken i Slotskirken?" spurgte Utenhov.

Christopher taug, efterdi han vidste, det forholdt sig som han sagde.

„Det Hele vidner om en Antichristens Sindelag," udbrød Utenhov atter. „Ei agter jeg det værd at tage en Naadegave, som Jer Konge nu vil skjænke os, for at smykke sine Gjerninger."

„I takke Hans Majestæt, at han udi sin Naade har for Agt at tilstille os en Gave, som det bør sig os at modtage," lød Johan a Lascos Stemme med en Bestemthed, der ikke taalte nogen Modsigelse af hans Ledsagere. „Det skal ei anføres, at vi med Hoffærdighed have stødt Dankongens Godhed fra os. End har Poul Noviomagus Magten, dog kanske den Stund oprinder, der Krønikeskriverne ville discutere, om Hofpræstens Nidkjærhed udi hans Embedspligter bød ham at behandle os som Tyrker."

Sekretairen vilde fjerne sig, men Johan a Lasco greb hans Haand og holdt ham tilbage. „I tøve end en stakket Stund, paa det at I kan røres af en Faders Ombøn," vedblev han med skjælvende Stemme. „Eftersom jeg har formærket, at I besjæles af christen Barmhjertighed, fordrister jeg mig til at anraabe Eder om, at gribe Sagen i Jer vennemilde Haand. Jeg nærer den Fortrøstning, I vil udvirke, at min Me-

nighed tilstedes Forlov at tøve i Kjøbenhavn til Vaarens Komme. Ak! naar mine Tanker dvæle ved de mange syge Børn og Kvinder og ved mine tvende Poge Johannes og Hieronimus, der ere komne hid med deres agtbare Skolemester Godefredt Wynen, vorder jeg fast et Bytte for Fortvivlelse."

„Rede er jeg til at gange udi sligt retfærdigt Ærinde, og haaber at erholde saadan Permission," forsikkrede Christopher. „Er Jer Hustru end ilive?"

„For anden Gang er jeg indgangen udi Ægtestanden," svarede den fremmede Bisp, „men min arme Hustru laa paa Sottesengen, der vi forlode England, desaarsag hun end er forborgen der. Nu agtede hun at drage hid, just som man byder os at gribe Vandringsstaven. Dog stander det mig for, at Herren ei vil lukke mine Øine, for de have skuet mine Kjære ved en sikker Arne. Nu vil jeg ei holde Eder mere tilbage, men ikkun indeslutte Eder udi mine Bønner."

Christopher trykkede bevæget Polakkens hvide, magre Haand. Han ilede tilbage til Slottet og ind i Kongens Gemakker. Her bragte han de Landflygtiges Tak for den lovede Gave, og begyndte at fremføre deres Andragende, men Christian den Tredie afbrød ham hurtig og vilde Intet høre derom. Christopher følte nu med Sorg, at saafremt han ikke fik

en af Hofpræsterne til at blande sig i Sagen, vilde han ikke kunne udrette Noget. Han henvendte sig derfor til Mester Henrik Buscodusence, men denne erklærede, at alle disse skadelige Sværmere maatte og skulle forlade Riget, da de ellers let kunde rokke den rene Tro, som nylig havde fæstet Rod i Folkets Sjæl. Dog vilde han gjerne behage den kongelige Sekretair, hvorfor denne Gang alligevel ikke blev aldeles omsonst. Christopher havde nemlig været istand til at skaffe sig skriftlige Beviser for, at Godefredt Wynen var en stille, fredsommelig Mand, og efter megen Forhandlen lovede Buscodusence omsider at formaa Kongen til, at Bisskop a Lascos to Børn og deres Lærer maatte blive Vinteren over i Danmark. Angaaende det øvrige Følge var han urokkelig.

Aarle Morgen den 19de November holdt en Karm forspændt med fire Heste udenfor Herberget i Colding, for snarest muligt at bringe de trende Oldinge og deres Tjener ud af Landet, ved hvis Grændse det ikke engang tillodes dem at dvæle. En kongelig Betjent havde Ordre til at ledsage dem ind i Tydskland. Da de vare i Begreb med at stige op i Karmen, kom Christopher ilende hen til dem. Han medbragte den lovede Pengesum, som paa det Tidspunkt blev anseet for meget betydelig. Tillige underrettede han Johan a Lasco om, at uagtet Hans Majestæt

ikke kunde tilstede Menighedens Forbliven i hans Rige Vinteren over, skulde dette Forbud dog ikke gjælde Biskoppens to Sønner, hvem Kongen lovede at tage i sin Varetægt indtil Vaarens Komme.

Johan a Lasco tog en hjertelig Afsked med Christopher og sagde, at han selv vilde tilskrive Kongen. Derpaa forlod han for stedse Danmark med sine Ledsagere, hvoraf især Utenhovs Sjæl var opfyldt med Fortørnelse over den Medfart, de havde lidt.

Da den kongelige Betjent kom tilbage, medbragte han et Brev fra den polske Adelsmand til Kong Christian den Tredie. I dette anerkjendte han Kongens Stræben efter i Gjerningen at være en christen Konge, hans Nidkjærhed for Religionens Anliggender samt Omhu for den offentlige Ro, hans Fromhed, Redelighed og Oprigtighed. Derhos fremsatte han dog høit sine haarde Besværinger over den Uret, der var bleven dem tilføiet, og den ilde Medfart, de havde lidt ved at blive forviste i den strenge Vintertid. Og skrev han: „Det smertede dem, at visse hyklerske Personer bragte Kongen paa Afveie, men at de ikke kunde tro, Hans Majestæt virkelig ansaae dem for fortvivlende Kjættere, efterdi han dog havde vist Naade og Gavmildhed mod dem, hvilket de med desto større Taknemmelighed erkjendte, da en af hans Undersaatter havde fordømt dem offentlig. Dog kunde den

Synd, der var begaaet ved at udvise dem af Landet, ingensinde forsvares." Endvidere tilføiede han med Bitterhed, at han ikke drog i Tvivl, at saafremt de vare komne til Hedninger, vilde disse have modtaget dem med større Gjæstevenlighed, end det var sket udi Danmark."

6.

Først otte Dage efter Johan a Lascos, Utenhovs og Micronius's Forvisning naaede Efterretningen derom til Kjøbenhavn gjennem et Konge-Brev, hvori Christian den Tredie befalede sin Embedsmand paa Kjøbenhavns Slot, Hr. Peder Godske, samt Biskop Peder Palladius sørge for, at alle de Landflygtige bleve førte ud af Riget, saafremt de ikke vilde træde over til den lutherske Kirke.

Samtidig dermed modtog Godfredt Wynen Brev fra den calvinske Biskop, men saavel Johan a Lascos tvende smaa Sønner som deres Lærer besluttede strax at dele deres Troesfællers Skjæbne.

Blandt disse blev en Fortvivlelse, som Pennen vægrer sig ved at skildre. I det lille Hus paa Bremerholm gjenfinde vi Fru Edele Mironausco endnu paa Sygeleiet. Ved Foden af hendes Seng sad den calvinske Præst Hermes Backerelius, der tilligemed en

Skotlænder ved Navn David Simson havde Opsyn over Menigheden. Den lille Nicolaus havde forknyt taget Sæde paa Hug ved Feodoras Fødder. Med mørke, stirrende Blikke lyttede Ungmøen til den Geistliges Beretning, medens Fru Edeles Kinder glødede feberhede.

„Forgangen Morgen skikkede Bisp Palladius Bud til mig og David Simson og bød os møde udi hans Vaaning," fortsatte Hermes Backerelius. „Der fandtes adskillige Præster, Magistre og Raadmænd. I deres Paahør gav Superintendenten os Paamindelse at aflægge vor Troes Bekjendelse. Betræffende Barnedaaben og Alterets Sacramente discuterede han vidtløftig med mig, og vare vi enige desgaaende. Efter Middag bleve syv andre Mænd blandt os kaldede til Borgermester Povel Hansens Hus, og i Magistratens Paahør blev den kongelige Befaling kundgjort dennem. Forgjæves have de syv Mænd anraabt om Forløv at blive her den haarde Vinter over formedelst de syge Kvinder, Børn og skrøbelige Oldinge. Magistraten svarede, at det ikkun anstod sig for dem at udrette, hvad Hans Naade befoel."

„Hvorlunde skal det gaa Jer arme Hustru, der er sin Nedkomst nær, og Eders trende syge Smaabørn," udbrød Fru Edele," saa og Simsons Husfrue?"

„Grum er den Prøve at skulle offre, hvad vi have kjærest her paa Jorden. Ei heller taaler I at drage bort, ædle Frue. End stander mit Haab til Biskop Palladius, efterdi han har begegnet os med saare Mildhed udi Tiltale og kaldet os Brødre. Saasom det er vorden os tilladt at forblive her endnu i fjorten Dage, agte Simson og jeg at ombede ham indstændigen, at vor Affart vorder forhalet i tvende Maaneder. I Besynderlighed tykkes det at ligge Sjællands Bisköp stærkt paa Sinde at omvende os, og jeg formener sikkerlig, han er en saare sagtmodig Mand. Effen har han begjært, at Enhver af vor Menighed skal tegne op, hvilken Troes Bekjendelse det er hans fulde Agt at holde ved."

„Ihvorvel det var saare lokkende at omskifte vore Meninger, haaber jeg dog, at Ingen svigter?" spurgte Fru Edele hastig.

„Ak jo, destoværre Tvende blandt os. Det er en Skomager, hvis Hustru har formaaet at overtale ham. Mig tykkes hun er en Smule virret ved at ihukomme de Lidelser hun har udstanden, der hun foer hid over Søen, og kan desaarsag ei tænke sig at skulle drage fort igjen.

„Min kjære Dotter, Du faaer gribe Pennen for at skrive vor urokkelige Troesbekjendelse med tydelige Ord."

Feodora adlød Moderens Befaling, og Hermes Backerelius udfoldede nu en Papirrulle for hende, hvorpaa den største Del af Menigheden alt havde sat deres Navne. Feodora underskrev den med sikker Haand, men da sank hun ned paa Bænken, og en paafaldende Bleghed bedækkede hendes Aasyn. Præsten greb Papiret og fjernede sig.

Faa Minuter efter traadte Doktor Knud Torbensen ind, men Feodora formaaede ikke at gaa ham imøde. Ved Synet af ham brød en Taare frem fra hendes deilige Øine, og banede sig Vei gjennem de mørke Silkefryndser, der omgav dem. Med feberagtig Hast meddelte Fru Edele ham, hvad der var foregaaet.

Lægens Blikke hvilede næsten ufravendt paa Feodora. „Ved min hedengangne Faders Ridderære tillader jeg ei, at I jages bort", udbrød han heftig. „End udi denne Stund vil jeg samtale med Biskop Palladius. Og er jeg Læge hos David Simsons og Hermes Backerelius's Husfruer, samt hos de trende unge Hustruer, der ere stedte udi samme Nød, som de først nævnte."

Han reiste sig, men før han forlod dem, greb han Feodoras Haand og førte den til sine Læber. „Jeg ganger for at værne om Eders og Eders dyrebare Moders Liv," hvidskede han sagte. „Vel

siges der, at man skal lyde sin Konge frem for Alt, dog er jeg udi den Formening, at Hjertets Stemme byder stærkest."

Feodora saae paa ham med et Blik, hvori en ubegrændset Tillid stod at læse. „Hveden den Fortrøstning kommer, veed jeg ikke, men nu nærer jeg ei mere Frygt."

Knud Torbensen ilede bort. Feodoras Øie fulgte ham, saa længe hun formaaede gjennem den lille Hornrude.

Doktor Johannes Macabæus, der inklinerede til Calvins Mening om Alterets Sacramente, havde allerede søgt at indvirke paa den sjællandske Biskop, men denne var ikke saa gunstig stemt mod de Landflygtige, som disse formodede. Hans Løfte til Agnete og hendes Forbøn, samt Haabet om at forandre deres Anskuelser, var alene Aarsag i den venlige Maade, hvorpaa han behandlede dem. Knud Torbensen, der skyndsomst søgte ham, gjennemskuede snart dette. Superintendenten erklærede øieblikkelig, at der ikke kunde være Tale om at udsætte de Fremmedes Afreise i to Maaneder paa Grund af den kongelige Befaling. Paa Lægens Forestilling samtykkede han dog snart i, at de fem unge Hustruer med deres smaa Børn maatte blive endnu en føie Stund i Landet, naar de ved Ed havde forpligtet

sig til i alle Maader at forholde sig stille. Angaaende Fru Edele Mironausco vilde han kun sørge for, at hun og flere syge og gamle Folk, der ikke kunde taale en Søreise, maatte blive førte over Land ud af Riget, hvilket han sagde allerede selv at have tænkt paa. Da Knud Torbensen mærkede, at han Intet videre kunde udrette, hilste han koldt paa Sjællands Biskop og begav sig langsomt og tankefuld til sit Hjem.

Fru Magda og hendes yngste Søn sade i fortrolig Samtale i Dagligstuen.

„Ei forstaar jeg Mester Abbelgaardt," vedblev Aage med vemodig Alvor. „Slig Begegnelse er ingensinde tilforn vorden mig tildel udi hans gjæstmilde Vaaning. Helt fortørnet saae han paa mig og talede strengelig til mig, som om jeg var paa Veien til at vorde en Frafalden. Haardt bebreidede han, at hans Dotter var vorden forledet af os til at gange i Besøgelse hos disse gudsfornægtende Calvinister, som ved deres Forstokkethed selv forskjertse enhver Anpart i Himlens Glæder."

„Nu fatter jeg, hvisaarsag Agnete lod mig vente omsonst forgangen Dag, ihvorvel hun selv havde ønsket at ledsage mig til den unge Polakinde," svarede Fru Magda. „Nu jeg tilfulde kjender Fru Mironausco og hendes Dotters Tænkemaade, tykkes mig Mester

Abbelgaardts Frygt ganske taabelig. Deres Omgængelse kan ei drage Agnete paa Afveie."

Samtalen blev afbrudt ved at Knud Torbensen traadte ind og meddelte dem, hvad der var foregaaet.

Med Bestyrtelse erfarede Begge den tunge Skjæbne, der atter ramte de Ulykkelige, og især Fru Magda blev dybt greben af denne Efterretning.

„Ædle Moder," vedblev Knud og bøiede Knæ for Matronen. „End har jeg Et tilbage at berette Jer. Ved min høitagtbare, hedengangne Faders Ridderære svor jeg nys Fru Mironausco og hendes Dotter, at deres Affart ei skulde ske i denne haarde Vintertid. Saadant var visselig at skikke hende ind i Dødens Rige."

„Christ hjelpe Dig, min Søn!" udbrød Moderen forfærdet. „Det var et saare, ubesindigt Løfte. Hvad er Du nu tilsinds at fange an, eftersom Hans Naade, det ganske Præsteskab og Magistraten byde dem at drage bort?"

„Har min kjære Moder ingensinde tilforn fornummet, at man forborger Ulykkelige, som Loven efterstræber?

„Stat op, min Søn, Du forfærder mig fast."

Knud Torbensen reiste sig og tog Plads paa Løibænken ved sin Moders Side. „Nys randt det mig i Hu, at Moster Edele, der ægtede Ridder von Hack,

lever udi Magdeburg i sin Enkestand med sine tvende Sønner."

„Saa er det. Ak, jeg skuer sikkerlig ingensinde tiere den kjære Søster, efterdi hun er saare skrøbelig paa Legemet. Al den Stund jeg ganger udi Besøgelse hos den polske Frue, drages hendes Minde frem for mig."

„Sært er det, at hendes yngste Søn just bærer Navnet Feodor. Hvad tykkes Jer, min gode Moder, om en liden Silkevams, en Kappe og en Kaarde omskabte Feodora Mironausco til Feodor von Hack? Betræffende de tvende Enker, da have de alt Lighed med hinanden."

„Sligt var for vovsomt. Udi din Iver ganger Du for vidt," stammede Matronen bævende. „Jeg flyer Dig Raad, at gjenne deslige faresvangre Planer af Dit Sind."

„Betænk, det gjælder en Moders Liv. Hendes Børn eie intet jordisk Gods og ere nys dømte til Forviselse. Ihukom de Armes Vaande, der Baalets Flammetunger krystede deres Fader til han opgav Aanden. Siig, ædle Moder, om Du formener, at Eders hedenfarne, ridderlige Husbond ei havde buden dem til sin gjæstmilde Arne?"

„Din Fader var sin Konge tro og underdanig."

„Saa er det og min Agt at være. Saafremt

Hans Naade begjærede mit Liv, da er jeg rede til at offre det. Dog blues jeg ikke ved at trodse sligt ubarmhjertigt Bud. Sorrig griber mig, at Kong Christians rene Vandel skal vorde plettet af denne Gjerning, hvortil han dreves af Hofpræsternes Herskesyge, thi ihvorvel en jordisk Konge, er han dog kun et Menneske, som og kan irre."

„Hvad er Du dommende udi denne Sag, min Aage?" spurgte Fru Magda. „Du tier ganske stille."

En Kamp var opstaaet i den unge Kapellans Sjæl. Hans Barmhjertigheds Følelse og høviske Tænkemaade oprørtes over den ilde Medfart, de Landflygtige led i Danmark. Han forstod Broderens Iver, da han gjennemskuede hans Elskov til den deilige Polakinde, der ogsaa havde vundet hans Moders og Agnetes Hjerter, men naar han tænkte paa den gamle Sjungemesters Ord og Fortørnelse, lagde en sorrigtung Byrde sig over hans Sjæl. Agnete var ham saa inderlig kjær, og hvis hendes Fader nogensinde opdagede, at de havde huset og hjulpen til at dølge Kjættere, vilde han uden Tvivl nægte ham sin Datters Haand. Kanske Herrens Straf vilde ramme ham, fordi han ikke var en ivrig Forkæmper nok for den lutherske Lære? Angst, Uro og allehaande Anfægtelser begyndte at hæve en Storm i hans Indre. Snart syntes han, Christus bød ham, at øve Barm-

hjertighed, og atter var det, som om han bebreidede ham, at han var for overbærende mod dem, der ikke vilde anerkjende Jesu Legemes reelle Tilstedeværelse i Nadveren, og tildels frakjende Daaben, dens guddommelige Naademagt. Han spurgte sig selv forgjæves, om det hovedsagelig var Tanken om den mulige Opoffrelse af hans jordiske Lykke eller den gamle Sjungemesters strenge Tale, der fremkaldte et Samvittigheds Nag hos ham.

„Alt længe har jeg ventet paa dit Svar," vedblev Fru Magda omsider.

„Tillad mig, gode Moder, end at tøve til imorgen. „Kanske udi Nattens Time, at Herren i sin Naade skikker mig en Tanke, der er den rette, ihvorvel det ei tilkommer mig, som den Yngste, at afgjøre en saa vigtig Sag."

„Paa Overilelse følger Anger. Desformedelst tykkes det mig og rettest at spørge Hovedpuden først tilraads," lød Matronens Svar. „Imorgen samtale vi atter desangaaende. Saafremt begge mine Sønner vorde enige, byder jeg de forladte Kvinder tage Sæde ved vor Arne. Herren tilgive mig, ifald jeg handler Uret."

Knud trykkede et ærbødigt og taknemmeligt Kys paa Moderens Haand, hvorpaa begge Sønnerne forlode hende og forføiede sig ind i deres Arbeidskamre.

Som en Svøbe martredes Aage Torbensens Sjæl af allehaande religiøse Skrupler. Aldrig tilforn havde han været et Bytte for slige Anfægtelser. Snart frygtede han at synde mod Gud, ved at give sin jordiske Kjærlighed altfor stort Rum i sit Hjerte, og snart bebreidede han sig sin Opførsel mod Agnete. Havde han Ret til at tilintetgjøre hendes Lykke, da han sikkert troede at have vundet hendes Hjerte? — Saadant kunde ske, saafremt han indvilligede i sin Broders Forslag. — Næst dette opstod den Frygt hos ham, at det Hele var en Snare lagt af Fristeren, som mulig gjennem Knuds Elskov til den unge Polakinde vilde lokke hans Broder fra den rette Tro. Og dette skulde han paa en Maade laane Haand til. Kanske den Stund vilde oprinde, da han vred sine Hænder i Selvbebreidelsens Kvaler. Vel dadlede han, at man forviste de Fremmede, men var det ikke stridende mod sit Embeds Pligter at optage og skjule dem i sit eget Hus? Som Theolog var det paalagt ham at bekæmpe de vrange Meninger, som hans egen Troes Overbevisning ogsaa bragte ham til at oprøres over. Ifald han handlede mod Kongens, Lovens og Geistlighedens Befaling, var det da ikke at gjøre sig selv uværdig til at være en Herrens Tjener? Og hvilke skrækkelige Følger kunde det ikke have, dersom det

blev opdaget. Hans Moder skulde kalde den kjætterske Kvinde for Søster. Hun og hendes Datter skulde ansees for deres nære Slægtninge, kanske Knud endog vilde ægte Feodora? Disse Tanker oprørte ham. Opdraget ved Universitetet, hvor alle Læsemestrene vare beherskede af Datidens Intollerance, var denne Kamp let forstaaelig hos ham.

Hele Natten vandrede Aage frem og tilbage i sit lille Kammer. Da randt Agnetes milde Ombon ham i Hu. Havde han ikke selv priset hende, fordi hun tog de Ulykkeliges Forsvar og øvede Velgjerninger mod dem. Hvi veg han da tilbage, nu det første Gang stod til ham selv at handle ligesaa? — Var det af Egenkjærlighed, Frygt eller Hovmod? — Forgæves forsøgte han at finde Klarhed. I Fortvivlelsens Uro greb han den hellige Bog og slog op i den. Det første Sted hans Blik faldt paa, var det, hvor der staar skrevet, at Jesus og hans Disciple sade til Bords hos Levi, Alphæi Søn, med mange Toldere og Syndere. Aage studsede. Han læste endnu engang Evangeliets Ord: „De Karske have ei Læge behov, men de som have ondt", saa svarede Jesu, da de Skriftkloge og Pharisæerne undrede sig: „Jeg er ikke kommen at kalde de Retfærdige, men Syndere til Omvendelse."

Aage studsede. Guds Søn, der havde Himlens

Hærskarer til sin Raadighed, havde aldrig med Magt tvungen Nogen til at følge hans Lære. Han havde ikkun aabnet sin Favn for Syndere, og med Ydmyghed budt dem den største af alle Gaver. Og vedblev han ikke fremdeles at byde den gjennem sine Tjenere? Hvi vovede disse da at fremfare med Herskesyge og Hovmod, da deres Herre og Mester havde foregaaet dem med Ydmyghedens og Mildhedens Exempel? Aage foldede Hænderne og bad Gud tilgive ham hans Mangel paa Sagtmodighed og Barmhjertighed. Han følte, at han som et syndigt Menneske ingen Ret havde til at fordømme disse arme Kvinder, der fulgte den Lære, der var sagt dem, ene at være grundet i Guds Ord. „Hvad I ville, at Andre skulle gjøre mod Eder, det Samme gjøre I mod dem," stod nu for ham, som det sidste afgjørende Svar paa hans Tvivl.

Fra denne Stund blev der Ro i Aages Sjæl. Med Strænghed vilde han vaage over sig selv, at han ikke skulde henfalde til Lunkenhed; tillige vilde han antage sig de Forstødte, og forsøge med Taalmod, Mildhed og dog kraftfuld Fasthed, at drage de vrange Meninger ud af deres Sjæle. Han var sikker paa, at Agnete vilde synes om denne Handlemaade, og den unge Geistlige tilbragte de sidste Timer af Natten med stille, religiøse Betragtninger.

Næste Morgen tilkjendegav han Fru Magda og Knud, at han bifaldt dennes Forslag. Broderen trykkede taus hans Haand, men Moderen, der neppe havde ventet dette Svar af Aage, tog endnu engang Ordet.

„Ihvorvel I have naaet Skjelsaar og Alder til at domme udi Eders Anliggender, bor det sig dog for Matronen at vare Jer, paa det at det ei skal faae en drøvelig Ende. Ingen tro sig sikker, efterdi hoieſt Træ har størst Fald. Vel veed jeg, at det ganske Universitet er Jer bevaagen, saa og Hans Naade, Kantsleren og mange Riddere og Adelsmænd, men Kongerne have lange Arme, saa vel til at stro Velgjerninger som og til at svinge Glavind, og Geistligheden er ingenlunde til at skjæmte med. Udi denne Sag med Johan a Lasco er Poul Noviomagus traadt frem i en Krigers Gestalt. Et tveægget Slagsværd har ingensinde tilføiet Fjenden storre Nederlag end Ordet, som strømmede fra hans Læber."

„Vel har man før forfaret, at Gunst kan vende sig til Ugunst," gjenmælede Knud Torbensen, „dog svigter ei min fuldtro Ven, Christopher. Nys erfoer jeg, at han ved Hove har været de Forfulgtes Talsmand. End er der Et, som Kongen selv ei mægter at fratage mig, nemlig min Videnskab. Samme vil

immer skjænke mig Venner blandt dem, der lide. Lad høre, kjære Broder, hvad er dit Tykke, dig betræffende?"

„Ei Frygten for at glippe verdslig Gunst bør lede vore Handlinger," var Aages Svar. „Jeg mener. at Hofpræsterne have greben den ganske Sag for strengelig og ilsomt an. Saafremt den polske Biskop og hans Menighed paa Stand vare faldne fra deres Anskuelser, paa det at jordisk Tryghed kunde vorde dem tildel, da vare de ei saare agtbare. Svært er det for den Vantro at vorde Rettroende, eftersom Troen har sit Sæde udi Sjælens Dyb, og saadan skjænkes ikkun ved Bønnen og af Guds Naade. Med Herren har jeg længe raadført mig angaaende den rette Maade at handle paa, og som hans Tjener er det min Agt, med Varsomhed at pode den kraftige og sande Livsfrugt udi de visne Grene paa det Troens Træ, der voxer i Fru Mironausco og hendes Dotters Sjæle. Derfor byder jeg dem komme hid, formenende, at paa denne Vis vandrer jeg rettest udi min Frelsers Fodspor."

Fru Magda og Knud betragtede ham forundret. Begge opsendte en Bøn, at dette Værk maatte lykkes. De samtalede nu længe om, hvorledes deres Plan kunde iværksættes, og det gjorde dem Alle ondt, at den lille Nicolaus ikke kunde blive hos

sin Moder, men dette var en Umulighed, da den største Forsigtighed maatte iagttages.

Hos Fru Magda var der ikke mere Frygt, da hendes Samvittighed var beroliget, og den Tryghed, som Lykken giver, bidrog til at gjøre hende end mere freidig. Faa Matroner nøde saa stor Høiagtelse og Anseelse, som Ridder Torbensens Enke, uagtet hverken hun eller hendes Sønner udfoldede den overdaadige Pragt, som ikke alene Adelen men de rige Borgere i de Tider vare saa tilbøielige til. Adelens Herregaarde vare udstyrede som Fyrsteboliger, deres Klædedragter saa pragtfulde, at Christian den Tredie i en Reces fra Aaret 1558 lod udgaa en Forordning derimod, ligesom Geistligheden længe tilforn havde prædiket mod „Hosedjævelen," da mange af Junkerne offentlig viste sig med de forbudne „Landsknægtsburer," hvortil hørte 99 Alen Tøi af Silke eller Skarlagen.

Christian den Tredies store Kjærlighed til Videnskaberne og den øienfaldende Maade, hvorpaa han stedse hævede disses Dyrkere, var hovedsagelig Aarsag i, at Adelen begyndte at lægge sig efter boglig Lærdom. Dette havde en heldig Indflydelse paa Datidens raa Sæder, og de evige Feider mellem Herremændene, der ofte beleirede hverandres Borge, da Sværdet sad altfor løst i Balgen. Mange unge

Adelsmænd sendtes til den berømte Læsemester, Doktor Niels Hemmingsens Hus, hvor de bleve opfostrede sammen med borgerlige Studerende. Flere af disse fødte Skjoldmænd, hvis Navne senere glimrede i Historien, satte en Stolthed i at have været den lærde Theologs Disciple, hvorfor han fik Hædersnavnet „Danmarks Lærefader.“ Det var derfor ingenlunde anstødeligt for Adelen, at Fru Magdas Sønner havde valgt Bogen istedetfor Sværdet, men ihvorvel denne Matrone, der selv var af høiadelig Byrd, ellers var saa forud for sin Tids Anskuelser, var det hende dog kjært, at Agnete Abbelgaardt var af adelig Æt, eftersom hun anede sin Søns Elskov til hende. Naar en Adelsmand rakte en ufri Kvinde sin Haand, var det ikke Børnene tilladt efter Datidens Love, at føre Skjold eller Hjelm, eller at arve adeligt Gods, hvorfor slige Forbindelser næsten aldrig fandt Sted.

Nogle Timer efter Fru Magdas Samtale med hendes Sønner, bragte Jesper Persens lille Baad Matronen over til Bremerholm. Samme Dag havde de Landflygtige erfaret af Hermes Backerelius, at enhver Forbøn havde været forgæves. Med Fortvivlelsens Ro vare de nu beredte paa at drage bort.

„Saa skal ei ske,“ lød Fru Magdas Ord til dem.

„Udi mit eget og mine tvende Sønners Navne kommer jeg at byde Jer Tilflugt ved vor Arne."

„Umuligen!" udbrod Fru Edele.

„I lytte efter, hvorlunde det lader sig udføre." Hun forklarede dem nu, hvorledes Knud havde foreslaaet at indrette Alt.

Da Fru Edele og hendes Datter erfarede, at de vilde udgive dem for deres Slægtninge, bleve de grebne af Beundring og Taknemmelighed. „Tifold Taksigelse for Jer rare Gjæstemildhed og høisindede Tilbud," svarede Fru Edele, medens Feodora trykkede Matronens Haand til sine Læber. „Dog bør vi ei modtage det, eftersom det ikke anstaaer sig for den hedengangne Martyr Mironauscos Hustru at dølge den Tro, hvorfor hendes Husbond led Flammedøden."

„Dyrebare Moder," bad Feodora," skaan Jert Liv for Eders arme Børns Skyld. I nægte ei at modtage den store Christenkjærlighed, der bydes os. Vor Fader er jo ikke slæbt til Baalet af Lutheranere, men af de Vantro, der mene at kjøbe deres Sjæle fri ved Afladsbreve. Moder, mig drager den varme, hjemlige Arne. Jeg vil ei lægge Dølgsmaal paa den svare Sorrig I volder mig, saafremt I fortfarer med Jert Afslag."

„Min kjære Dotter. Jeg mægter ikke at modstaa

dine Bønner. Desaarsag faaer jeg med Tak modtage det ædle Tilbud. Men hvo skal værne om min liden Pog? Moderhjertet krymper sig ved at forlade ham."

„Af Beskyttere har jeg et skjelligt Antal," lød Drengens kjække Svar. „Er jeg ei Biskop a Lascos Gudsøn? Derfor drager jeg med mine tvende Kammerater, Johannes og Hieronimus a Lasco. Mig frydes, at min Moder og min kjære Søster blive hos den vennesæle Frue, men jeg skal fostres op til Mand, og for en Saadan er det ikke sømmeligt at kære sig om Vinterstorm og legemlig Ulempe."

„Vel talt, min gjæve Pilt," nikkede Fru Magda og klappede hans Kind, „det tykkes mig trist at skulle skilles fra dig."

„Langt mere trist var det, ifald min syge Moder skulle drage fort," gjensvarede Nicolaus.

„Min søde lille Broder, jeg gruer for Afskedens Stund," sukkede Feodora og trykkede Drengen tæt til sig.

„Det er ei ret at gjøre mig kleinmodig," bebreidede han hende. „Seer Du ikke Taaren rinde paa vor Moders Kind? I Eftertiden skal Du gebærde Dig helt mandigt, paa det at du ei vorder røbet. Gad see, hvorlunde det nye Klædebon vil anstaa Dig," tilføiede han leende.

„Mine Kinder vorde røde ved Tanken om, at jeg skal iføres en Ungersvends Habit", forsikkrede Ungmøen. „Dog faaer man bøie sig for slig skjellig Grund. Ak! Fru Magda, jeg mægter ei tilfulde at tolke Jer min Tak. Min Sjæl er gjennemstrømmet af en hidtil ukjendt Fryd. Det er sikkerlig Haabet, at min Moder skal vinde Helsen under Jert gjæstemilde Tag, thi saadan bæres det mig for. Det syntes mig, min Hjerte skulde briste, den Stund jeg fornam, at man bød os drage bort fra Danmark."

Den unge Polakindes straalende Øie og blussende Kind talte mere end hendes Ord. Dog anede ingen af de tvende Matroner, at Kjærligheden alt havde begyndt at tage Sæde i hendes Hjerte.

Hermes Backerelius og Godtfredt Wynen vare de Eneste af de Landflygtige, der strax bleve indviede i Hemmeligheden, og de lovede Begge at sørge for den lille Nicolaus. Fra Fru Magda tilflød der Drengen rigelige Gaver af Klædningsstykker, og hun lod forfærdige en Junkerdragt til Feodora.

Aarle Morgen, den 16de December, før Daggry stod denne iført en violfarvet Fløiels-Vams, folderige Atlaskes Hoser, som endte i et Par smaa gule spidsnæbbede Halvstøvler, en kort, spansk Kappe af violfarvet Silketøi, og opstaaende Pibekrave, hvorover en Fylde af mørke, noget kortere afklippede

Lokker hængte ned. Paa Hovedet sad nok saa kjækt en sort Fløiels Baret med hvid Plymage, og i Beltet stak en sølvskæftet Dolk.

„Ei, ei, Broder Feodor, Du est i Sandhed en vakker Ungersvend," udbrød Nicolaus, der i sin Fornøielse over Søsteren næsten glemte Afskedens Sorg. „Lad see, Du ihukommer de svare Pligter, der nu paahvile Dig, thi man klæder sig ikke omsonst i en Mands Habit. I Besynderlighed maa Du værne om vor Moder, eftersom jeg drager bort."

Uagtet denne Tale lød komisk i en elleveaarig Drengs Mund, fremkaldte den dog alvorlige Tanker hos Feodora. „Mig tykkes Visdom lyder fra dine Barnelæber," gjensvarede hun. „Kanske at Herren netop ved dette Klædebon viser mig den Gjerning, jeg bør fange an."

En sagte Banken lød paa Døren. Jesper Persen stak Hovedet ind og meldte, at Baaden laa klar til Affarten. Fru Edele, som denne Morgen var oven Senge, blev indhyllet i en Forværkskaabe, og en kort, men gribende Afsked fandt Sted mellem de to Kvinder og Barnet, der kæmpede tappert mod sine Taarer. Støttet paa Datterens Arm steg Fru Mironausco ned i Baaden. Jesper Persen roede den gjennem Kanalen, men da de vare komne ud i

Sundet heisede han det røde Fiskerseil, og for en let Brise strøg Baaden afsted langs Kysten.

Et Par Mile syd for Kjøbenhavn stege de i Land paa et ensomt Sted. En Karm forspændt med tvende vælige Graaskimler kom hastig kjørende ad den ubefærdede Vei og standsede foran Flygtningene. Døren, hvorpaa et vældigt Vaabenskjold var malet, aabnedes, og Fru Magdas Røst bød de to Damer stige ind. Mod Adelens Sædvane paa det Tidspunkt, kjørte Fru Torbensen ikke med Forrider, og til Feodoras og hendes Moders Overraskelse saae de, at Knud Torbensen sad paa Kudskesædet og styrede Hestene.

„Min Moders Kjøresvend ligger udi det nærmeste Herberge, beruset af en Sovedrik," forklarede han. „Retnu vi naa dertil, haaber jeg han vorder ædru, at vi kunne age med Anstand ind i Hovedstaden. Vel er det ikke passeligt for en Kjøresvend at gjøre en hovisk Anmærkning til en ædelbaaren Jomfru," tilføjede han skjemtende, „dog tilgive I hans lydelige Tanke, at Doktor Knud Torbensen ingensinde tilforn formente, at hans Sødskendebarn var saa fager en Ungersvend."

Fru Edele havde alt taget Plads i Karmen, og Feodora skyndte sig med at stige ind, hvorpaa de fyrige Skimler hastig førte dem derfra. Jesper

Persen sprang i Baaden, og strøg for fulde Seil tilbage til sit Hjem.

To større og et mindre Skib laa samme Dags Middag seilfærdige ved Broen ved St. Annæplads for at føre de Forviste fra Danmark. Paa et af de største stod Doktor Knud Torbensen paa Dækket i Samtale med Kjøbenhavns Borgermester Povel Hansen, der var gaaet ombord med nogle Bysvende for at paase, at alle de Fremmede kom afsted.

„Altsaa har Fru Edele Mironausco prefereret at skikkes bort ad Søveien," sagde Povel Hansen.

„Ja, som jeg siger," svarede Knud Torbenson. „Der seer jeg en Portechaise komme, ledsaget af en ung Kvinde og en Pog. Det er sikkerlig dem."

„Vel er det, at hun drager bort, eftersom I formener, hun lider af en saare smitsom Sot," bemærkede Borgermesteren. „Sligt kan udbrede sig og besænge den ganske Stad. I frygter dog vel ei, at det er Pesten?"

Lægen trak paa Skulderen.

„Hei, Godtfolk, tøv et Dieblik at jeg kan komme først fraborde," raabte Borgermesteren med en forfærdet Mine, da Folkene vilde bringe Portechaisen over paa Skibet. Leiesvendene standsede. Med bydende Røst befalede han dem at gaa tilside, hvor-

efter har, ledsaget af sine Byfvende, med værdig Holdning men temmelig hastige Skridt passerede over paa et af de andre Fartøier.

Lægen, Hermes Backerelius og Godefredt Wynen bragte Portechaisen med stor Varsomhed ned i Kahytten. Nicolaus og en tilsløret, kvindelig Skikkelse iført et folderigt, sort Klædebon fulgte langsomt efter dem. Nogle Minutter senere bragte de tre Mænd den tomme Portechaise op paa Dækket og overgav den til Leiesvendene. Den lille Nicolaus kom nu løbende op for at tage Afsked med Knud Torbensen, der stod omringet af de Landsflygtige, af hvem Nogle takkede ham for hans Godhed mod dem og Andre bad ham drage Omsorg for deres efterladte syge Hustruer og Børn. Lægen trykkede Nicolaus i sine Arme og lod en Pung fyldt med Guldstykker glide ned i hans Lomme.

Drengen takkede varmt og hviskede en Hilsen til hans Moder og Søster. „I sværge mig, høiædle Hr. Doktor,“ vedblev han sagte, „at I ei lader min Moder og Søster drage bort, før jeg har skikket Eder Budskab, at vi have erholdt et Fædreland.“

Knud Torbensen gav Barnet dette Løfte og begav sig nu fra Skibet, der var i Begreb med at lette Anker. I det Samme kom Jesper Persen springende op fra Kahytten med en Kasse under

Armen. „Flasker og Krukker har jeg stillet op i Kahytten, som I befoel, Hr. Doktor," raabte han, „men I faaer tage mig med, at jeg ei vorder bortført." Puffende Alle tilside sprang han i Land med en Hast, der ikke tillod nogen Forklaring over, hvorledes han var kommen ombord, da Ingen syntes at have seet ham.

Knud Torbensen blev staaende paa Broen. Saalænge han kunde øine Skibet, stod den lille Nicolaus ved Rælingen mellem Biskop a Lascos to smaa Sønner, som havde lagt deres Arme om hans Skulder. Godefredt Wynen og Hermes Backerelius stode bag ved og tilsendte ham endnu en Hilsen.

„Tykkes Jer ei, Hr. Doktor, at jeg agerede saare priseligt en agtbar Skjønjomfru?" spurgte Jesper Knud Torbensen.

Denne roste ham for hans Snildhed, hvorpaa Jesper vedblev.

„Gad takke Borgermesteren for hans store Hjælpsomhed. Æselet beholder sine Øren, om det end æder græske Tidsler. Ei syntes han, at det var Synd, at jage den syge Frue ud i Vinterkulden, men med svar Omhu hytter han sit eget Legeme."

Henad Aften ilede en ung Fisker med en Dragt Torsk paa Ryggen gjennem Gaden bag vor Frue Kirke, nu kaldet Skindergaden. Han gik ind i et

Bindingsværks Hus og steg op til første Stokværk, hvor han bankede paa en Dør. Et ungt Fruentimmer lukkede op, og da han bad om at tale med Hr. Baccalaureus Jørgen Hekler, førte hun ham gjennem et Forværelse ind til dennes Studerekammer.

„Du tøvede lovlig længe, Jesper," sagde den rødkindede Theolog, da han aabnede Døren. „Idag er det min Værtindes Geburtsdag, og jeg havde gjerne skjænket hende noget Fisk i Morgenstunden. Kjære Jomfru Lisbeth, I bede Jer Moder modtage denne ringe Gave."

Jomfruen nikkede og verlede et huldsaligt Smil og Øiekast med Jørgen Hekler, hvilket ikke undgik Jespers Opmærksomhed. Hun tog Fiskenettet fra ham og forføiede sig ud i Stegerset, medens Jørgen trak Fiskeren ind i sit Kammer.

„Ei faaer I lægge mig Skylden paa, at jeg lod Jer vente, Hr. Baccalaureus," undskyldte Jesper. „Det ganske kjætterske Slæng er idag draget bort, og jeg har havt saare meget at skaffe med dem. I kan neppelig tænke Jer, hvor skammelig man behandler en arm Stakkarl. Doktor Knud Torbensen befoel mig, at bære den sottige polske Frue paa mine egne Arme ud af Portechaisen og lægge hende i Kahytsrummet, og essen erfoer jeg, at hun led af Pest."

„Pest! Himlen bevare os, det var jo forfærdende,“ udbrød Jørgen Hekler og foldede Hænderne. „Altsaa er Landet nu virkelig befriet fra disse farlige Kjættere?

„Ja. Mine egne Øine have frydet sig ved at skue deres Affart. Men ingentid tilgiver jeg Doktoren hans arge List. Mine Knæ ryste. Ak! det bæres mig for, at Pesten tager mig.“ Jesper greb fat i en Stol og lod, som han neppe kunde holde sig opreist.

„Sæt Dig ned, min gode Jesper,“ sagde Jørgen deltagende. „Forgangen Dag, der jeg selv var syg, erholdt jeg en Flaske Vin tilskikkende, som jeg vil skjænke Dig et Bæger af til Lægedom.“

Han aabnede et Skab, og Jespers Øie opdagede, at det var helt fyldt med Vinflasker og Dunke, hvilket Jørgen Hekler søgte at skjule. Jesper tømte Bægeret med mange Taksigelser.

„Dit Sødskendebarn tjener jo hos Sjungemester Abbelgaardts?“ spurgte Hekler.

„Vel gjør hun det. I al den sidste Stund er Jomfru Agnete ikke gangen udi Besøgelse hos den polske Frue og hendes Dotter. Og har jeg fornummet, at Venskabet mellem Sjungemesterens og Fru Magda Torbensen og hendes Sønner ei lider af stor Varme.“

„Hvi saa? Jeg formente, Jomfru Agnete skulde vorde Mester Aage Torbensens Fæstemø?"

„Ei immer Guld er Jomfruhuld," lo Jesper

„Er det muligen, at Jomfruen ikke mere er ham bevaagen?"

„I gjætter ret. Mit Sødskendebarn fortæller, at Jomfru Agnete Abbelgaardt har yttret, hun ønsker helst at forblive udi Jomfrustand."

„Saadant Forsæt er saare ærbart for en dydsiret Mø," gjensvarede Hekler og skjænkede atter Jespers Bæger fuldt. Denne lod sig det ikke byde to Gange.

„Du skulde ikke vide en Svend, der imellemstunder vilde gange mine Ærinder i Byen?" spurgte Jørgen efter en kort Pause.

„Nok gad jeg byde mig selv til Tjeneste," smilte Jesper.

Jørgen Hekler lod som han blev forundret, uagtet det havde været hans hemmelige Mening. De kom derfor snart overens. I sin Glæde over at have vundet en saa snu Spion, bød Jørgen ham endnu et Glas Vin til Lægedom.

„Mangfoldige Taksigelser, høitærede Hr. Baccalaureus, svarede den listige Jesper. „Alt har jeg fornummet svar Virkning. Dog er det bedst at vare sig itide, paa det at Vinen ei skal vorde til en Fjende, eftersom den er en Vendekaabe."

Han skrabede ud og løb ned ad Trappen. Udenfor Huset mødte han sit Sødskendebarn Else, der tjente hos Abbelgaardts.

„Hvorlunde staar det til med Jomfru Agnete? Græder hun end stride Taarer, efterdi Kantoren er saa fortørnet paa Mester Torbensen?“ spurgte Jesper hende.

„Ak ja! Helt traurigt ser det ud i Sjungemesterens Vaaning. Og al den Sorg kan vi takke den lede Mester Hykler for,“ svarede Else harmfuld.

Ha, ha! jeg er formenende, han retnu tier stille. Da Aeselet befandt sig altfor vel, gik det paa Isen og brak et Ben. Nys har han taget mig an, at gange sine Aerinder i Byen.“

„Mit Sødskendebarn, Du est en geboren Skjelm,“ lo Else høit og truede ad ham.

„Hellere skulde Du kalde mig en Tyv, eftersom jeg nok gad stjæle Dit Hjerte.“

„Faaer see, hvad du kan fange, naar Jomfru Agnete først er indtraadt i den hellige Aegtestand,“ lo Pigen og løb sin Vei.

Det forholdt sig virkelig i Sjungemesterens Hus, som Else berettede, kun vidste Agnete ikke, at det var Jørgen Hekler, der havde udspeidet hendes Gang til Polakinderne, da han havde formaaet Abbelgaardt til at skjule dette for hans Datter. Da-

gen efter de Landflygtiges Afreise fik hun omsider Tilladelse til igjen at besøge Fru Magda. Med lette Fjed løb hun op ad Trappen og bankede paa Døren. Da Ingen svarede, aabnede hun den og kiggede ind, men havde nær trukket sig tilbage, da hun saae en fremmed Ungersvend sidde ene derinde. Da hørte hun til sin Forundring sit Fornavn lyde fra Junkerens Læber.

„Flyg mig ei," bad Feodora og nærmede sig hende.

Agnete troede, det var et Blændværk. „Feodora! Er det Eder?"

„Ja. Dog ifald Nogen kommer, faaer I nævne mig Feodor von Hack." Hun trak Agnete ned paa Løibænken ved sin Side, og med dæmpet Stemme betroede hun hende Alt.

„I gjorde os Jer vennesæle Besøgelse, derfor mener jeg og, at I ei dadler Fru Magda og hendes Sønners ædle Færd. Gid hver en Gjerning maa velsignes for de trofaste Broderhænder, der have strakt sig skjærmende ud mod os."

Agnete slyngede Armene om hendes Hals. „Jeg skjænker Eder et Søsterkys af mit fulde Hjerte. Saafremt I er villig, da tykkes mig, at et fortroligt Du klang mere vennemildt imellem os. Al den Stund vi ere udi Enrum," tilføiede hun smilende," eftersom

slig Fortrolighed var anstødelig mellem en Ungmø og en Ungersvend."

Feodora gjengjældte hendes Kjærtegn med Inderlighed. Da begyndte Skalken at spille i Agnetes Øine. „Ei, ei, Hr. Junker, tag Jer ivare, at I ei faaer for Vane, at begegne en agtbar Jomfru paa slig letfærdig Vis."

„Est Du ei ganske ræd, at see mig gange i en Mands Habit?" spurgte Feodora skamfuld. „Isald Calvin skuede mig saaledes, vilde han sikkerlig fordømme mig formedelst Usømmelighed. Saa frygtede og min Moder i denne Morgenstund."

„Det troer jeg neppelig Martin Luther havde gjort, men vel har jeg hørt, at Johan Calvin er saare streng udi sædelige Grundsætninger, som og med at fordømme alle verdslige Forlystelser. Martin Luther derimod var en Ynder af al høvisk Skjemt. Mig tykkes, han havde mere Poesi, derfor var han og en Tilhænger af Digtning og skjøn Musik."

„Saa var og Zwingli. Hos Calvin bemærker man større Alvor. Dog fattes der ham ingenlunde paa Kjærlighed, eftersom hans Livsgjerning er en Opoffrelse for Andre."

Agnete taug, og Feodora sprang hastig op ved Lyden af mandlige Fodtrin. Hun blev atter beroliget,

da Aage traadte ind. Fru Edele, som havde faaet et rummeligt Værelse i andet Stokværk, sendte Bud efter Feodora, hvorfor denne gik op til hende. Agnete vilde nu forlade Huset, da hun erfarede, at Fru Magda ikke var hjemme, men Aage bad hende tøve noget. Med Aabenhjertighed betroede han hende sin hele Sjælekamp og det Forsæt, han havde fattet. Med tindrende Øine og foldede Hænder lyttede Agnete efter.

„Net gjerne gad jeg fornemme Jert Tykke betræffende min Handlemaade?" spurgte Aage.

„Hvis en Ungmøes ringe Mening kan have noget Værd for Eder, da synes jeg, I handler som en Herrens Tjener," svarede Agnete. „Med Freidighed vil jeg sige til min Fader, at Eders Nidkjærhed for Luthers Lære er saare stor." Hun vilde reise sig og gaa, men Aage greb hendes Haand og holdt hende tilbage.

„Agnete, i denne Stund mægter jeg ei at dølge Eder Noget. Før Fru Mironausco og hendes Dotter have forladt vort Hus eller ere frafaldne deres vrange Meninger, vover jeg ikke at begjære Jer Haand hos Eders Fader, men eftersom min Hu staar til Eder, længes jeg efter at forfare, om I ogsaa er mig huld."

„Huldskab og Troskab er I forvisset om at finde

hos Agnete," lød hendes Svar med dæmpet, alvorsfuld Røst. Da begyndte Skalken atter at spille i hendes Øine. „Dog vorde I ei skinsyg, om jeg end mangen Gang kryster en fager Ungersvend, Jert Sødskendebarn, Feodor von Hack."

Han vilde gribe hende i sine Arme, men hun ilede bort.

8.

En urolig Spænding beherskede Polakinderne og deres Venner, indtil Skibene kom tilbage og medbragte Budskab fra flere af de Forviste, samt et lille Brev fra Nicolaus til Knud Torbensen. I dette meldte han, at Alt var gaaet heldigt. Nu havde de ikke mere at befrygte en Opdagelse, og for første Gang siden Barnets Afreise tilbragte Fru Mironausco en rolig Nat.

Den følgende Dags Aften sade Fru Magda, Feodora og Knud i Dagligværelset.

„Hr. Doktor, jeg har en svar Begjæring at fremføre," begyndte Feodora. „Fast ængstes jeg, at den er altfor dristig."

„Hvi saa? I tale uden Sky."

„Min liden Broder er kun et Barn, og min arme Moder svar skrøbelig af Helsen. Tilforn syntes jeg

mig selv ikkun at være en hjælpeløs Kvinde, men kan mit Legeme iføre sig en Mands Klædebon, da mægter kanske og min Aand at antage samme Dragt, paa det at jeg kan vorde en Forsørger for os Alle. Herren fri mig fra nogensinde at forglemme den kvindelige Kydskhed udi Sind og Lader, men jeg ønskede gjerne at erholde en liden Drik af Visdoms Kilde. Derfor ombeder jeg Eder af mit ganske Hjerte at iskjænke mig en saadan."

Knud Torbensen studsede. „Hvad er det Eders Agt at lære?"

„Faaer helst studere Græsken og Latinsken, efterdi Sprogene ere Kundskabs Svende, og for at overføre de gamle Kroniker, Digtninge og andre Skrifter i forstaaelige Tungemaal, har jeg saadanne behov.

„Sligt Værk er sikkerlig for svært for Eder."

„Har man ei seet, at Kvinden som Skjolddrager har ledsaget sin Fader eller Husbond udi Krigens vilde Vaabenleg? Hvi skulde hun da ikke i et stille Kammer kunne søge efter Visdoms Perle? End er saa meget lukket for den Ukyndige, og jeg gad gjerne læse i mange Skrifter."

„Saadant fatter jeg," gjensvarede Knud Torbensen. „Videnskab er mægtig til at sprede Sandheds Lys, derfor have og Reformatorerne benyttet den

som et skinnende Skjold. Saafremt I ønsker det, er jeg rede at give Eder Nøglerne til de mange Skatte, ihvorvel jeg ei vil dølge, at deslige Sprogkundskaber ei tykkes mig passelige med Kvindens Stilling."

„Der irrer Du, min Søn," gjenmælede Fru Magda. „Kvinden er ikke ene skabt til at baldyre, øve huslig Dont og lege med Harpens Strenge. Alt sidder mangen agtbar adelig Jomfru og Ridderfrue paa Borgene og finde stor Behag i at læse udi Kroniken. Svar Fortjeneste har Magister Christen Petersen af at have oversat Saxo Grammaticus's Danmarks Krønike udi vort Modersmaal, eftersom der ikkun stedes Lægfolk ringe Adgang til boglig Visdom, formedelst de Lærde aleneste have betjent sig af Græsken og Latinsken. Desaarsag finder jeg det priseligt og agtbart af Feodora, at hun vil lægge sig efter slig Kundskab. Saadan kan og vorde hende gavnlig udi hendes Kaar."

Den kloge Matrone indgød Sønnen saa stor Høiagtelse, at hendes Ord fjernede enhver Tanke hos Knud om at finde noget Anstødeligt i Feodoras Begjæring.

Den følgende Dag begyndte Undervisningen med lige Iver fra begge Sider, og Knud Torbensen bemærkede i Alt Feodoras ualmindelige Aandsevner.

Under en af Læsetimerne traadte Aage ind i Lægens Studerekammer.

„Her seer jeg Avicennæ og Rahsi Skrifter, Aristoteles Bøger og andre, omhandlende Planternes Theori og Astrologien, saa og Cicero, Homerus, Hesiodus, samt hist Virgils Hyrdedigte," bemærkede den unge Polakinde og lod Blikket glide over de rigt fyldte Boghylder. „Hvilken Grube af Visdom, der som Guldaarer ligger udi de mørke Schakter under den menneskelige Hjerneskal! Lig Minegravere arbeide Haand og Læbe at bringe dem for Dagen."

„Jer Anmærkning minder mig om Luthers Ord," gjensvarede Aage. „For ham var Bibelen den største Fundgrube. „Hvor der er Kundskab til Sprogene, vorder Skriften gjennempløiet og Troen stedse fornyet," saa talede han. „Derfor pløiede han selv saa grundigt, at Herrens Vintræ atter skød frem af den Ager, der fast var skjult af alskjens Ukrudt."

„Dog var Luther jo ei den Første, som oversatte Bibelen i det tydske Tungemaal," yttrede Feodora.

„Vel have Andre overført Skriftens Ord, men Ingen har som Martin Luther mægtet at tolke Aanden," lød Aages bestemte Svar. „Derfor er han sikkerlig og Svanen, hvilken Huß forudsagde vilde

komme efter ham, og som man nok skulde lade leve, medens man stegte Gaasen.*)

„Har han yttret Saadant?“ spurgte Feodora forundret. „Man har ikkun berettet mig, at han har talt om Falke og Ørne, der vilde svinge sig høiere mod Himlen. Disse mente man, at være Zwingli og Calvin.“

„Af de Tvende er Zwingli den, som nærmest kan sammenlignes med den store Mand, der fra det høie Wartburg udslyngede Ord, der lig Lynstraaler tilintetgjorde Pavens Afgudsbilleder, og atter tændte det klare Guddoms Lys paa Herrens Alter. Har I fornummet, hvorlunde Zwinglis retfærdige Ord lyde, betræffende Martin Luther?“

Paa hendes benægtende Svar vedblev han med Varme: „Han er en fortræffelig Guds Stridsmand, der gjennemforsker Skriften med saa svar Alvor, som ei nogensinde er sket paa Jorden i tusinde Aar. Saalænge Pavedømmet har været, har Ingen angreben Paven udi Rom med det mandige, faste Hjertelag som Martin Luther. Men fra hvem hidrører denne Gjerning? — Fra Herren eller Luther? — Spørg Luther selv, og han svarer sikkerlig fra Gud.“

---

*) Navnet Huß betyder paa Bømisk en Gaas.

En Pause opstod, hvori de to Brødre hemmelig iagttoge den unge Polakinde. Med sænket Hoved og spændt Opmærksomhed havde hun lyttet til Aages Ord.

Da begyndte hun omsider: „Men senere blev der Strid mellem Zwingli og Luther. Dennes Tanke tykkes mig haard, der Zwingli faldt for Kaptain Bockingers Haand.“

„Ei nægter jeg Jer Ret i dette Punkt,“ sagde Aage. „Saare bedrøveligt er det, at netop „Kjærlighedsforbundets Maaltid“ skulde fremkalde Tvedragt mellem disse tvende store Reformationens Forkæmpere. I Meget vare de hinanden lig. Dog var Zwingli ei ene Reformator, men og Republikaner, og dette har ikke huet mig. Med Ordet kæmpede ene Luther, saa kæmpede og Christus.“

Længe sad Feodora taus og grublede, men denne Gang vovede hun ikke at knytte Samtalens Traad. Hun greb sine Bøger, takkede Knud og begav sig op paa sit lille Sengkammer, der førte ud til Svalegangen. Da hun var gaaet, lagde Aage Haanden paa Knuds Skulder.

„Du mægter ei at dølge Elskovsluen, der tændes i Dit Blik, hvergang Du skuer den fagre Polakinde. Desaarsag har jeg en Bøn til Dig, min kjære Broder. Du bør ei tale til Feodora Mironausco om Din

Kjærlighed, saafremt Du ei udi Tugt og Ære kan beile til hendes Haand, og saadant kan ei ske, før hun har greben den rette Lære. Dette vil forhaabentlig ei vare længe, eftersom hun ikke med trodsig, selvklog Stivsind fortfarer udi sine Meninger. Hun ganger helt stille, men er begjærlig efter Viden, og grubler over, hvad der siges hende. Ei jordisk Elskov bør drage hende fra den Tro, hvorfor hendes Fader led Martyrdøden, men hun skal ikkun ledes frem paa Stien, som er belyst af Luthers Aandsfakkel, og ved Sammes klare Skin skal hun skue den ene sande Naadens Vei."

„Du est retraadig udi Alt," gjensvarede Knud. „Ei har Din Tale lydt omsonst for mine Øren. Sandt at sige, havde jeg den behov, efterdi min Elskov truede med at bryde frem i Ord. Dog skal min Læbe vorde stum, indtil den Stund oprinder, da hun erkjender sin egen Vantro. Jeg er forvisset, Herren vil anhøre vore Bønner, at dette maa ske om føie Tid."

„Nys har jeg gjort Besøgelse hos Fru Edele Mironausco," tog Aage atter Ordet," men hun taaler neppelig, at man berører disse Sager, eftersom det drager Mindet frem om hendes Lidelser."

„Min Broder, ei tale Du end desangaaende til

hende," udbrød Knud. „Saafremt at hendes Liv skal vorde skaanet, har hun der største Ro fornøden."

Feodoras Tid var delt mellem Moderens Sygeleie og hendes Studier. Mangen Stund fordrev hun for de tvende Matroner ved at læse høit i Krøniken, men fra Polakindens Læber lød sjeldent noget skjemtende Ord, og hendes Samtaler med de to Brødre havde næsten altid et alvorsfuldt Præg. Dog fandt Knud en særlig Ynde hos denne unge Kvinde med den dybe, rige Aand, men ihvorvel at Aage skjænkede hende sin Beundring, længtes han dog altid efter den muntre, livsglade Agnete. Om Jesper Persens Snildhed havde havt nogen Virkning, tør vi ikke med Vished sige, men Sjungemesteren syntes til Agnetes store Glæde at tabe noget af sin Ængstelse. Han lagde ikke mere Hindringer for hendes Besøg hos Fru Magda, og med sin vante Gjæstemildhed bød han igjen Aage og Knud velkommen ved sit Bord. Imidlertid paalagde den gamle, stive Sjungemester de Elskende en Tvang, som de ikke følte saameget i Fru Magdas hyggelige Hjem, hvor Timerne forløb med livlig, uskyldig Skjemt. Aage og Agnete sang ofte Elskovs Drapaer, og disse Sammenkomster var en Opmuntring for dem Alle. Endog Feodora glemte sin sorrigtunge Alvor, og Latteren klang ungdomsfrisk fra hendes Læber. Naar de smaa

Forlystelser fandt Sted paa en Helligdag, sporedes imidlertid den calvinske Rigorisme hos Fru Edele, idet hun befalede Datteren at forblive paa sit Sengkammer og ikke deltage i verdslig Munterhed paa Sabbaten. Feodora fandt dette strengt at adlyde, men et andet Forbud af Fru Edele bragte hende til at fælde Taarer.

Paa Feodoras Fødselsdag forærede Knud Torbensen hende en kostbar Guldagraf med en Ædelsten til at hægte hendes lille Silkekappe med. Det var det første Smykke, Feodora nogensinde havde modtaget, dog var det Giveren, som gav det Værd for hende. Med ungdommelig Glæde løb hun op til Moderen for at vise hende det, men Fru Edele betragtede Gaven med Mishag og rystede paa Hovedet.

„Min Dotter, ingentid skjænker jeg Dig Forlov at bære sligt kosteligt Klenod. Derfor give Du det flux tilbage, at det ei skal friste Dig."

„Ak, Moder, det er dog ei Jer Mening? Jeg vil ei saare den ædle Giver, og dette Smykke er mig alt saa kjært."

„Fordømmelig er en saadan Følelse, og svar Uret er det af Doktoren, at lede Dig udi Fristelse," gjensvarede Fru Edele med Strænghed. „Har Du alt glemt Apostelen Peters Ord: at Kvindens Prydelse ei maa bestaa i kunstig Haarfletning og paa-

hængte Guldsmykker? Har Du ikke fornummet, at Calvin endog forbyder en Brud, at træde frem for Alteret iført rigere Dragt end den vanlige, og at Overtrædelse af samme Bud er vorden straffet med Fængsel?"

Feodoras Øine fyldtes med Taarer. En Modvillie for Calvins dictatoriske Strenghed opstod hos hende, men hun kunde ikke dadle Moderen, da Alt angaaende Religions Begrebernes Overholdelse paa det Tidspunkt gik til Yderlighederne. Calvinismens moralske Rigorisme og sædelige Extrem har ifølge kirkehistoriske Beretninger udtalt sig i den puritanske Kirke, og vandt derefter atter Skikkelse i Methodismen.

„Moder, eftersom det er Eders Ønske, vil jeg ei bære Smykket, men ingensinde giver jeg det tilbage," lød omsider Ungmøens Svar.

Alt fra Datterens Barndom havde Fru Edele ved enkelte Anledninger bemærket Feodoras Karakterfasthed, hvilken hun ikke formaaede at rokke, hvorfor hun, om end ugjerne, dog ikke satte sig imod denne Beslutning. Doktor Knud Torbensen traadte i det Samme ind og opdagede hastig Taaren paa Feodoras Kind. I sin Iver for at foreholde ham hans Uret fortalte Fru Mironausco ham Aarsagen dertil. Hun gjentog Datterens Ord," dette Smykke er mig

alt saa kjært," som en Bebreidelse mod ham, uden at ane, at de bragte Knuds Hjerte til at banke. Med Rette tydede han dem saaledes, at Alt hvad der kom fra hans Haand var Feodora kjært, og han ønskede at turde bortkysse hendes Taarer.

Feodora begyndte mere og mere at sammenligne Luthers mildere og gladere Livsanskuelser med Calvins censoragtige Alvor. Den sidste Reformators Skarpsind, Lærdom, Renhed i Sæder og øvrige store Egenskaber indgød hende vel Ærefrygt, men efterhaanden som Kjærligheden gjennemtrængte og blødgjorde hendes Indre og Væsen, der i meget var paavirket af de strenge Principer, følte hun sig mere tiltrukken af Luthers religiøse Eiendommelighed. Hverken Fru Magda eller hendes Sønner søgte at trænge paa hende, og som oftest var det hende selv, der førte Samtalen ind paa de forskjellige Religionslærdomme. Hun lyttede ogsaa gjerne til de smukke Psalmer, der daglig bleve sjungne i Fru Magdas Hus.

„Den ganske Nat har jeg grundet paa et Spørgsmaal, som ligger mig saa tungt paa Sinde," yttrede hun en Morgenstund til Knud. „Mener I, at Herren fra Begyndelsen ikkun har udvalgt et bestemt Antal af Mennesker til det evige Liv, medens det er hans ufravigelige Agt, at alle de Øvrige skulle overlades til den evige Fordømmelse?"

„Saavidt har jeg fornummet at Calvin driver sin Paastand betræffende Prædestinationen," svarede Knud, „men hvi skulde Mennesket da have erholdt Forstand og fri Villie, hvorledes var Sligt stemmende med Herrens Retfærd og Godhed? Saa kan det umuligen være. Det hellige Maaltid er et Modbevis, og hvilken Husvalelse skulde da vorde os tildel ved Bønnen? Saadan Tanke synes mig fordømmelig, eftersom den let avler Hoffærdighed eller svar Ængstelse, og begge Dele ere sikkerlig en Synd mod Gud."

„Saalunde var og min Tanke," udbrød Feodora, „men jeg vovede ikke at samtale desangaaende med Eders Broder, efterdi han er en luthersk Geistlig. I dømmer sikkerlig mere uhildet, saa vil jeg og gjøre. Jeg var saa drøvelig tilsinde, at Herren forud skulde fordømme noget Menneske, selv om hans Sjæl og Gjerning var nok saa ædel. Dog I har overtydet mig, at saadan Mening ei kan være ret, og en svar Fryd opfylder nu mit Sind."

Knud betragtede hendes rødmende Kind og glædefunklende Øine, hvoraf han kunde see, at en tung Byrde var lettet fra hendes Hjerte. Han anede, at hendes Angst gjaldt ham og hans, som jo efter hendes Troeslærdomme maatte ansees for Kjættere, der ifølge Calvins Grundsætninger vare saa fordømmelige, at de burde straffes paa Liv og Lemmer.

„I ængstes ei, at Herren fordømmer noget Menneske, saafremt han udi Sind og Gjerning ærer og adlyder Herrens Bud, om end vor himmelske Hersker vorder dyrket paa forskjellig Vis," sagde han, som til Svar paa hendes Tanker. „En svar Stridbarhed behersker Gemytterne, og udi det menneskelige Hoved undfanges Uforddrageligheden ligervis Minerva med den staalkolde Barm, derfor finder slig Tanke lettelig Gehør."

„I taler viselig," udbrød Feodora „og minder mig om Farels Ord: „I den romerske Kirke er Bødlen den uovervindeligste Doktor udi Theologien, efterdi man ei mere kan modsige ham." Ak! destoværre har og Calvin nys kastet Ved til Kjætterbaal. I er saa høilærd og klog, siig, om I er formenende, at Ildens Lue, gløddende Jern, Fængsel og Forviselse ene ere mægtige til at vedligeholde Troens Styrke?"

„Rædsomt ifald saa var," gjensvarede Knud tankefuld. „Christ give, man retnu vilde søge at sætte Broderkjærlighedens Støtte istedetfor til Herrens Tempel. Saa vil forhaabentlig og engang ske, naar Lidenskaberne have hærjet og raset ud med Sværd og Flamme. Da sluttes Fred og Landsens Love ville byde Fordragelighed."

„Lykſalig slig en Stund," udbrød Feodora.

„Saafremt Krøniken saa vil berette, hvorlunde vi nu have lidt og stridt, monstro da Efterverdenen vil kunne fatte vor svare Sjælekvide?"

„Det vil den neppelig. Disciplene mægtede ei at vaage den sidste Nat med Frelseren udi Gethsemane Urtegaard."

„Det tykkes som om I mente, at aandelig Sløvhed vil vorde født af Legemets Tryghed?"

„Ja, og da vil kanske de haardeste Kampe fange an mod Djævelen og hans Svende. Ei med Sværd og Baal, men udi Sjælenes Lønkamre. Menneskenes Lidenskaber have immer et Udløb behov. Dessaarsag vil Vantro, Selvklogskab og Hoffærdighed, ligervis Orme lægge sig ved Foden af Herrens Tempel for at omstyrte samme."

„Saadant Værk vil ingensinde lykkes," gjenmælede Feodora," efterdi Herren og har sine Kæmpere. Saafremt Vantroens Ukrud vorer op udi den frie Religionsøvelse, da vil og Hveden bære Frugter og fly Næring til mange Sjæle. Dog skuer jeg grant, at den Stund ingentid oprinder, der Tvedragt lader af i Kirkens Indre."

9.

Vinteren og Foraaret randt hastig. Feodora vandt Kundskaber og Fru Edele legemlig Styrke.

Hun sad nu ofte nede i Dagligstuen og havde endog foretaget flere smaa Udflugter i Fru Magdas magelige Karm. De Landflygtiges Hustruer og Børn, som vare forblevne tilbage i Danmark, havde alt for længe siden forladt Riget, og Fru Edele Mironausco talte ogsaa ofte om at reise, da hun undsaae sig for længere at lægge Beslag paa Fru Magda Torbensens og hendes Sønners Gjæstfrihed, men disse vilde Intet høre derom.

„Kjært er mig Eders Selskab," svarede den venlige Husfrue, „og I ligge mig ingentid til Byrde. Saasom Herren har skjænket mig Midler, er det og hans Villie, at jeg skal dele dem med mine trængende Søstre."

Et Brev fra den lille Nicolaus bestemte dem endydermere til ikke at tillade deres Afreise, hvis ikke Knuds Kjærlighed alene havde lagt en tilstrækkelig Hindring derfor. Barnet skrev, at Johan a Lasco tog sig af ham som af sine egne Sønner, og han fulgte bestandig med dem. En større Sum Penge, som Biskoppen havde erholdt fra en formuende Velynderinde, bidrog til at mildne deres pekuniaire Omstændigheder, men endnu flakkede de hjemløse om i Neder-Sachsen. Denne Efterretning vakte stor Uro hos Fru Edele og Feodora, da dette Land blev hærjet med megen Grumhed af Hertug

Henrik af Brunsvig, hvis Krigsfolk plyndrede og røvede overalt i Tydskland.

En af de første Dage i Juni Maaned sad Fru Magda, hendes Sønner og Feodora i Rosengaarden under tvende Lindetræer, der dannede en Løvhytte. De sirlige Blomsterbede stode i fuldt Flor, og det høie Plankeværk var saa tæt dækket af Slyngplanter, at det lignede en levende Hæk. Gange bestrøede med Grus bøiede sig om en lille Græsplaine. Bag denne saaes en liden Urtegaard, hvis Frugttræer vare bedækkede med nysudsprungne fine rosenrøde og hvide Blomster. Aage Torbensen havde netop sunget et Drapa tilende og legede nu med Harpens Strenge, da en fremmed Herre kom ilende hen til Løvhytten. Det var den kongelige Sekretair Christopher, som blev modtaget med stor Fryd af de tvende Brødre. Feodoras fine Skjønhed tiltrak sig øieblikkelig hans Opmærksomhed. Fru Magda forestillede hende som sin Søstersøn. En Rødme bedækkede den formente Ynglings Kinder, men med Interesse betragtede hun den Mand, som hun vidste havde talt de Landflygtiges Sag.

„Hvad Nyt bringer I fra Hove?“ spurgte Fru Magda.

„Hans Naade agter at tage Ophold en Stund

paa Kjøbenhavns Slot, efterdi Krigshornet alt har gjaldet," berettede Christopher.

„Ak, essen fanger Pesten an at hjemsøge os, skal der nu og udgydes Blod i Danmark," klagede Matronen. „De mange Jertegn forgangen Aar tydede ei noget Godt. Ild faldt ned fra Skyerne, den gyldne Sol indhyllede sig i Blodgevandt, og den blide Maane iførte sig sorrigfuld et Ligklæde."

„Formener I, at Kongen vorder nødsaget at skikke Hær til Lifland?" spurgte Knud.

„Det troer jeg neppelig. Saadant kunde og have drøvelige Følger, eftersom Kong Gustav af Sverrig og Storfyrst Iwan Basilowitz have sluttet Forbund. Mig huede ei Liflændernes Færd. De sveg deres Løfte til Kong Gustav, ihvorvel denne paaførte Rusland Krig aleneste for at staa dem bi. Og have de lumskelig ranet Slotte og Fæstninge udi den danske Konges Provindser. Det vilde harme mig, ifald en Krigshær skulde drage did for at hjælpe dem."

„Hvilket Svar har Ordens-Mesteren skikket paa hans Naades Budskab?" spurgte Knud atter.

„Han skrev nys, at Liflænderne havde at tilbagegive, hvad Hans Majestæt tilhørte. Og har den aldrende Erkebisp af Riga efterkommet Kong Christians Begjæring ved at antage Hertug Christopher af Mecklenburg til Coadjutor. Hvad værre er, er

at Kongen nys har skikket Budskab til de danske Afsendinge udi Elfsborg, og befalet dem ufortøvet at forføie sig tilbage til Danmark, eftersom Hertug Henrik af Brunsvig er dragen over Elben for at gjøre fjendtligt Indfald udi Holsten."

„Det anede mig mindst," udbrød Aage. „End ere Tvistighederne ei bilagte mellem de nordiske Konger, og alt truer Krigen os fra Tydskland."

„I svarlig Hast har Kong Christian udstædt Ordre til mange Riddere og Svende, at ile ned til Grændsen," berettede Christopher endydermere.

Med spændt Opmærksomhed havde Feodora lyttet til denne Efterretning. „Altsaa lader Hertug Henrik nu af at øve Grusomheder udi Sachsen?" spurgte hun.

„Vel gjør han det, min unge Junker," gjensvarede Christopher. „Lig en Røver agter han nu at plyndre os. Kunde det ei forlyste Jer at tugte ham? Kanske I vilde høste Berømmelse af slig Daad."

„Jeg overlader Sværdets Gjerning til min Broder," svarede den forklædte Yngling, „ihvorvel den tykkes mig stor og hæderfuld. Gjerne skuer jeg en djærv Krigsmand løfte Værge for Landsens Drot og Kvinder, men ingentid drager jeg selv til slig

Herrefærd, eftersom jeg præfererer at forske udi Løn-kammeret.

„I er altsaa tilsinds at øve de Lærdes Idræt?"

„Ja, mit Sødskendebarn studerer saa flittig," forsikkrede Knud, „at jeg ængstes, hans Kinder vorde blege af den megen Grandsken. „Er det Sandhed, hvad jeg nys fornam," afbrød han dette Emne, „at Kong Christian agter at lade en rustet Flaade stikke i Nordsøen, efterdi Farten er saare usikker formedelst de mange franske og skotske Kapere?"

Rygtet har ei faret med Usandhed. Faaer vare sig, efterdi den iltre Krig, som er udbrudt mellem Keiser Carl og Kongen af Frankrig tjener disse Kapere til Paaskud. Hans Naade har alt beskikket Mogens Gyldenstjerne til Admiral paa Flaaden."

„Hvad tykkes Dig, min kjære Feodor, ifald vi lod din syge Moder reise, saadant Alt stiller sig?" spurgte Fru Magda. „Mig synes, at Hindringer hæve sig fra alle Sider."

„I er saa hjertemild, min ædle Moster," gjensvarede den formente Feodor med Varme. „Kun altfor gjerne dvæle vi ved Jer vennesæle Arne. Ei vil jeg lægge Dølgsmaal paa den svare Ængstelse, der vilde gribe mig, ifald jeg nu forlod Jer, da Krig og Pestdød true Landet."

„Allenfals er det jo Jer Agt, ingentid at øve

Vaabenhaandværk. Hvorlunde mener I da at kunne gavne Eders Frænder?" spurgte Christopher, hvis Blik ofte hvilede paa hende, uden at han forstod, hvad der saa besynderligt tiltrak ham hos denne Yngling.

„Saa fage jeg fornemmer Vaabengny for mine Venners Dør, da griber jeg Sværdet og skyer ei at svinge Glavind," lød det kjække Svar. „Troer I, at jeg er ræd for at miste Livet, da feiler I svarligen, eftersom det kunde hænde, at jeg var mere ræd for at beholde det."

Hendes Svar gjorde et smerteligt Indtryk paa Knud. Selv Christopher følte sig greben deraf, men Aage søgte hastig at lede Samtalen tilbage til de politiske Begivenheder. „Fuld Fortrøstning nærede jeg til, at Mødet mellem Gesandterne udi Elfsborg skulde have hævet al den Irring og Strid i Gemytterne, hvilket gjør Forholdet saa spændt mellem Danmark og Sverrig," yttrede han.

Fru Magda rystede betænkelig paa Hovedet. „Saare drøvelig blev jeg tilsinde, der Dronning Dorothea lod male de trende Kroner paa Prindsesse Annas Karm, den Stund hun drog til Torgau, for at holde Bilager med Hertug August af Sachsen. Det saaede Vrede i de Svenskes Hjerter. Christ

skjærme os, at det ei bringer svar Kvide over Danmark."

Rigets Anliggender var Gjenstanden for en længere Samtale, indtil Christopher forlod sine Venner for at begive sig tilbage til Slottet.

En alvorsfuld Stund oprandt for Danmark, da Pesten greb om sig og rasede saa stærkt, at den bortrev Tusinder af Mennesker. I denne Tid viste Knud Torbensen stor Opoffrelse og Nidkjærhed i Opfyldelsen af sine Pligter som Læge, og han vandt Høiagtelse og Anerkjendelse iblandt alle Stænder. Flere af hans Venner og Bekjendte bleve Dødens Bytte, men til Lykke for ham angreb den rædsomme Sygdom ingen af dem, der stode hans Hjerte nærmest, ligesom han og selv gik uberørt af den mellem de mange Dødsleier. Ogsaa Aage færdedes uforsagt overalt som Herrens Tjener og bragte Livets Ord til de Betrængte.

Det danske Folk var paa samme Tid i spændt Uro for, at Hertug Henrik og hans tøilesløse Krigshær skulde oversvømme Landet, men da Hertugen hørte, at en velbevæbnet Skare af Ryttere og Fodfolk stod paa Grændsen for at modtage ham, skikkede han Brevskab til Kong Christian med Begjæring, at han skulde sende ham 5152 Gylden til Levnetsmidler til hans forsultne Folk. Den danske

Konge tøvede ikke med Svar, men lod ham vide, „at de, som røvede og plyndrede i andre Lande, ingen Hjælp havde at vente sig hos ham, og saafremt de ikke øieblikkelig pakkede sig bort fra Grændsen, skulde det ikkun gaae dem slet."

Imod al Forventning tabte Hertugen Modet over denne kjække, bestemte Adfærd, og uden at skifte et Sværdslag rykkede han med hele sin Hær ind i Mecklenburg. Ligeledes vendte Admiral Mogens Gyldenstjerne tilbage til Kjøbenhavn, uden at det kom til nogen Søkamp, efterat han dog i længere Tid havde krydset om i Nord- og Østersøen. Lidt efter lidt svandt de truende Skyer, og selv Pesten, der som et vildt Dyr dræbende havde kastet sig over mangen Familiekreds, lod omsider til at have faaet sin altfortærende Hunger tilfredsstillet, og den glubske Fjende sneg sig bort fra de danske Øer.

I Slutningen af August Maaned sad Feodora en Eftermiddag ene i Løvhytten. Det plumpe Træbord var bedækket af hendes Bøger. Kun møisommelig drog hendes Aand gjennem de vanskelige Farvande, og en Rynke lagde sig mellem de fine Øienbryn, naar Seiladsen syntes hende altfor svær, men desuagtet tabte hun aldrig Modet.

Lette Fjed lode sig høre. Agnete kom ilende hen til Løvhytten. „I denne skjønne Kvæld anstaar

det sig bedre for Ungmøen at fryde sig ved de gjækkende Solstraaler og Blomsternes Fagerhed. Den megen Lærdom lægger Folder paa din Pande. Lad see, om Fuglens Kviddren ei mægter at udslette dem.

Feodora lukkede Bøgerne. „Den liden Graaspurv er en ringe Sanger, og dog kan al vor Visdom ikke tolke, hvad den kvæder. Jeg vover neppelig at benytte denne Løvhytte til Studerekammer, efterdi Naturen drager mig saaledes til sig, at jeg mangen Stund forglemmer mit Arbeide."

„Du est vel sagtens greben af den Tanke, hvorlunde disse Træer, Blade og Græsstraa vorde dannede. Thi ikkun deslige dybsindige Grandskninger formaae at fængsle slig høivis Aand," skjæmtede Agnete.

„Der irrer Du storlig," gjensvarede Feodora. „Jeg gribes af et Indtryk, som gjenner Fornuften bort. Hvert Træ, hver Plante tykkes mig et Væsen, hvis Nærhed jeg fornemmer. Det vilde ei undre mig, saafremt de pludselig antoge menneskelig Gestalt. Blomsternes søde Aande, Bladenes Hvidsken, Alt trænger saa vidunderligt ind udi mit Sind. Jeg føler Samstemning med Naturen, og tidt ønskede jeg at kunne trykke hver lille Plante til mit Bryst. Til andre Tider er det, somom min Aand udvider sig. Da tykkes en enkelt Gjenstand

mig for ringe. Jeg kunde favne det ganske Verdens Alt."

„Sær er Din Tale. Den klinger som Musik for mine Øren," yttrede Agnete. „Fortæl mig, hvor var Dit Barndoms Hjem? Du est jo født i Polen."

„Der stod min Vugge, men udi Schweitz er jeg opfostret. Ved Genfersøens Bred færdedes jeg som Lille og skuede ingensinde et skjønnere Syn, end naar de gyldne, gjækkende Stjerner legede i dens klare Vande. Stundom, selv i det kolde England, naar jeg ved Kvældtid betragtede de lette Taager stige op af Eng og Sø, antoge de bestemte Skikkelser for mit Blik, og det kom mig stedse for, som om jeg tilforn havde seet dem. Da fordybedes jeg i fagre Minder. Vel veed jeg ei, hvorfra de kom, men end staae de for mig."

„Hvad skuer og fornemmer Du saa mere?"

„Agnete, Du spørger saa, at jeg tier stille. Det tykkes, at Du ei forstaar mig."

„Jeg vil ei dølge, at Du gjætter ret. Jeg pleier gjerne Blomsterne og frydes, naar de udfolde sig. Fuglenes muntre Kviddren forlyster mig, og jeg legede tidt Tagfat med Sommerfuglene, men vaagne Drømmesyner har jeg ingensinde havt. Gad høre,

Feodora, om Du nøie har forklaret Dig for den høilærde Doktor, som er Din Læsemester?"

„Ja. En Morgenstund i denne lille Rosengaard have vi talt med hinanden desangaaende."

„Jeg er helt nysigen efter at erfare, hvad han svarede Dig."

„Han sagde, at han forstod mig."

„Ei, ei, hvor sælsomt! — Hør, Feodora," her lagde hun Armen skjemtende om Veninden Liv, „saafremt Du og Doktor Knud Torbensen samtalede om Elskov, der har sin Hjemstavn udi Himmerige, men og fattes af ringe Jordemennesker, formener jeg, at I forstod hinanden fuldelig."

„For Himlens Skyld, lad ingensinde tiere slig Yttring undslippe Dine Læber," udbrød Feodora forfærdet. „Ihukom, at jeg er af en Tro, der vorder fordømt udi det danske Rige. Saafremt man anede, at tvende Kvinder af Johan a Lascos Følge levede forborgne under dette gjæstemilde Tag, jog man os med Skam af Landet."

En Alvor leirede sig over Agnetes Aasyn. „Men hvis Doktor Knud Torbensen bød Dig sin Haand paa det Vilkaar, at Du skulde vorde Luthers Tilhænger, hvad svarede Du saa?"

„Agnete, hvi udtalede Du en saadan Tanke? — Jeg skulde svigte Calvins Lære! — Est Du ei vidende

at min Fader led Martyrdøden for denne Læres Skyld? — For jordisk Elskov kan hans Dotter ikke vige fra den Tro, hvori han fostrede mig op. Ifald Doktor Knud Torbensen gjorde mig sligt Tilbud, vilde jeg ombede min Moder drage bort med mig." Feodoras Kinder blussede, og hun kæmpede med Graaden. Aldrig før havde Agnete seet hende i en saadan Tilstand.

„Tilgiv, hvis jeg volder Dig Kvide," bad hun, saa var ei min Agt."

Flere Fodtrin løde nu paa Gangen, og de tvende Matroner, ledsagede af begge Fru Magdas Sønner, nærmede sig Ungmøerne.

Feodora greb hastig Bøgerne og ilede op paa sit Sengkammer for at gjemme dem. Da hun atter kom ned, havde Selskabet leiret sig i Løvhytten.

„Det tykkes mig, Baldyringen har saare liden Fremgang," yttrede Agnete, da Fru Magda udfoldede sit vante Arbeide.

„Ei skal Matronens Seenfærdighed tjene som Spillemand for Ungmøens lystige Sind," truede Fru Magda halv skjemtende ad hende. „Faaer see, om Alterdugen ikke vorder færdig, til den første af mine Sønner feirer sin Bryllupshøitid."

Aages og Agnetes Øine mødtes i et hastigt, lyksaligt Blik. Ogsaa Knud søgte at læse i Feodo=

ras Øine, om hendes Tanker søgte hans, men hun stirrede mod Jorden.

Fru Edele, der Intet havde bemærket, tog nu Ordet. „Mig tykkes det er sært, at I baldyrer saa stadselig en Dug til Herrens Alter. Ei Nogetsomhelst, der forlyster Øiet eller tiltaler Sandserne, bør anvendes i Kirken, hvor ikkun det Oversandselige skal have Magten.“

„Vel giver den store Pragt ved den katholske Gudstjeneste Anledning til megen Misbrug og Forargelse,“ gjensvarede Fru Magda, „men derfor kan det godt fryde mig, at pryde Herrens Hus med en saa ringe Gave.“

„I er udi Vildfarelse“, tog den ældre Polakinde til Gjenmæle. „Fra Begyndelsen af Reformationen forstummede alt Orgelspil i Zürik og andre Steder udi Schweitz. Ikkun et Bord af Træ blev stillet frem som Alter. Trækruse og Tallerkener anvendtes istedetfor de gyldne Kar, der immer tilforn brugtes til at holde det hellige Maaltid med. Saadan Simpelhed er sikkerlig alene vor Skaber til Behag, eftersom han lod sin Søn fødes i en Krybbe.“

„Vel har Herren vist, at Høihed indsvøbt udi Ydmygheds tarvelige Klædebon er skjøn og efterfølgelig, og at den Fattigste ei er ringere for Gud Faders Øie, men dog tillod vor Frelser, at Kvin-

derne salvede hans Hoved og Fødder med kostbar Nardus-Salve," lød Fru Magdas Svar.

„Ingensinde har Nogen sikkerlig priset Herren med saa svar Andagt som Adam og Eva, efterdi de en stakket Stund vare de eneste fuldkomne Mennesker," bemærkede Feodora, „hvisaarsag synes jo Naturen hartad at være det retteste Tempel."

„Og ingentid har nogen Kirke været smykket med saa himmelsk, herlig Pragt, som Paradisets Have," sagde Aage.

„Ak, men Djævelen tog Sæde overalt," svarede Fru Edele. „Siden har man prydet Herrens Alter for Syndens Penge, og bestyrket Folkets Vildfarelser for at forskaffe Kirken og Guds Tjenere al jordisk Glands. Ihukommer I Fransiscanermunken Bernhardin Samson, der kom som Afladskræmmer til Schweitz? End mindes jeg, hvorlunde den Frække stod paa den aabne Kirkegaard og lydeligt yttrede sin Paastand, at kunne see Sjælene, som vare løskjøbte for nogle Kroner, flyve ud af Skjærsilden. Saare Ret har Calvin i med Strænghed at fjerne Alt, der daarer og blænder det skrøbelige Menneske."

„Herren, som udi sin Naade har skjænket os Reformationens Lys, paa det at vore Dine maatte oplades for de vanhellige Vildfarelser, vilde vi og

bede bevare os fremdeles derfra," gjensvarede Aage. „Dog gjøres det ei fornødent at gaa til Yderlighederne. Betræffende Billedstormene til Exempel, da tykkes det mig, at Johanniter-Comthuren Conrad Schmidt talede saare viselig. Han mindede om, at selv Paulus lod Athenienserne beholde deres Billeder, men ikkun lærte dem, at ingen Naade og Guddommelighed findes udi saadanne."

Fru Edele rystede paa Hovedet. „Nødig vilde jeg saare mine gjæstemilde Venner, men jeg føler svar Bedrøvelse over, at I ere stedte udi Irring. Sikkerlig var Martin Luther en saare verdslig Mand."

„Er I saa formenende, efterdi han ei fordømte alskjøns uskyldig jordisk Fryd?" spurgte Knud.

„Betræffende den verdslige Musik faaer jeg tie," svarede Fru Edele, „men ingentid vilde jeg tillade min Dotter, at træde udi Dandsen. Slig Forlystelse er usømmelig, og saadant tillod Martin Luther! — Og veed jeg, at han var en Ynder af muntre Sammenkomster og selskabelige Bordtaler."

„Ja. Vennesælhed og Alvor forenede sig hos ham," gjensvarede Knud. „Skjemt og Bønner løde afvexlende fra hans Læber. Naar han som den gjæstemilde Vært, sad med nogle Venner ved sit Bord, bød han dem det Bedste han eiede, og

læskede deres Aand og Gane udi samme Stund. Doktor Luthers Hjem var stedse aabent for alle Trængende. Selv hans Modstandere har han skjænket Husly og hjulpet efter ringe Evne, thi jordisk Gods var ei hans Arvelod, og der findes ei Nogen mere nøisom end Martin Luther."

Fru Edele taug. Hun vilde i ingen Retning hylde Luther eller hans Anskuelser, naar de afvege fra Calvins, og som bekjendt vare de livlige, fortrolige Sammenkomster i Luthers Hjem Gjenstand for hans Fjenders Ondskab. Dog var Fru Edele varsom for ikke at lade Ytttringer falde, som kunde fortørne Fru Magda og dennes Sønner. Det kom aldrig til at stødende Ordskifte mellem dem, da Polakinden foruden megen Dannelse ogsaa nærede en sand Taknemmelighed og Høiagtelse for hendes og hendes Datters Velgjørere. Alene begrundet derpaa nægtede hun ikke at deltage i Bordbønnerne, der bleve holdte før og efter ethvert Maaltid i Fru Magdas Hus. Naar der var fremmede Gjæster tilstede, opholdt hun sig stedse paa sit Sengkammer, hvilket Fru Magda var hende meget taknemmelig for, men besynderligt var det for Feodora, at det fortrolige Du, ved slige Leiligheder klang gjensidig fra hendes og de to Brødres Læber.

Denne Aften kunde imidlertid ikke engang Agnete

lokke et Smil frem om hendes Mund, og Knud bemærkede, at hun ofte hensank i dybe Tanker. Da hun var bleven ene paa sit lille Kammer, aabnede hun Vinduet og stirrede op til den blaa Himmelhvælving, hvorover det ene Stjerneskud forsvandt efter det andet som funklende Guldgnister. Alt var stille i Hovedstaden. Ingen Færdsel af Dyr og Mennesker lod sig høre, ikkun fra Husenes Vinduer viste nogle Lysskær, at en enkelt Lærd grandskede i Nattens Timer.

Ogsaa Feodoras Aand var i Begreb med at løse en svær, dunkel Opgave. Hun randsagede sit eget Indre, men hvad hun opdagede, bidrog end mere til at forfærde hende. Alt for længe siden var hun kommen til Klarhed angaaende sine Følelser for Doktor Knud Torbensen, men ingensinde havde den Tanke før opstaaet hos hende, at Hindringen mellem dem kunde fjernes. Derfor gjorde Agnetes Ord et saa dybt Indtryk. Den calvinske Strenghed havde hidtil, som en tæt tillukket Staalkapsel, indesluttet hendes varme, følelsesfulde Natur, men Luthers milde Sol, der nu skinnede paa hende i hendes Venners Hus, havde aabnet den. Hvad Under da, at hun lidt efter lidt havde begyndt at helde til de lutherske Anskuelser, hvori hun fandt saa stor Tiltrækningskraft? —

Paa den anden Side fremkaldte dette Frygt hos hende. Fra Barndommen havde hun hørt den lutherske Lære fordømme, og Angsten for, at det var en strafværdig Verdslighed hos hende selv, der talte for den i hendes Indre, voldte hende Uro. Hun gjenkaldte sig nu de Gange, hun havde bivaanet Gudstjenesten i vor Frue Kirke, naar Aage prædikede. Det havde stedse forekommet hende, at en mild, varm Guddomsstrømning gik igjennem hendes Sjæl. Vel havde hun ogsaa følt sig opløftet ved at høre Johan a Lascos Taler, men Aage var saa ganske gjennemtrængt af den Aand, hvori Luther prædikede, at hans beaandede Veltalenhed maatte rive enhver af hans Tilhørere med. Djærv og begeistret, og dog mild og besindig, syntes han i sig at forene Luthers og Melanchtons herlige Egenskaber, og ligesom Luther i sin Tolkning af Bibelen forstod at tale til det Folks Hjerter, i hvis Tungemaal han oversatte den, saaledes klang selv det lille Ord „kjære," som den store Reformator benyttede, saa indtrængende fra den unge Kapellans Læber, at Feodora følte sig hendragen til den Lære, han prædikede.

For første Gang stod det Spørgsmaal for hende, om hun virkelig skulde forlade den Tro, som hendes Moder, hendes lille Broder, Johan a Lasco og alle de landflygtige Venner trodsede Død og Ulykker for at bevare? —

Nei, nei, hun turde ikke ene svigte den! — Kanske var det bedst, hun reiste saa snart som muligt, — at hun betroede Alt til sin Moder! — Ak nei! heller ikke dette turde hun vove. Hvor kunde hun som Datter nænne at rive Moderen fra det skjærmende Tag, hvorunder hun blev gjengiven til Livet. Og desuden, — hun havde ikke selv Kraft til saa pludselig at forlade den Arne, hvorved hendes Hjerte hang. — Dog, hvad nyttede det at tøve længere. Det var jo bestemt, at hun og Knud skulle skilles ad, og ved Hjælp af den Skat, som han havde beriget hende med, skulde hun erhverve Brødet til sin Moder og lille Broder. Men endnu var den ikke tilstrækkelig dertil. Hun maatte samle sig flere Kundskaber. Sin Kjærlighed, sin dybe Sorg, alle de religiøse Kampe maatte hun stænge inde i sit eget Bryst, men i den lange Nat, hvori Søvnen nægtede at finde Vei til hendes Øienlaage, besluttede hun, at fordybe sig i Arbeidet og sky enhver Samtale, der kunde føre hende bort fra hendes Fædres Troeslærdomme.

Fra denne Dag viste hun en større Tilbageholdenhed mod Knud Torbensen, og sørgede altid for, at en af Matronerne var tilstede i deres Læsetimer. Med Sorg bemærkede Fru Magda og hendes Sønner den Forandring, der syntes at være foregaaet med Feodora, hvilken de tillagde hendes Moders

Indflydelse. Dennes Meninger havde de opgivet at forandre, og de begyndte nu at frygte, at det Samme vilde blive Tilfældet med Datteren. For Knud var dette en indgribende Sorg, tilmed da Feodora flere Gange yttrede, at, naar Træerne atter knoppedes, maatte de drage bort. Han saae, hvorledes hun Dag og Nat anstrængte sig med Læsning, og ængstedes ofte, at hendes legemlige Kraft var utilstrækkelig til at modstaa den megen Aandsanstrængelse. Derfor vilde han overtale hende til at tage mere Hvile og kun arbeide, naar hun følte sig oplagt dertil, men her fandt han en Modstander i Fru Edele. Ved at efterfølge Zwinglis Exempel, syntes denne, at en regelmæssig Inddeling af Dagværket var det ene Rigtige, og hun opmuntrede altid Datterens Flid. Dog var det ikke af egenkjærlige Bevæggrunde, men fordi hun fandt, at Mennesket burde anvende sin Tid paa en nyttig Maade. Selv var hun aldrig ledig, og naar hendes Helbred nogenledes tillod det, baldyrede hun mangen et kunstfærdigt Arbeide til den ædle Husfrue.

10.

Vinteren begyndte tidligt og med en saa usædvanlig Haardhed, at endog Krønikerne melde derom

og berette, at Folk døde paa aaben Mark eller i det stærke Snefog, samt at man kunde kjøre over Belter og Søer indtil langt ud paa Foraaret. En Nat i November Maaned var det en klingrende Frost. Høie Snebunker taarnede sig op paa Hovedstadens Gader, da Doktor Knud Torbensen vandrede over Graabrødretorv, holdende en lille Lygte i Haanden. Han kom fra et Dødsleie og maatte omhyggelig see sig for, at han ikke skulde falde paa Grund af det glatte, ufremkommelige Føre. Pludselig standsede han ved at opdage en menneskelig Skikkelse ligge paa Torvet. Sneen føg ham i Ansigtet. Det var ham næsten ikke muligt, at see Noget tydeligt ved det flammende Lygteskær. Til Knuds Forbauselse opdagede han omsider, at det halvdøde Menneske var Jørgen Hekler. Lægens skarpe Blik bemærkede strax, at der var noget Mistænkeligt ved hans Udseende, uagtet han var bevidstløs, men han anede dog ikke, at denne tilsyneladende saa dydige og agtbare Baccalaureus var kommen fra en Vinkjælder. Alligevel var det Knud paafaldende, hvorfor han befandt sig ved Nattetid paa Gaden, hvor ellers Ingen færdedes uden væsentlige Grunde. Han stod tvivlraadig om, hvorledes han skulde faae den Bevidstløse bragt til sit Hjem, da han hørte Fodtrin i et af de tilstødende Stræder. Disse hidrørte fra en

Afdeling Bysvende, der gjorde deres vante Ronde for at paasee Ro og Orden. Paa Lægens Raab ilede de did, og bare Jørgen til hans Bolig. Knud vidste, at saafremt Sagen kom for Rektorens og de høiere Geistliges Øren, kunde den let have megen Ulempe tilfølge for Jørgen. Hans ædle Karakter drev ham derfor til, at sige til Bysvendene, at han nok skulde undersøge Aarsagen til denne Begivenhed.

Jørgens Værtinde, der blev vækket af sin Søvn, blev i høieste Grad forskrækket over, hvad der var hændet. Hun sagde, at han havde været ude fra tidligt paa Aftenen. Hendes Datter kom nu ogsaa til. Denne havde et Tørklæde bundet om Hovedet men hendes Tanke var ene optaget af Jørgen, hvem det omsider lykkedes Lægen at bringe til Live. Hans Hjerne var aldeles omtaaget. Knud kunde ikke tvivle om, at han var falden i en beruset Tilstand. Ved nøiere Undersøgelse opdagede han, at Jørgen havde brækket et Ben. Medens han forbandt det, laa Hekler og betragtede ham med stirrende Blikke, som om han forgæves søgte at samle sine Tanker. Det lod til, han havde en Følelse af, at han helst maatte tie for ikke at røbe sig. Saalænge Knud var tilstede, undslap der ham ikke et Ord, men han lod sig aldeles villieløs behandle.

Da Lægen den følgende Dag besøgte ham, var

han atter sig selv og holdt en saare salvelsesfuld Tale, hvori han bevidnede ham sin Taknemmelighed, da han sikkert uden hans Hjælp vilde være omkommen i den dræbende Kulde. „Ak!" vedblev han, „vissselig har det Skin af svar Usømmelighed, at jeg ved Nattetid færdedes paa Gaden, men jeg gik et saare christeligt Ærinde. Min Værtindes Dotter led af saa voldsomt Tandværk, at hun fast var Fortvivlelsen nær. Derfor agtede jeg at hente en Lægedom, der kunde stille hendes Lidelser, men før jeg naaede Apotheket, grebes jeg af en saadan Svimmelhed, at jeg styrtede næsegrus mod Jorden."

Knud vidste vel, at denne Fortælling var en Usandhed, men han havde Medynk med Jørgens Benbrud, og vilde desuden ikke tilføie ham noget Ondt. „Kan være, at I blev greben af Svimmelhed," svarede han, „men saasom det har vist sig, at Eders Hoved lider af Skrøbelighed, faaer I immer vare Jer for stærke Drikke, saafremt I har Jer Helsen kjær."

Jørgen bed Læberne sammen, da han følte sig gjennemskuet, men han vovede ikke at svare. Kun bad han i en ynkelig Tone, at Knud fremdeles vilde staa ham bi med sine Lægekundskaber, hvilket denne lovede.

Efter at Knud Torbensen havde forladt den Syge,

om Jomfru Lisbeth, en Datter af salig Garvermester Jacob, ind til ham. Hun var ikke begunstiget af Naturen. Hendes Skikkelse var meget lille og uagtet hendes Ungdom uformelig svær, Hænder og Fødder store; dertil var hun halt og havde en graagul Ansigtsfarve. Desuagtet smigrede hun sig med det Haab at blive Jørgens Hustru, hvilket var saare naturligt, eftersom han altid fortalte hende om sin Elskov. Jørgen maatte nemlig staa sig godt med sine Værtinder, da der var meget i hans daglige Liv, som ene kunde dækkes af Kjærlighedens Kaabe, hvis det ikke skulde geraade ham til stor Ulykke med Hensyn til hans tilkommende Stilling som Geistlig. Dernæst var hans Bug en af de mange Afguder, han hemmelig dyrkede, og Madam Jacob bragte daglig kostelige Offre til den i den glade Formening, at Jørgen skulde blive hendes Dottermand.

„Saare beleiligt var det, at mit Tandværk kunde tjene Jer som Paaskud," begyndte Jomfru Lisbeth, „ihvorvel J ei tænkte paa at lindre mine Smerter. Derfor bør det sig og, at J snarlig kundgjør Verden, at jeg skal vorde Jer Ægtehustru. Tilfulde veed J, hvorlunde Martin Luther var tilsinds, over at Studenterne udi Wittenberg saa storlig yndede de hemmelige Trolovelser."

„Sikkerlig vil J ei fornærme mig ved en Sam-

menligning med hin tøilesløse Ungdom?" spurgte Jørgen med tilsyneladende Vrede. „I tøve ikkun endnu en liden Stund, min allerkjæreste Lisbeth," vedblev han indsmigrende. „Og faaer I vare Jer Tunge for Eders eget Vel, at Jesper ei faaer Nys om vor Trolovelse."

„I siger, at Sjungemesteren vil have Jer til Dottermand. Kan jeg trygt forlade mig paa, at I ei begjærer Jomfru Agnete tilægte? Jesper beretter, hun er en fager Ungmø."

„Ak, Lisbeth! Ikkun Sjælens Skjønhed drager mig. Desaarsag tykkes I mig den fagreste af alle Møer. Alt har jeg sagt Jer, det er mit Ønske at vorde beskikket til Kapellan ved Ribe Domkirke, paa det at jeg om føie Stund kan blive Eders Ægtemage," svarede han med et ømt Blik, „men saafremt den gamle Sjungemester fortørnes, var han mægtig til at hindre Alt."

„Stundom er Jer Adfærd mig en Smule mistænkelig," yttrede Lisbeth. „I fører den ganske Geistlighed bag Lyset, og Øvelse gjør Kunsten let."

„I er skinsyg, Lisbeth, og hvor Mistanken aander, formener den, at Stormen tuder. Storlig feilede Rygtet, der det berettede Eder, det var min Agt, at beile til Jomfru Agnete, men i denne syn=

dige Verden er det fornødent imellemstunder at fare frem med List."

„Jeg vil troe, Jer Klogskab dømmer ret, og nødig vilde jeg see Jer an for en arglistig Hykler. Dog særlig maa jeg lægge Jer paasinde, at saafremt I agter at vorde Kapellan, da lad den Ulykke, som nys er timet Jer, være Jer en Læremester. Ei tiere bør I færdes ved Nattetid paa Gaden, men som en ærbar Borger søge Jert Herberge, før Klokken er slagen 9."

Jørgen lovede dette, og Jomfru Lisbeth forføiede sig nu ud i Stegerset. Hekler betragtede hendes lidet yndefulde Skikkelse, da hun haltede over Gulvet, og idet hun lukkede Døren, viste et spottende Smil sig om hans Mund.

Lisbeth havde Ret i at mistro ham, thi det havde aldrig været Jørgens Hensigt at ægte hende, hvorimod hans Hu endnu stod til Agnete. Dertil var han en stadig, om end hemmelig Gjæst hos den rige Vintapper Lauritz Fenkel, hvis vevre Datter han hvidskede saa søde Ord i Øret, at Vintapperen allerede lykønskede sig til den lærde Dottermand. Fra Kokkegaden, hvor Vinkjælderen var beliggende, havde Jørgen om Natten haabet ubemærket at kunne snige sig til sit Hjem, men Vindunsterne havde saa stærkt omtaaget hans Hoved, at han ikke var istand til at

gaa sikkert. Han faldt, og Kulden havde bevirket den dødlignende Søvn, men dette fordærvede Menneske følte ikke den ringeste Taknemmelighed mod Knud, alene ved Bevidstheden om, at han var gjennemskuet og ydmyget overfor ham. Knuds store Lægekundskaber, som især deleshed i dette Aar havde været Gjenstand for Lovprisninger, og Aages sjeldne Gaver som Prædikant, der alt havde vundet ham talrige Tilhørere, havde forvandlet Jørgens Skinsyge paa de tvende Brødre til et rodfæstet Nid. Selvkjærligheden drev ham til at modtage Knuds Hjælp som Læge, men Tanken om at han følte sig nødsaget til at tage imod en Velgjerning af ham, forbittrede endydermere hans Sind. Dog glemte han ikke sin vante Hyklerrolle. Ved nøiere Overveielse kom han til den Overbevisning, at saaledes som Sagerne stode, var det vigtigst for ham at vinde Knuds Venskab.

Lægen taug med, hvad han havde opdaget. Jørgens opdigtede Historie fandt Tiltro hos Læsemesterne ved Universitetet og hans geistlige Bekjendte. Hans Svend Jesper lod sig imidlertid ikke narre. Han hviskede Uraad til sit Sødskendebarn, og Else betroede Sjungemesterens Datter, at Baccalaureus Jørgen Hekler ikke saa ganske var et Mønster paa Dyd og Ædruelighed. Samtidig morede den listige Jesper

sig med at fortælle Jørgen, hvorlunde Jomfru Agnete Abbelgaardt skikkede sin Terne til ham, for at hun skulde erholde nøie Underretning om Jørgens Befindende.

11.

Feodoras Sjælekamp ophørte ikke med hendes Beslutning at undfly enhver Anledning dertil. Næsten hver Dag medførte en eller anden lille Begivenhed, der atter fremkaldte den. Snart var den begrundet i hendes hemmelige Kjærlighed, i en Yttring, en Bordbøn, en Prædiken, eller og utallige større eller mindre Tilfældigheder, som stedse gjorde Indtryk paa hende, uagtet hun vedvarende kæmpede derimod.

Saaledes forløb Vinteren. Henad Foraaret kom der Brev fra den lille Nicolaus, hvilket en af Calvins Tilhængere, der kom reisende til Danmark, hemmelig bragte Knud Torbensen. Drengen var karsk og ved freidigt Mod, men han mindede Lægen om hans Løfte og bønfaldt ham ikke at lade hans Moder og Søster reise, da Johan a Lasco endnu ikke havde faaet et Fædreland, hvorfor hans Hustru heller ikke var stødt til ham, uagtet hans Længsel efter hende. Dette Brev voldte Fru Edele stor Sorg. Hun forstod, at hendes lille Søn gjen=

nemgik Meget, som han ikke nænnede at underrette hende om.

„Skal jeg og min Dotter fortfare med at være Eder til Byrde," klagede hun for Fru Magda. „Dybt blues jeg over en slig ubeskeden Adfærd. Jer Gjestemildhed er saa svar, at jeg ingensinde tilforn har fornummet en saadan."

„Hvor kan I tale saa? Ihukommer I ei Reformatorerne?" gjenmælede Fru Magda. „Zwinglis Ven Leo Juda var som en Fader for de Fattige, medens hans Hustru sad ved Væverstolen for at erhverve Brødet. Mangen Stund sælger Philip Melanchton, hvad Guld= og Sølvtøi han besidder, for at lindre de Armes Trang. Og endelig Martin Luther, han skjænkede sine Børns Fadderpenge, fordi han ingen anden Mønt havde at give, til en fattig Mand, der klagede sin Nød."

„Stedse klinger Eders Tale mild og herlig, og Eders Færd er ligesaa," udbrød Feodora og trykkede et Kys paa Matronens Haand. „Herren har sikkerlig en svar Belønning at skjænke Eder, eftersom vi ei mægte at give Eder nogen."

„Saa har min Moder ingensinde tænkt," gjensvarede Aage. „Som Luther sige vi: „Frit og enfoldigt skal man give af lutter Kjærlighed og med Villighed."

Trende Gjæsters Komme bragte Fru Edele til at ty op paa sit Sengkammer. Faa Øieblikke efter traadte Sekretair Christopher og Doktor Maccabæus Malcapin ind i Dagligværelset.

„Vær hilset i Christo, kjære Venner,“ lød den gamle Skotlænders Ord.

„Hav Tak, ærværdige Hr. Doktor, at I kom hid,“ gjensvarede Husfruen og bød de tvende Herrer velkommen.

„Hjertensgjerne tilbringer jeg denne Kvæld i Jert angeneme Selskab,“ lød Maccabæus's venlige Svar, „eftersom det immer fryder og husvaler Mennesket, at samtale med hverandre i et fortroligt Vennelag.“

„Kommer I fra vor ædle Drot?“ spurgte han Christopher, da Alle havde taget Sæde.

„Ja. Kong Christian venter ret nu at erholde høitfornemme Gjæster,“ svarede Christopher, „Hertug Johan af Mecklenburg, som man mener vil begjære Fyrstinde Elisabeth tilægte for sin Broder Hertug Ulrich.“

„Altsaa kan Tvistighederne nu ansees for bilagte mellem det danske og det preussiske Hof?“ spurgte Knud.

„End er Hans Naade lidt fortørnet, hvortil han og har skjellig Aarsag. Dog er det lykkedes Gesand-

terne at formilde ham saa meget, at der ei mere er Tale om Krig mellem Danmark og Preussen."

En Saadan var virkelig nær udbrudt ved følgende Anledning. I Begyndelsen af Aaret 1555 feiredes Hertug Johan Albrecht af Mecklenburgs Bilager med Prindsesse Anna Sophia, en Datter af Hertug Albrecht af Preussen. Kong Christian, som var indbuden til den store Høitidelighed, der fandt Sted i Wismar, sendte tvende ansete Mænd, Otto Krumpen og Holger Rosenkrands, som sine Repræsentanter.

Da Vielsen og det efterfølgende Taffel var tilende, begyndte Dandsen. Kong Sigismund af Polens Affending blev nu anmodet om at gjøre første Entree med Bruden og aabne Ballet. Derover blev de danske Gesandter saa fortørnede, at de forlode Slottet. De ansaae det nemlig for en stor Fornærmelse mod deres Konge, at denne Ære ikke blev tilbuden hans Affendinge, da Kong Christian var Brudens Morbroder, og Danmark desuden er et langt ældre Rige end det Polske. De danske Adelsmænd lode øieblikkelig lette Anker og seilede tilbage til Danmark, hvor de berettede Kongen den Fornærmelse og Tilsidesættelse, der var vist dem.

Brudens Fader blev meget bestyrtet, da han erfarede deres pludselige Afreise. Han sendte hastig Gesandter med egenhændig Skrivelse til den danske

Konge, hvori han besvor, at det aldrig havde været hans Agt at fortørne ham, og fremkom med allehaande Undskyldninger.

„Nys forfoer jeg til min Harme," tog Knud atter Ordet „at raadne Rygter ere i Omløb udi Sverrig betræffende Prinds Frederik. Der berettes, han lader sig forlyde med, at naar han engang sidder paa den danske Throne, agter han at udbrede sit Regimente lige til Holeved. Og anføres der, at han til Bevis derpaa har ladet udstikke trende Kroner i sit Signet."

„Sligt Opspind vil forhaabentlig briste udi sin egen Uholdbarhed," mente Christopher. „Dog kan jeg meddele Eder, at et Møde er berammet udi Elfsborg til den tredie Mai. De Svenske besvære sig over, at danske Undersaatter i Blekingen have forstrakt Forræderen Niels Takke med Vaaben og anden Krigsrustning."

„Saadan Besværing har fast Udseende, somom man søgte Grund til Tvist," bemærkede Knud. „Aar ere henrundne, siden Niels Takke gjorde Oprør udi Sverrig. Alt tilforn er slig Klage fremført, og paa Kong Gustavs Begjæring lod den danske Drot mange af Blekingens Indvaanere afstraffe. Kanske vor fredelskende Konge mægter endnu en stakket Stund at holde Rolighed, men før Danskens Vaaben have

givet Gny paa Svenskens Skjold og Hjerneskal er jeg forvisset, han lader ei den Klamren fare."

„Kiv udi verdslige og geistlige Anliggender fornemmer man overalt," lød Maccabæus's Ord. „I denne Morgenstund ihukom jeg Biskop a Lasco og hans Følge. Har Nogen af Eder forfaret, hvorlunde det er gaaet alle de arme Udlændiske?"

„De stedes end udi Landflygtighed," svarede Knud Torbensen.

„Ak! Svar Sorrig har den Sacramentstrid havt tilfølge," yttrede Maccabæus vemodig. „Betræffende den Sag har jeg samtalet saavel mundtlig som skriftlig med Biskop Palladius. Han tykkes mig for streng udi Opfattelsen af Ordets Bogstavelighed. Sært nok, at Luther, der væsentlig lagde Vægt paa den guddommelige Aand, hvis Friskhed han ei vilde kue ved frygtagtig Indespærren i Bogstaven, netop udi dette Punkt var saa urokkelig."

„Med Barnesind opfattede Luther den guddommelige Storheds og Naades Fylde, som den menneskelige Klogskab ei mægter at forklare," gjensvarede Aage Torbensen. „Han kalder ei uden Grund Forstanden, „den gamle Fru Vendekaabe", efterdi den udi Tolkningen af Skriften og Troessagerne fører Mennesket snart hid snart did. Vil man alene med Filosofi, Forstand og Viden bedømme Sacramentstriden, forstaar

man ganske ikke Luthers Paastand, men hvo, som kan følge hans Flugt i Aanden, hvo, der erkjender, at Guddommelighed og Mystik ofte smelte sammen, han mægter at fatte Luthers Tanke."

„Dog vilde Luther, at den frie Forskning og Tvivlenes Drøftelse skulde vorde den protestantiske Kirkes Ret fremfor den Katholskes," indvendte Maccabæus. „Desaarsag fatter jeg ei, at han saa hastigen fordømte Zwinglis Anskuelser."

„Ei Luther eller Zwingli fangede Striden an betræffende Sacramenterne," vedblev Aage, „men Carlstadt, der i sin Forbindelse med Gjendøberne og øvrige voldsomme Færd viste sig at være en farlig Sværmer. Zwinglis Anskuelser syntes ham at ligne Carlstadts. Ei uden Aarsag frygtede Luther, at Kirkens Grundpiller skulde vorde rokkede, hvisaarsag holdt han fast paa dem med en herkulisk Styrke. Han turde ei rive den bibelske Grundvold fra de tvende Sacramenter, Daaben og Nadveren. Og vilde han ikke, at den protestantiske Kirke skulde vorde en Sekt, men rodfæstes udi den apostoliske Kirkes historiske Grundvold.*) Hans Agt var ikkun at rense Kirken fra alle Misbrug, feile Udtydninger og anden

*) Hagenbach. Forelæsninger over Reformationens Historie.

Afart, og drage den tilbage til dens oprindelige Tilstand."

„Vel kan I have Ret," lød Maccabæus's Svar. „Saadan Tanke var priselig og Luther værdig. Saare skjøn og dybsindig er og hans Tolkning af Daabens Pagt. Den hellige Handling gaar ganske tabt, naar man, som Zwingli og Calvin fornemmelig betragter den som et „Forpligtelsestegn," en blot „Vandskik."

„Var den ikkun en saadan, kunde den umuligen bringe Salighed, og var intet Gjenfødelsesbad udi den Hellig Aand," udbrød Aage med Varme. „Hvor herlig, frydefuld er derimod den Bevidsthed, at Christus i vor Daab tager os udi sin Favn, nedlægger Troens Spire udi vor Sjæl, og ved Vandet og Ordet skjænker os evigt Liv og Naade. Hvo kan tvivle derom, saafremt han ei er en haardnakket Sacramenterer? Den Stund Johannes døbte Frelseren, foer den Hellig Aand ned fra Himlen over ham, og hvert et Barn, der døbes udi Christi Navn vil sikkert og den Hellig Aand befrugte med sin Himmelsæd. Hvis det ei var saa, kunne Himmeriges Rige ei høre Børnene til, efterdi de ere undfangede med Syndens Arvelod. Og denne skjønne, ophøiede Daabshandling kan kun fornyes paa en aandelig tilsvarende Maade, naar Nadveren vorder tildelt med de op-

rindelige Indstiftelsesord, thi ikkun Tro og Naade kan holde Pagten sammen med vor Frelser."

Med spændt Opmærksomhed havde Feodora lyttet til denne Samtale mellem de tvende begavede Geistlige. I Aftenens Løb faldt end flere Yttringer, hvilke stode i Forbindelse med den. Det forekom hende pludselig, at hun var fjernere fra Gud end hendes Venner, efterdi Sacramenterne ikke havde knyttet hende saa fast til hendes Frelser. Hun erkjendte, at Calvin i mange Punkter hang sig ved Ordets Overholdelse i Retninger, der ikke væsentlig kunde bidrage til Sjælens Frelse, og hvorved han ofte gød Haardhed i Sindet. Det Milde, Kjærlighedsfulde kunde let gaa tilgrunde i denne dogmatiske, moralske Rigorisme, og idet han med samme kritiske Skarpsind og Strenghed havde undersøgt Daabens og Naadens hellige Handlinger, var han kommen til et Resultat, som paa en Maade hindrede hans Tilhængere i at modtage den „objective Meddelelse af Naaden."

I denne Aftenstund afslørede de guddommelige Hemmeligheder sig i Meget for Feodoras aandelige Blik, og Troen greb hende i en stærkere Arm end tilforn. I hendes Sindsstemning maatte den deilige, lutherske Psalme:

„Nu bede vi den Helligaand
At sammenknytte os ved Troens Baand,"
der efter Maaltidet blev afsungen i den lille Kreds, gjøre et saa gribende Indtryk paa hende, at hun ikke mere kunde modstaa den mægtige Trang, der drev hende til at forandre sin Bestemmelse. Hun vilde nu ikke længere undfly, men søge enhver Oplysning angaaende den Lære, som hendes Venner hyldede.

Alt den følgende Dag bad hun Aage om Luthers tydske Oversættelse af Bibelen. Den unge Kapellan rakte hende den med en stille Takkebøn til Herren. Nu forstod han, at hans Værk vilde krones med Held.

I Aages Studereværelse læste Feodora den hellige Bog, men en hel Maaned forløb uden at hun med et Ord tilkjendegav, det var hendes Tanke at antage den lutherske Kirkelære.

12.

Christopher var en flittig Gjæst i Fru Magdas Hjem, hvor de politiske Begivenheder ofte var Gjenstand for Samtalerne. Mødet i Elfsborg løb frugtesløst af. Svenskernes Mistanke til Danmark lod end mere til at tiltage, og Kong Gustav skrev til sine Lensmænd i Øster Gulland og Smaaland, „at de skulde have et vaagent Øie for Rigets Bedste,

paa det at der ei skulde times nogen Ulykke eller Skade udi de Lande, eftersom Rygtet meldte, at Danmark gik svanger med farlige Anslag mod Sverrig."

Derimod havde Hertug Johan Albrechts Besøg ved det danske Hof gode Følger. Han udslettede ikke alene fuldkommen Kongens Fortørnelse, men da han beilede til Christian den Tredies Søster, Enkehertuginde Elisabeth, for sin Broder Hertug Ulrich, erholdt han Kongens Samtykke til dette Ægteskab. Fyrstindens første Gemal var Hertug Magnus af Mecklenburg. Denne var kort i Forveien afgaaet ved Døden, og Kongen havde en Del Besværinger i Anledning af hendes Morgengave. En lang Forhandling fandt Sted desangaaende i Rostock, hvorhen Kongen sendte den lyneborgske Cantsler, Doktor Balthasar Clammen, eftersom det var Kongens Ønske, at Alt maatte faae et godt og roligt Udfald paa billige og lidelige Vilkaar.

Faa Dage efter Hertug Johans Afreise blev der holdt en Herredag i Kjøbenhavn, da Lybekkerne og de vendiske Stæder kom med idelige Klager og Besværinger. Fra alle Hansestæderne indfandt sig Fuldmægtige, som med stor Heftighed ankede paa, at der var bleven handlet mod deres Friheder. Hamborgernes Pengehovmod gjorde dem ligeledes i en Grad overmodige og dumdristige, at de tiltoge sig

Myndigheder og Friheder, som den danske Konge var nødsaget til alvorlig at paatale. Alle disse Sager traf saaledes i Langdrag, at uagtet Kongen maatte sende sin tro Befuldmægtigede, Adelsmanden Erik Krabbe, til et senere Møde i Lybek, og hans andre Befuldmægtigede i Hamborg søgte at ordne Tingene med de forfængelige, herskesyge Pengemænd, stod Alt dog endnu uafgjort ved Christian den Tredies Død.

De tvende Polakinder toge levende Del i, hvad der angik Danmarks Anliggender. Dog var det en pinlig Tanke for dem, at vide sig banlyste fra et Land, hvor de i Dølgsmaal og under fremmede Navne modtoge saa mange Velgjerninger og havde fundet saa trofaste Beskyttere. Det danske Tungemaal klang mildt for deres Øren, det danske Brød gav dem Sundhed og Styrke, og ved en dansk Arne tilbragte de mangen en lykkelig Stund. Især kan dette siges om Feodora, da Fru Edele ingensinde kunde glemme sin Ægtefælles rædsomme Død, og ofte længtes efter Nicolaus og sine Troesfæller.

Den unge Polakinde turde ikke lade sin Moder ane, hvad der beskjæftigede hendes Tanker Dag og Nat. Omsider havde hun udstridt sin lange Sjælekamp. En Morgen bad hun Aage undervise hende i den lutherske Religion. Hun betroede ham, hvor-

ledes hun havde kæmpet i Stilhed, og at hun frygtede sin Moders Fortvivlelse, naar hun erfarede, hvilket Skridt hun stod i Begreb med at gjøre, men at en indre Overbevisning drev hende dertil. Dog bad hun ham fortie det indtil videre for Fru Edele, at hendes moderlige Overtalelser ikke skulde rokke hendes unge Beslutning. Der var saa Meget, angaaende hvilket hun først ønskede at komme til Klarhed, thi Feodora havde alt opfattet, at Luther i sine dybsindige Forskninger mere vendte Blikket mod en indre Verden end Zwingli og Calvin, der vare mere kritisk reflecterende. Ikke alene i deres forskjellige Meninger om Sacramenterne, men og i deres hele Opfattelse af Christi Person er dette fremtrædende, og Feodora syntes, at Luthers Maade, at ansee Christus som den menneskeblevne incarnerede Gud, var langt herligere og troværdigere, end naar de andre Reformatorer med Kritikens Blik skarpt søge at adskille det Guddommelige og Menneskelige ved Guds Søn.

Aage tolkede hende sin Glæde over hendes Beslutning. Han sagde, hvor inderligt han og hans Moder og Broder havde ønsket, at deres kjære Gjæster skulde antage den lutherske Lære, men at de havde besluttet ikke at anvende nogen Overtalelse. Aldrig syntes han at have havt et saa helligt ophøiet

Hverv som det, der nu paalagdes ham ved at undervise hende.

„I faaer besvare mig nogle Spørgsmaal, Hr. Kapellan," begyndte Feodora. „Der staar i Skriften, at Christus er opfaren til Himmelen og sidder ved Guds høire Haand udi sin Herlighed. Dog har man sagt mig, at saafremt Christi Kjød og Blod er udi Nadveren, kan han ei sidde ved Guds høire Haand."

„Den Stund, der Brudet skete mellem de tydske og schweitzerske Evangelister, udgav Luther et Stridskrift, hvilket bærer den Titel: „At disse Christi Ord: Det er mit Legeme, endnu staa fast." Udaf samme vil jeg drage mine Svar til Eder, samt af hvad jeg har fornummet, Luther talede desangaaende*). Siig, mægter I at forklare Grændsen for Herrens Almagt?"

„Nei tilvisse, eftersom den ei kjender en saadan."

„Hvo kan da nægte disse Skriftens Ord: Hvad Gud siger, det kan han gjøre. Ingen Ting er umuligt for Herren? Ei Zwinglis eller Calvins Fornuft kunde modbevise samme."

„Dog tykkes det sært at tro, at vi udi Nadveren skulde æde og drikke Christi Legeme og Blod."

„Guds Søn er udi Brødet og i Vinen," tog Aage

---

*) Martin Luther. Kirkehistorisk Livsbillede af Dr. August Wildenhahn.

med Varme Ordet, „dog ei paa den grove, synlige Vis. Tilvisse sidder han ved Guds høire Haand, thi samme er ei Andet end Guds almægtige Kraft. Guds høire Haand gjør Underværker. Guds høire Haand er allestedsnærværende. Christus siger: Hvo mig seer, han seer Faderen; Faderen er i mig og jeg i ham. Jeg og Faderen er Eet. Som deraf følger, er Christus allevegne. Han opfylder Himmel, Jord og Alt. Christus siger: Hvo som æder mit Kjød og drikker mit Blod, han har det evige Liv. Christi Legeme er udi Nadveren uforgængeligt, udødeligt, uvisneligt. Et guddommeligt, aandeligt Legeme, som er i Gud, og Gud i det, derfor er det levende og skjænker Liv til Alle."

„Men eftersom Christus dog har gjort selsomme Undergjerninger, saasom at forvandle Vand til Vin, hvi er da Miraklet udi Nadveren ei synligt?"

„Ak! kjære Jomfru, mægter I med Iert legemlige Blik at skue Christus siddende ved Herrens høire Haand? Alt ham betræffende er idel Under. Desaarsag er hans Navn „Underfuld". Jeg stedes immer udi Bekymring ved at formærke, hvorlunde hovmodige og selvkloge Aander finde Anstød ved at nyde Naademaaltidet, efterdi Fornuften ei veed at finde sig tilrette derudi, og saadanne forstaae ingensinde at nyde Herrens Legeme aandelig."

„Jer Tale viser, I er fuldelig overtydet, at Christus aldenstund han færdedes her paa Jorden vedblev at være Gud, ihvorvel han vandrede udi menneskelig Skikkelse?" spurgte Feodora.

„En svar, uopløselig Hemmelighed er visselig Christi Menneskevorden," gjenmælede den unge Geistlige. „Ei er det til at udtale, ei heller mægter nogen menneskelig Fornuft at udforske samme Hemmelighed, hvilken er en af Herrens allerstørste Underværker og Velgjerninger, som ei noget menneskeligt Hjerte tilfulde fatter. Sikkerlig have vi at grunde derover udi al Evighed. Retnu befaler Christus. Han byder Himmel, Hav og Djævle at adlyde sig, selv Døden fravrister han sit Bytte. Han skjænker et evigt Liv, og atter siger han „jeg vil bede." Saalunde talede han. Dog hvi skulde Guds Søn ei kunde bede til sin Fader? Christus var stedse Gud og Menneske, eftersom han havde menneskelige Fornødenheder, men ingentid har kjendt til Synd."

„Hav Tak for Alt, hvad I har sagt mig," gjensvarede Feodora, „som og for Jer Godhed fremdeles at ville tolke Herrens Ord for mig. Nu drager jeg ei mere udi Tvivl, at Martin Luther har fægtet med den Hellig Aands Kraft, og det er min ufravigelige Agt at antage hans Kirkelære."

Fru Magda trykkede Feodora glad til sit Bryst, da Aage meddelte hende deres Samtale, og det blev besluttet, at Agnete og Knud skulde indvies i Hemmeligheden. Den Sidste havde været fraværende nogle Dage i et Sygebesøg og ventedes først tilbage den følgende Aften.

Under et Syrentræ sad Feodora næste Dag ved Solnedgang paa en lille Bænk. Hun betragtede de fine, elegant veiende Blomsterduske, hvorfra hvide og lilla duftende Blade faldt ned i hendes Skjød. Guldregnen rystede sin tætte Manke, men vilde ikke ret give Slip paa noget af sin Rigdom. Lette Skyseilere skøde som Snekker over det blaa Himmelhav. Den dalende Sol, som glødede i Vesten, udsendte Purpurstrømme, hvorigjennem gyldne Bølger syntes at vælte sig. Fra Hovedstadens Taarne blev der ringet til Aftenbøn. Klokkernes dybe Malmrøster, der blandede sig med hverandre, opfyldte Luften med en vidunderlig høitidelig Psalmesang. Feodora havde et af de Øieblikke, hun engang omtalte til Agnete. Hun mærkede ikke, at Knud Torbensen nærmede sig, før han stod for hende.

„Vær hilset og velkommen i denne skjønne Kvæld,“ sagde hun og rakte ham Haanden.

„Neppelig vovede jeg at forstyrre Eders fagre Drømme,“ svarede han og trykkede den hvide Haand

til sine Læber, „men saa sage jeg fornam det fryde-fulde Budskab, ilede jeg ned til Eder. I, Feodora, vil antage Luthers Lære! Jeg kunde sjunge en Takkebøn, saalunde er jeg greben af lyksalig Vaande. Ak, vidste I, hvormangen Stund jeg bad til Herren, saa maatte ske."

„Hav Tak for hver en Bøn. Og jeg er fro til-sinds, ihvorvel jeg veed, at svare Kampe og Fordøm-melse vil vorde mig tildel. I Besynderlighed, naar jeg atter samles med Johan a Lasco og hans Venner."

„Da vil en anden Ven værne om Eder, saafremt I skjænker ham Forlov dertil," udbrød Knud. „En stormfuld Kvæld skuede jeg Eder første Gang udi den liden Vaaning paa Bremerholm. Som en kjær-lig Dotter stod I ængstelig ved Eders Moders Sygeleie."

„Ja, den Stund mindes jeg tidt," faldt Feodora ham i Talen. „I gjengav min Moder Helsen, I blev vor Støtte, da alt Andet brast. Jer ædle Moder førte I til os, Jer Broder blev vor Ven. Ingensinde har en Frænde handlet mere høimodig og opoffrende mod sine Slægtninge, end Eders Færd har været mod os arme Udlændiske."

„Pris ei saa høit min Gjerning," gjensvarede Knud, som havde taget Plads ved hendes Side. „En

selvisk Følelse drev mig dertil. Ei kan jeg længer dølge Jer min svare Elskov. Ikkun et Løfte til min Broder har hidtil stængt den inde i mit Hjertekammer, men som en løsladt Fugl flyver Ordet nu fra min Læbe, der Troesforskjellen ei længere adskiller os."

„Siig ei mere. Stæng Ordet atter inde," bad Feodora. „Ihukom Jer Moder, Broder. Hvor kunde jeg gjengjælde dem med Sorrig?"

„De vilde ei lægge Hindring for min Lykke, efterdi I har begjæret at antage Luthers Lære. Jeg veed, det ei er dulgt for Eder, at Agnete og Aage have hinanden kjær. De Tvende vilde vi skjænke det Hverv at trøste min gode Moder, naar hendes ældste Søn i nogle Aar drager bort at fæste Bo udi fjerne Riger med sin hulde Viv, thi vel mener jeg, at saadant gjøres fornødent, eftersom vi have trodset Kongens Bud."

„Jeg kan ei tænke mig, at Jer Moder skulde see mig an med Nag."

„Vist ei. Hun anhører sikkerlig mit Hjertes inderligste Begjæring og skjænker sin Velsignelse til vor Forening. Saafremt I har mig kjær?"

„Ei kan jeg dølge, hvad mit Blik og min ganske Færd alt har røbet Eder mangen Gang, ihvorvel jeg stedse bebreidede mig slig Ukvindelighed."

„Min kydske Mø! Ifald nogen Anden end Du

selv vovede at kalde Dig ukvindelig, stingede jeg hans Hjerte igjennem, efterdi en slig vanhellig Tanke ikkun et Øieblik var herberget der."

„Men denne Junkerklædning tykkes mig nu afskyelig. Ingensinde har jeg saadan bluedes ved den."

„Du skal ei blues, eftersom et rent og ædelt Hjerte banker under Vamsen. Hvil nu Dit Hoved mod mit Bryst, min hulde, elskelige Feodora. Naar jeg slynger Armen om Dit Liv, skuer ind i Dit mørke Øie, og Din søde Aande blander sig med min, da tykkes det mig, at vore Sjæle forenes udi et livsaligt Kjærtegn."

„Kan denne Lykke vare ved? Tør den Forviste haabe en saa herlig Lægedom for hendes Hjertekvide?"

„Min Troskab skal være som min hedengangne Faders Riddersværd, der aldrig svigtede."

„Knud, hvis jeg kunde tvivle paa Dig, da maatte jeg ikkun søge Trofasthed hos Gud Fader. Men vil Herren ei straffe mig for min svare Synd, at fjerne Dig fra Danmark, Din store Virkekreds og Dine Frænder?"

„Ti Skimler drage ei saa stærkt, som et Elskovs Blik. Helst følger man det, som drager mægtigst,

eftersom man ikkun paa saadan Vis forjager den grillesvangre Sot, der kaldes Længsel."

„Den har jeg mangen Stund befrygtet, naar vi skulde skilles ad," forsikkrede Feodora.

„Saadant Ord klinger frydefuldt for mig. Som Læge faaer jeg vare os Begge for den fæle Syge, og udi slig Pligts Opfyldelse taaler jeg ei nogen Modsigelse. Dog min Haardnakkethed Dig ængste ei. Ingentid skal jeg forglemme, at Skjønheden kan fordre ærbødig Hyldest og Lyden af sin Ridder, thi den Lærdes Stivhed og Klædebon gjør mig ei uhøvisk."

„Ak, Knud, hvor kan der være Tale om Befalen og Adlyden, hvor Kjærlighed har Sæde. Som Blad mod Blad bøie de tvende Villier sig mod hinanden, efterdi de springe ud af samme Elskovsstamme. Saa og hvor tvende Solstraaler mødes, er det klart at skue, at de strømme ud fra samme Arnested."

„Vel lærte jeg Meget af de Høilærde, dog gives der en Viden, som den svare Visdom lukker ude. Naar hin banker paa, da faaer man aabne Hjertedøren helt, paa det at det ganske Elskovs Hav kan bruse ind. Men, Feodora, fuldtvel fornemme vi Begge, at dette Hav ei taaler Tilstrømninger fra andre Kilder, derfor skal Dyds og Troskabs Klippemure værne det."

„Ja, tilvisse. Gid Tiden ene hørte os til. Jeg kunde vorde karrig paa den Skat."

„Min Feodora! Nu tør jeg tilstaa, at jeg mangen Stund var skinsyg paa de Bøger, der fængslede Dit Blik og Dine Tanker, som jeg ene vilde være Gjenstand for."

„Det er Du ogsaa stedse. Gjennem Bogstaverne skimter jeg Dit Billede, og udaf Sætningerne fornemmer jeg Din Røst, der har talt saa mangt et Visdoms Ord til mig."

„Jeg fatter neppelig den svare Fryd, som Du opvækker i min Sjæl. Sært er det, men jo mere Du skjænker, desmere begjærer jeg."

„Kjærlighed er sælsom. Den tømmes ingensinde ud, og Elskovshavet vorder aldrig overfyldt, selv om det modtager stedse friske, fulde Tilstrømninger."

En Tid forløb, indtil det sidste Glimt af Solen forsvandt i Horisonten. Da tog Feodora atter Ordet. „Sol gaar ned, og Dunkelhed spreder sig over Rosengaarden. Kanske min Moder undres, hvi jeg tøver her saalænge. End tør hun ei forfare, at jeg har skjænket Dig min Tro."

„Nei, Du har Ret. Muligen hun vilde reise ufortøvet, og end have vi behov at ordne Alt," gjensvarede Knud.

„Hun er Dig god af Hjerte, men ei kan hun tænke sig, at nogen anden Lære skulde være sandere. Min Taushed er Uret mod hende, men Herren bør man jo elske over Alt. Dog vredes ei, naar jeg ombeder Dig at fortie, jeg er Din Fæstemø, før vi og tør sige det til hende."

„Men hvis hun nu befoel Dig at bryde den Tro, Du skjænkede mig?"

„Sagde Du nys, Du vilde drage bort fra Fødeland og Frænder, at fæste Bo med mig i fjerne Riger, hvi kunde jeg da ei handle ligesaa?"

Knud trykkede hende til sit Bryst. Arm i Arm vandrede de langsomt gjennem den dunkle Gang, der førte op til Vaaningen.

13.

Jørgen Hekler havde hele Vinteren været fængslet til sine Værelser paa Grund af Benbrudet, og Jomfru Lisbeth havde havt god Anledning til at udfolde sin Duelighed som Sygepleierske. Deres gjensidige Taalmod var ofte nær ved at briste. Det var med Møie, Begge formaaede at dække deres Hjerters Kjærlighedstomhed, thi ligesom lav Havesyge og Egennytte bandt Jørgen foreløbig til Lis-

beth Jacobsdatter, var det ogsaa hovedsagelig en ærgjerrig Forfængelighed, der bragte hende til at see igjennem med hans mange Laster, som hun hemmelig maatte ringeagte ham for.

Jesper Persen vedblev at gaa hans Byærinder. Trods Jørgens sædvanlige Karrighed betalte han ham godt derfor, og trakterede ham endog undertiden med et Bæger Vin. Denne Venlighed gjengjældte Jesper med paa ægte Sømandsvis at binde ham en eller anden lille Historie paa Ærmet, der dog altid gik ud paa at smigre Jørgens Forfængelighed. Hans Tillid til Jesper steg derved i høi Grad, og han sendte ham ofte til Lauritz Fenkels Vinkjælder, for at hente den Lægedom, der forekom ham uundværligst af alle. Den lille Mette Fenkel skikkede altid den bedste Vin og de artigste Hilsener tilbage med ham, og Jesper, der, hvad Øine og Øren angik, syntes at være rigeligere forsynet end den almindelige Menneskeslægt, opdagede hastig, at hans salvelsesfulde Herre ogsaa i Vinkjælderen havde spillet den kjælne Hyrde. Denne Opdagelse gav ham Stof til endnu flere, for Jørgens Øre saare velbehagelige Fortællinger.

„Jeg forstaar ganske ikke, Du vil fortfare at tjene den lede Hykler," yttrede Else, da Jesper en Dag fortalte hende sine Bedrifter.

„Seer Du, mit Sødskendebarn," svarede den listige Gut, „man faaer ogsaa tænde en Kjærte for Fanden, paa det at man kan see ham."

Da Jørgen omsider var istand til at forlade sine Værelser, aflagde han et Besøg hos sin Læge, og bad om Forlov til at hilse paa Fru Magda Torbensen. I dennes Dagligstue traf han Feodora. Han havde vel adskillige Gange seet den fremmede Yngling i Kirken, men ikke før havt Leilighed til nøiere at iagttage ham, og det undrede ham pludselig, at en saa fager Ungersvend stedse holdt sig indelukket i sit Studereværelse. Jørgen indledte en Samtale med den formente Feodor von Hack angaaende ældre Classikere og citerede flere Sætninger af dem paa Græsk og Latin, men til Lykke var Feodoras Kundskaber allerede saa grundige, at hun ikke blev ham Svar skyldig. Jørgen forandrede nu Emnet og begyndte at tale om Religionsstridighederne. I denne Anledning fremsatte han saa haarde Domme over Kjættere, at Feodora maatte oprøres i sit Indre. Fru Magda frygtede for, at hun skulde røbe sig, men Feodora havde allerede fattet stor Modvillie for Jørgen og indsaae, det gjaldt at vare sig. Da Hekler altsaa heller ikke i dette Punkt fandt noget Sæde for sin Ondskab, begyndte han at udfritte angaaende Fru von Hack. Her greb Fru

Magda Ordet og fortalte ham saa meget om hendes Søsters legemlige Svaghed, at Jørgen ligeledes maatte tie.

Efterat de omsider bleve befriede fra denne paatrængende Besøger, yttrede Feodora, at hvergang han talte, havde hun følt sig tilmode, som om hun fornam en Slanges Hvidslen. Jørgens vandblaa Øine, hvis Udtryk altid var paafaldende stillestaaende, hans sødladne Smil og fromme Mine, anede hende at være en paatagen Maske. Knud, der var bleven ophøldt paa sit Værelse af en Syg, havde ikke overværet Heklers Besøg hos Damerne, men han fortalte senere Feodora, da de To samtalede i Enrum, at han vel vidste, Jørgen tilforn havde næret Skinsyge mod ham og hans Broder, men nu haabede han at have forvandlet sin Fjende til en Ven.

Feodora rystede alvorsfuld paa Hovedet. „Slangen fornægter ei sin Natur. Den bugter og snoer sig, glat er dens Ham, og imellemstunder tykkes det at den sover, men man er ingentid sikker for dens Braad."

„Hvi saa mistænksom, Feodora?" svarede Knud mildt bebreidende. „Din Tale er mig hartad noget bitter. Du est for sød og fager til at rumme slig en Malurt."

„Ak, Knud, tro mig, jeg har ikke Uret, naar jeg ombeder Dig ei fæste Lid til en saadan Ven."

„Frygt ei, min hulde Fæstemø. Jeg skjænkede ham ingentid min Fortrolighed."

„Det er ei tilstrækkeligt. Der gives Mennesker, hvis Nærhed selv er farebringende. De søde Ord flette sig til Net, og Smilehullet er en Faldgrube. Men tilgiv, ifald min Tale tykkes Dig sær, Din egen Kløgt faaer sikkerlig bedst vare Dig."

Heri tog Feodora feil. Knud lod sig dysse til Ro af Heklers indsmigrende Væsen og dadlede derfor næsten Feodora for hendes Mistro, som han ansaae for et Foster af tunge Erfaringer. Ihvorvel han var rigt begavet af Naturen, besad han dog en saa besynderlig Grad af Tillidsfuldhed, at han let kunde blive et Bytte for List og Ondskab. Med Vennemildhed kom han sine Medmennesker imøde og opoffrede sig selv for dem, men uagtet Knud ved mange Leiligheder saae, at hans Godhed blev misbrugt og lønnet med Utaknemmelighed, var det dog som om han aldrig ret fik Menneskekundskab. Denne Svaghed i hans ellers saa mandige Karakter var her en Ulykke for dem Alle. Jørgen havde for længe siden afluret den, og ikke alene benyttet sig deraf, men ogsaa tabt Frygten for ham, hvilket er det Eneste, der kan holde et slet Menneske i Tømme.

Feodoras Angst smittede imidlertid Fru Magda. Hun bad Sønnen ikke oftere at tilstede Jørgen Adgang til hendes Hus, men Knud fandt de to Damers Frygt overdreven og ubegrundet. Han sagde, at det ingenlunde var hans Hensigt at byde Jørgen til Gjæst i sit Hjem, men der var ingen Aarsag til at lukke Døren for ham, da Jørgen Intet havde gjort, der berettede ham til en slig Adfærd. Forunderligt nok finder man undertiden, navnlig hos Mændene, et Stivsind, der ved en besynderlig Modsætning har sin Grund i en Karaktersvaghed netop i de Retninger, hvori deres blinde Halsstarrighed gjør sig gjældende. Hvor modig og kraftig end Knud viste sig, naar Talen var om at trodse en aabenbar Fare eller haandhæve Retfærd, kunne vi dog ikke frikjende ham fra denne Feil.

Hos Sjungemester Abbelgaardt havde Jørgen Hekler forstaaet at indsmigre sig i høieste Grad. Naar Agnete vilde sige noget Ufordelagtigt om ham, blev den gamle Læsemester næsten hidsig. Denne kom kun sjeldent i Fru Magdas Hjem, som han fandt for verdsligt, og han ankede ofte paa, at hendes Sønners Optræden mindede altfor meget om Faderens Ridderlighed. Mester Abbelgaardt var en gavnmild og nidkjær Lærer, som var agtet og afholdt af sine Disciple, men naar den Lærde skulde haand-

hæve sin Anseelse, mente han, overensstemmende med Datidens Anskuelser, at en stiv Værdighed var aldeles nødvendig, og enhver Tilsidesættelse af denne forargede ham.

Da Jørgen besøgte Sjungemesteren, efter at hans Benbrud var helbredet, svarede Modtagelsen fra Agnetes Side ikke til hans Forventning, men han satte sin Lid til hendes Fader.

„Hvorlunde har I fordreven Tiden under Jer lange Sygdom?“ spurgte Ungmøen.

„Ved gudelig Læsning, Bønner og Psalmesang har jeg søgt at styrke min Sjæl udi den haarde Prøvelse,“ lød Heklers Svar.

„Jeg formente, at I imellemstunder og havde forlystet Jer med at lege en Smule Bretspil til Tidskort,“ vedblev Agnete.

„Min Dotter, hvor kan Du tale saa?“ bebreidede Abbelgaardt.

„Ak, kjære Jomfru, I tænker ilde om mig,“ udbrød Jørgen. „Jeg skulde lege Bretspil! Nei, ingentid bedriver jeg slig verdslig Gjerning, ihvorvel Sædernes Fordærvelse spores mangensteds. Drikfældighed fornemmer man selv blandt Adelen, og mangen Kiv, som fødes ved Gildebordet, tager blodig Ende. Paa Borgene kastes med Tærninger om Gods, Mennesker og Skimler, og disse Kortspil, som

Djævelen har opfunden, tjene saalunde til Forlystelse, at Borgerfolk endog forsømme deres Arbeide. Desaarsag vorder „Sveltekjælderen" overfyldt med slette Betalere."

„Vel sagt, min Søn," bifaldt den gamle Abbelgaardt. „Sligt lastværdigt Tidskort er og saare afskrækkende for mig, ligervis som Forfængeligheds Djævelen, der virrer Hovedet saa vel paa Adelen som Borgerfolk. Hvad nytter det, at Hans Naade lader sine Betjente gaa omkring paa Gaderne og skjære Landsknægtebuxerne itu paa Junkerne, samt udsteder lovlige Anordninger, der forbyde alskjens overdreven Luxus? Nys fornam jeg, at en rig Borger ved et Gjæstebud havde brændt Kanelstænger istedetfor Ved i sin Kamin."

Samtalen fortsattes paa denne Vis, indtil Sjungemesterens Embedsforretninger kaldte ham fra sit Hjem. Før Jørgen forlod dette med ham, fik han Leilighed til at henvende et Par Ord i Enrum til Agnete.

„Det tykkes, I er ræd for mig. Svar Sorrig vilde jeg fornemme, ifald jeg havde fortørnet Eder," sagde han.

„Ak nei, Hr. Baccalaureus, men I er saa dydig, agtbar og ærefrygtindgydende, at jeg syndige Verdensbarn ved Jer Storhed end mere ihukommer min egen Lidenhed."

„Ængstes ei for mig, hulde Jomfru. Et elskovsvarmt Hjerte banker udi min Barm," —

„I tøver lovlig længe, Jørgen," afbrød Abbelgaardt meget beleiligt denne uvelkomne Kjærligheds-erklæring.

Jørgen var selv glad over ikke endnu at have faaet Tid til at udtale sig tydeligere, da Lisbeth Jacobsdatter og Mette Fenkel ikke saa ganske vare til at skjemte med. Dog lod han paa Veien den gamle Kantor forstaa med sine Hensigter, og bad ham tillige tale hans Sag, at han i Løbet af Aaret kunde erholde Kapellanpladsen ved Ribe Domkirke. Jens Abbelgaardt lovede dette, og til sin Glæde bemærkede Jørgen, at han Intet havde imod at skjænke ham sin Datters Haand.

Midsommer var forløben. Da bankede Jørgen Hekler en Aftenstund paa Døren til Fru Magdas Bolig. En Terne sagde ham, at Doktoren var fraværende, og Fruen led af Hovedværk. Som Jørgen vilde forføie sig bort, opdagede han en kvindelig Skikkelse igjennem Gitterdøren til Rosengaarden. Ternen havde fjernet sig, intet Blik hvilede paa ham, og Nysgjerrigheden drev ham til at liste sig derind. Han saae nu Aage og Agnete vandre langsomt, fordybede i en Samtale. De forsvandt imellem

Æbletræerne, hvorved Jørgen fik Tid til at skjule sig bag en Caprifoliehæk, der stod nærved Indgangen. Lidt efter kom det unge Par tilbage og gik Arm i Arm tæt forbi den.

Agnete talte. Hendes Ord naaede Heklers Øren. „Nei, Aage, det nytter ei at dølge. Jeg skuer grant, at et Elskovsbaand knytter Knud og Feodora til hinanden. Nu ere tvende Aar henrundne, uden at Nogen aner, at en Kvinde skjuler sig under Junkerdragten. Jeg takker Herren mangen Stund, efterdi det synes, at Jert ædle Værk vil vorde til Fryd for os Alle."

De fjernede sig atter. Jørgen kunde ikke opfatte Aages Svar, men som en ægget Snog sneg han sig bort fra Rosengaarden.

Jesper Persen blev aldeles bestyrtet over den Modtagelse, han fik den følgende Dag af Jørgen. Denne befalede ham aldrig tiere at sætte sine Fødder over hans Dørtærskel. Aarsagen til sin Vrede værdigede han ikke at gjøre Regnskab for.

Imidlertid grundede Jørgen Dag og Nat over, hvem den Kvinde kunde være, der maatte skjule sig under en Forklædning. Omsider opstod Tanken hos ham om den smukke Polakinde og hendes syge Moder. Ved at sammenholde flere Omstændigheder, kom han paa det rette Spor. Dog forstod han ikke, hvorle-

des det kunde være lykkedes dem at forblive i Danmark, da Borgermesteren og hans Bysvende selv havde været tilstede ved deres Afreise, og Jørgen turde ikke fremføre nogen bestemt Anklage, før han havde tydelige Beviser paa, at hans Mistanke var begrundet.

I September Maaned kom der atter Brev fra lille Nicolaus Mironausco. Denne Gang meldte det, at Johan a Lasco omsider havde sikkert Haab om at finde et fremtidigt Hjem i sit Fødeland. Han underhandlede desangaaende i Stilhed med Kong Sigismund af Polen, hvorhen de nu agtede at begive sig. Biskoppens to andre Sønner vare stødte til dem, og Poul van Windth, en af de Landflygtige, der ogsaa havde gjæstet Danmark, skulde i Begyndelsen af det følgende Aar bringe Johan a Lascos Hustru til Polen: „Saa kunde I og komme didhen. Vi skulle atter samles i Eders og min hedengangne Faders Fødeland! Som en Jubelhymne klinger det dyrebare Navn udi enhver Polaks Hjerte," sluttede Drengen med Begeistring. „Min ganske Tanke er alt did, og jeg vil vorde Polens Søn med Liv og Sjæl, eftersom det polske Blod og flyder udi mine Aarer, og immer har jeg været stolt deraf. Fryd Jer nu, kjære Moder og Søster, vi have ret snart et Fædreland, det herligste af Alle, som jeg er

saa fro tilsinds over at skulle skue, og længes jeg saare efter Eder. Hjertelig Hilsen og Taksigelse for meget Godt til den ædelbaarne Frue og Doktor Knud Torbensen."

Et straalende Udtryk viste sig i Fru Mironauscos Øine, da hun læste dette Brev. „Jeg skal samles med min elskede Søn i Polen! mit dyrebare Polen!" udbrød hun til Datteren. „Jeg skal atter skue det Land, hvor mine Ungdoms Aar henrandt. Polen aabner sin Moderfavn for de Forviste, derudi ville vi finde Tryghed. O, himmelske Fader, vi kunne ei noksom takke Dig! Knæl ned, min Dotter. Opsend en Bøn til Herren, at Reformationens Sandhedslære og maa finde Vei til vore Landsmænds Sjæle. Ombed Christus af dit ganske Hjerte, at Paven og det fæle Munkevæsen ei maa fortfare med at binde Polakken i sit Net, men at Forstand og Skarpsinds Knive maa sønderskjære samme."

Fru Edele laa længe knælende i sagte Bøn. Feodora fulgte Moderens Opfordring og nedbad ligeledes Velsignelse over sit Fødeland.

„Du var ikkun et lidet Barn," lød senere Fru Edeles Ord til Datteren, „den Stund Din Fader og jeg droge bort fra Polen. Vort Sind var forrigtungt ved at forlade det, men Johan a Lascos Breve drev min Husbond til Schweitz, eftersom hans Sjæls

Frelse var ham dyrebar frem for Alt. Helt tidt har Du fornummet, hvorlunde Længsel martrede os Begge. Ak! Din arme Fader skulde ei opleve den svare Fryd, som nu skal vorde os tildel."

Dette Budskab havde atter vakt Kjærlighed til Polen i Feodoras Hjerte. Ogsaa hun længtes efter at gjensee det Land, hvor hendes Vugge havde staaet. Mange Fremtidsplaner vare alt lagte af hende og Knud. De havde tænkt sig et foreløbigt Hjem i Magdeburg, men paa Feodoras Bøn lovede han nu, at de først skulde ledsage Fru Edele til Polen, og saafremt det var muligt bygge deres Arne der.

Faa Dage efter at have modtaget Nicolaus's Brev, aabenbarede Feodora Alt for Moderen. Til hendes Forfærdelse var Fru Edeles Fortvivlelse over at erfare, at Datteren vilde forlade Calvins Troesanskuelse endnu langt større, end hun havde frygtet. I sin Fanatisme sagde hun, at Afgrunden havde aabnet sig for hendes Barn til Straf, fordi de havde fornægtet deres Troesbekjendelse, og at hun havde kjøbt sit Legemes Sundhed for sin Datters evige Fortabelse. Dog vovede hun ikke at anklage sine Velgjørere, men den ulykkelige Kvinde grebes af Feberfantasier. Hele Natten bønfaldt hun sin hedengangne Husbond om Tilgivelse og udtømte sig i de haardeste Selvbebreidelser. Feodora forsikkrede hende

grædende, at det var hendes indre Overbevisning, der drev hende til at antage Luthers Troeslærdomme, hvilke hun søgte at fremstille klare og anskuelige for Moderen. Hun sagde, at hendes Hjerte tilhørte Knud Torbensen, og at hun var trolovet med ham. Dertil forestillede hun Moderen, hvor stort det Offer var, som han vilde bringe for hendes Skyld, da han var villig til at forlade sit Fædreland, sin Virkekreds og sine Venner alene af Kjærlighed til hende. Alt forgæves. Det gamle Jernpandser, der i saa mange Aar havde indesluttet Fru Edeles Anskuelser, var ikke til at rokke. Kun en Tanke optog hende og fremkaldte en grændseløs Sorg, nemlig Feodoras formente sjælelige Fortabelse, men den dybe Taknemmelighedsfølelse, som hun nærede mod Fru Magda og dennes Sønner, holdt enhver Bebreidelse tilbage. Dog led hendes Omgivelse ved Synet af hendes selvskabte Jammer.

Fra denne Stund syntes Ulykken bestemt paa at byde sig til Gjæst i dette før saa lykkelige Hjem, som Hjemsøgelsens tunge Time nu skulde ramme. Da Knud en Eftermiddag kom til Nadverbordet, var han saa bleg, at de Alle frygtede, han var angreben af en Sygdom. Han vilde ikke sige Grunden, før han blev ene med sin Moder og Broder.

Johan a Lascos Forvisning havde ikke forhindret

andre saakaldte Kjættere og Gjendøbere i at søge Tilflugtssted i Danmark. Undertiden fandt disse medlidende Mennesker, der herbergede dem og toge sig af dem. Geistligheden og Øvrigheden berettede dette til Kongen og hans Hofpræster, som ikke hvilede, før Christian den Tredie paa St. Michaels Dag lod udgaa følgende Forordning: „At Ingen under Livs Straf, samt Æres og Godses Fortabelse maatte udi hans Lande og Riger herberge nogen Kjætter. Dersom man nogetsteds havde modtaget Nogen, skulde samme antagne Kjætter strax miste al Slags Borger-Ret og forvises af Rigerne.“ Samtidig skjænkede Kongen Professorerne ved Kjøbenhavns Universitet endel Jordegods, forbedrede Præsternes Kaar og lagde store Indkomster til den studerende Ungdoms Underholdning*).

Da Fru Magda hørte denne Forordning, vred hun for første Gang sine Hænder, og Angstens Taarer randt ned ad Matronens furede Kinder, men hendes Sønner opholdt hendes bristende Mod. De besluttede saalænge som muligt at fortie Faren for Feodora, men naar hendes Moders Helbredstilstand nogenledes tillod det, vilde Knud ufortøvet reise bort med dem.

---

*) Christian den III.s Historie ved Stephanius.

14.

Tvende Uger forløb. Feodora og hendes Moder havde endnu Intet erfaret angaaende Forordningen, og da Fru Edele Mironausco atter var begyndt at forlade Sygeleiet, haabede Knud, at Afreisen kunde finde Sted i Slutningen af Oktober.

En stille Bekymring og Uro herskede i Fru Magdas Hjem. En Formiddag sad Feodora ene og alvorsfuld i Knuds Arbeidsværelse. Det bankede paa Døren. Jørgen Hekler traadte ind med sit søde Smil. Hun foer skræmmet op ved Synet af ham og forlod Værelset uden at bemærke, at hun havde tabt sin Næsedug. Dette var ikke undgaaet Jørgens Blik. Neppe havde hun lukket Døren, før han som en Grib styrtede over det fine, duftende Klæde og undersøgte det. At det var bestemt for en Dame, kunde han ikke tvivle om. Dugen var mærket F. M. I det Samme lød Fodtrin. Han kastede Klædet og gik Knud imøde, hvem han raadspurgte angaaende et ubetydeligt Ildebefindende.

Da han havde forladt Huset, kom Feodora ængstelig ilende ind til Knud for at søge efter Dugen, som hun savnede, men Begge beroligede sig ved at finde den paa Gulvet.

Næste Morgen tidlig bleve de Alle vækkede af

et ridende Bud fra en Borg paa Sjælland, hvor Husfruen var bleven farlig syg. Hun var en Ungdomsveninde af Fru Magda, hvorfor denne ufortøvet lod spænde for sin Karm og vilde selv ledsage Sønnen paa hans Sygebesøg, fra hvilket de først kunde ventes tilbage om Aftenen. Hændelsen vilde, at Aage ligeledes var fraværende. En fjern Slægtning feirede sit Bryllup, og han havde lovet at forrette Vielsen, som fandt Sted nogle Mile fra Hovedstaden. Fru Mironausco og hendes Datter vare altsaa ene hjemme med Folkene.

Efter Middag sad Feodora i Dagligstuen med en Bog i Haanden, da Agnete Abbelgaardt traadte hastigt ind. Hun var bleg og saae i høieste Grad forfærdet ud. Med taarekvalt Stemme meddelte hun, at den største Ulykke truede dem Alle. Jesper Persen var kommen til hende om Formiddagen og havde begjært at tale i Enrum med hende. Han fortalte, at Byens Borgermester havde ladet ham kalde til sig den foregaaende Aften og gjort ham utallige Spørgsmaal angaaende de tvende landflygtige Kvinder, der for to Aar siden vare herbergede i hans Moders Hus. Jesper havde iklædt sine Svar en saa listig Form som muligt, men han havde tydelig mærket, at Borgermesteren nærede Mistanke til Fru Magdas foregivne Frænder. Det var lykkedes Jesper at erfare,

at Jørgen Hekler faa Timer iforveien havde havt en lang Samtale under fire Øine med Borgermesteren. Fra denne var han gaaet til Biskop Palladius, hos hvem Doktor Maccabæus samtidig havde været. Efter en Times Forløb havde Jørgen forladt Bispens Hus, og kort efter var Maccabæus ligeledes gaaet derfra, men der var bleven bemærket, at han havde havt en paafaldende bekymret Mine. Jesper turde ikke begive sig til Fru Magda Torbensens Bolig af Frygt for at vække Mistanke, men han bad Agnete ikke at spilde et Øieblik, før hun advarede sine Venner. Agnete fortalte nu ogsaa Feodora om Forordningen, og at hun strax var ilet til den gamle Doktor Maccabæus, hvem hun ved Taarer og Bønner havde formaaet til at aabenbare sig Alt. Fru Magda og hendes Sønner vare anklagede for hemmeligt, trods Kongens Forbud, i tvende Aar at have herberget Kjættere, da den foregivne Fru von Hack og hendes Søn vare de tvende forviste Polakinder Fru Edele Mironausco og dennes Datter. Livs Straf, Godses og Æres Fortabelse truede Fru Magda og hendes Sønner.

Agnete sank ned paa en Stol og hulkede høit.

Dette rædselsfulde Budskab rystede Feodora saaledes, at hun lammedes af Fortvivlelse, men Tanken om at maatte anvende Alt for at redde de

Dyrebares Liv, hævede snart hendes Sjæl. Med en næsten mandig Aandskraft adspurgte hun Agnete nøiere og erfarede, at Sagen den følgende Dag skulde forelægges Kongen. Først af Sjællands Bisk p og senere af Borgermesteren, da Ingen af dem vilde foretage noget Skridt mod den ellers saa ansete og høitagtede Familie uden at have forhørt sig om Kongens Mening og Ordre.

„Herren give, at Aage og Knud vare her, at fly os Raad," jamrede Agnete og vred sine Hænder

„Eftersom de ere borte, faaer vi handle," gjensvarede Feodora. „Ei mægter Nogen af os Alle at aflægge falsk Ed for Geistligheden og Lovens Haandhævere. Saafremt Undersøgelsen først finder Sted, og Sagen vorder kundgjort for Flere, er Alt fortabt. Selv om min Moder og jeg kunde finde et forborgent Skjul, var det ei til Nytte, efterdi Anklagen alt er reist mod Fru Magda og hendes Sønner, og disse vilde vorde kræved til Regnskab. Næst dette vil man efterspore Fru von Hack og hendes Søn, hvis Forsvinden i dette Dieblik ikkun vilde stadfæste Mistanken."

„Men hvad skulde vi arme Kvinder fange an?" hulkede Agnete.

„Du faaer ufortøvet bringe et Budskab til Jesper Persen, og bede ham fly samme til Sekretair

Christopher," sagde Feodora. „Jeg vil selv tale med Hans Naade. Ikkun han er mægtig til at frelse os."

„Du til Kongen!" udbrød Agnete. „Det er Vanvid og vil end mere styrte os Alle udi Fortabelse. Tøv, til Du har raadspurgt Knud og Aage."

„Nei, da er det for silde. Har Kongen først laant Øren til vore Fjenders Stemme, ere de døvede for min Røst. Spild ei mere den kostbare Tid. Jeg maa handle. Herren lægge de rette Ord paa mine Læber." Hun gik skyndsomt ind i Knuds Arbeidsværelse og skrev Følgende:

Venlig Hilsen altid forsendt med Vor-Herre.

Velbyrdige Hr. Sekretair!

En svar Ulykke truer Eders Venner. Liv, Gods og Ære vil man berøve dem. Desaarsag bønfalder jeg Eder om at skaffe mig Adgang til Hans Naade. End i denne Dag faaer det ske, saafremt det ei skal vorde for silde. Jeg ganger udi Herrens Navn, og ængstes I ei at skulle indføre en Kjætter til Hans Naade, eftersom jeg varmt omfatter Luthers Lære. Hermed befaler jeg Eder til den almægtige Gud.

Feodor von Hack.

Hun satte Segl for Brevet, og Agnete hastede afsted med det villieløs og tilintetgjort.

Med vidunderlig Snarraadighed og Mod havde

Feodora skuet Faren i Øinene og søgt efter Vaaben til at afværge det dødbringende Slag, men da Agnete forlod den unge Polakinde, vaagnede den elskende Kvindes Fortvivlelse, og Modet syntes at svigte hende. Hun søgte op paa Fru Mironauscos Værelse. Som et Barn kastede hun sig paa Knæ for Moderen, lagde sit Hoved i hendes Skjød og græd krampagtig. Med afbrudte Ord berettede hun Alt, hvad der var hændet. Hun bønfaldt og anraabte Fru Edele om at antage den Tro, som hun nu ansaae for den ene Rette og at forsage sine vrange Meninger.

„Saafremt jeg kan sige, at min Moder og har forandret sine Troesanskuelser, mægter jeg vissělig at frelse de Kjæres Liv og Ære. O, Moder! betænk, at det er ene formedelst deres gjæstemilde, christelige Færd mod os, at den rædsomste Elende truer dem. Ihukom, hvad vi ere dem skyldige.“

„Feodora,“ gjensvarede Fru Edele dybt rystet, „ingentid kan jeg forglemme det. Saafremt mit Liv kunde redde deres, Gud er mit Vidne, jeg tøvede ei med at offre samme, men min Sjæl tilhører ikkun Herren. Derfor kan jeg ei falde fra den Tro, som ene er begrundet i hans Ord. Lad os flygte retnu i denne Stund. Il til Jesper Persen og bed ham seile os til Sverrig. Selv om vi skulde tigge vort Brød ved Hvermands Dør eller omkomme af Hun-

ger, vilde det tykkes mig ringe mod at frelse vore Velgjørere."

„Flugt er for silde. Ikkun Kongens Naade raader her over Liv og Ære," gjenmælede Feodora, hvis Styrke atter begyndte at hæve sig, jo større Byrde hun følte, der hvilede paa hendes svage Skuldre.

„Men ifald han nægter at anhøre Dig? Hvis Hofpræsterne fik Nys om Sagen og lod Dig fængsle?" udbrød Fru Edele med moderlig Angst.

„Om de end tænde en Ild mellem Wittenberg og Worms lige op til Himlen, vilde jeg dog møde udi Herrens Navn, talede engang Luther, saa siger jeg og nu. Om jeg end skuede et Luehav fra dette Hus indtil Kongeborgen, vilde jeg dog vandre gjennem det."

I flere Timer gik Feodora rastløs frem og tilbage og speidede gjennem Ruderne efter Agnete. Omsider kom denne og medbragte Svar fra Christopher.

Venlig Hilsen altid forsendt med Vor-Herre.

Velbyrdige Hr. Junker!

Ihvorvel jeg ei fatter, hveden Faren kommer, der truer mine Venner, har jeg dog hastet med at opfylde Jer Begjæring. Min Herre og Konge har udi sin svare Godhed og Naade tilstedt, at I hemmelig vorder indladt i hans Gemakker nogle Timer efter Mid-

dags-Taflet, hvilket alt er tilende. Han er villig, at skjænke Jer Gehør. Hermed befaler jeg Eder til den almægtige Gud.

Christopher.
Kongelig Sekretair.

Feodora opsendte en inderlig Bøn til Himlen om at staa hende bi, og Fru Mironausco og Agnete anraabte Herren, at han skulde bevæge Kongens Hjerte.

Viseren paa Uhrværket pegede snart paa den fastsatte Tid. Feodora badede sine Øine, og ledsaget af Jesper Persen ilede hun til Kjøbenhavns Slot. Han førte hende op ad Trappen til andet Stokværk, hvor hun bankede paa Sekretairens Dør. Christopher lukkede op, og opfordrede Feodora til ufortøvet at ledsage ham til Kongen. Medens de vandrede gjennem de lange Gange, henvendte Christopher flere Spørgsmaal til hende, men hun bad ham ikke forlange nogen Forklaring før efter hendes Samtale med Kongen.

I Christian den Tredies Gemakker vare Kjærterne tændte i Lysekronerne. En massiv trearmet Sølvstage stod paa Bordet i hans Arbeidsværelse, der var overfyldt med Bøger, Papirer og Dokumenmenter. Johannes Wigands Skrift, „Haupt-Artickel

christlicher Lehr", laa opslaaet, og foran i Bogen havde Kongen skrevet sit Tankesprog:

„Zu Gott mein Trost allein,
Sonst andern kein,
Ach Gott, schaff Deinen Willen."

Christian den Tredie sad i en Armstol. I hans Aasyn stod et Præg af legemlige Lidelser, og Dinene syntes mattere end tilforn. Christopher førte den fremmede Yngling ind til Kongen, hvorefter han lydløst forlod Gemakkerne. Feodora bøiede sig dybt, og hendes Læber skjælvede let.

„Jert Navn er Feodor von Hack. Hvad har I at begjære af os?" spurgte Kongen med mild Røst og gik hende imøde.

„Eders Naade, saa forholder det sig ei. Mit sande Navn er Feodora Mironausco," lød hendes Svar. „Jeg kommer at anraabe om Retfærd og Naade."

Kongen studsede. „I, en Kvinde! Ei mindes jeg, hvor jeg tilforn hørte Navnet Mironausco."

„I Johan a Lascos Følge kom vi hid. Min Fader led Martyrdøden udi England. Dødssyg laa min Moder, der man bød os drage bort fra Danmark ved Vintertid. Omsonst anraabte Doktor Knud Torbensen om Forlov for os, at blive end en stakket Stund i Riget. Der dette blev os nægtet, bød

den ædle, høisindede og gjæstemilde Fru Magda Torbensen og hendes Sønner den dødssyge Enke og hendes faderløse Dotter et Tilflugtssted under deres Tag. Ved sin hedengangne Faders Ridderære havde Doktor Knud Torbensen tilforn svæerget, ei at støde de værgeløse, landflygtige Kvinder bort, der fæstede Lid til hans Beskyttelse."

En Rødme foer over Christian den Tredies blege Kinder og rynkede Bryn. „Danmarks Konge jog ingentid en Ulykkelig fra sit Rige, saafremt han ei var en Kjætter, og haardnakket nægtede at antage vor Kirkes Lære."

„Saa blev det og sagt os, men den Klippe, som modstaar Ørens Jernodde, kan Ildens Varme ene sprænge. Hin Stund var jeg bestemt, at vorde Calvins Meninger tro, men nu erkjender jeg, der gives en anden Troeslærdom, som mere mild og herlig fører Sjælen op ad Himmelstigen. Den Læres Renhed og guddommelige Dybde lærte jeg grant at kjende i Fru Magdas Hus, hvor Troens Flamme brænder mægtigt. Den lutherske Geistlige, der tillod en udlændisk Kjætterske at tage Sæde ved hans Arne, har nu høstet den Løn, at han for evigt har knyttet en Sjæl til Luthers Lære."

Christian den Tredie stod aldeles forbauset og hørte paa hende. „Men han handlede mod vor

Forordning og trodsede vort bestemte Bud. Sligt kan en Konge ei tilgive."

„Ikkun for Kirkens Skyld, paa det at den rene Lære skal vorde overholdt i Eders Naades Riger, blev dette Bud sikkerlig udstedt. En Konge raader over Liv og Gods, men ei formener jeg, at den Almægtige fortørnes, fordi en Sjæl blev reddet, selv om Dristighed udkrævedes til at opnaa saadan Værk."

„Har Jer Moder og forandret sine vrange Meninger?" lød Kongens Spørgsmaal.

Denne Gang blegnede Feodora. Med bøiet Hoved og dæmpet Røst svarede hun, „min arme Moder vil dø udi den Tro, hvorfor hendes Husbond offrede sit Liv."

„Ja saa. Der brast Jer Lignelse."

„Ak! Eders Majestæt, min Fader var en Vismand. Af hans Skarpsind, Aand og Viden har min Moder i sin Tanke erholdt en Forstandens stride Bølgestrøm, der mægter at slukke den Ild, som mangen Stund har søgt at bryde Klippen."

„Udaf slig menneskelig, selvklog Viden drikkes Død, efterdi den som en arg Fjende vil tilintetgjøre Livsens Ord. Derfor ere vi og bestemte paa at banlyse alle Sacramenterer og deres Tilhængere fra vore Riger. Den Beslutning kan ei rokkes. Hvi kommer

I da hid at berette os, hvorlunde man vover at trodse vor Villie?" vedblev Kongen fortørnet.

„Efterdi Sjællands Biskop og Byens Borgermester i Morgen agte at forelægge Eders Majestæt en Anklage."

„Har Sjællands Biskop fattet Uraad?" spurgte Kongen hastig.

„Nei. En Baccalaureus ved Navn Jørgen Hekler, som Doktor Knud Torbensen sidstkomne Vinter reddede fra Døden, og hvis Benbrud han helbredede, erholdt desaarsag Adgang til hans Moders Hus. Hvorlunde han har speidet, veed jeg ikke, men til Vederlag for Velgjerningerne har han anklaget Fru Magda Torbensen og hendes Sønner."

„Hvilken Niddingsdaad!" mumlede Kongen. Han begyndte langsomt og i mørke Tanker at maale Gulvet med sine Skridt. Feodora stod taus og forventede med Dødsangst hans Svar.

„Hvi ere I ei dragne fort for længe siden?" spurgte Kongen atter og standsede foran hende.

„Min Moders svare Legemsskrøbelighed var den største Hinder. Næst dette har Johan a Lasco og min liden Broder essen erholdt et Tilflugtssted udi Polen, og ret som vi vilde reise didhen, blev min Moder atter kastet paa Sygeleiet."

„Eftersom I har forandret Jer vrange Meninger

og er vorden en Rettroende har I visselig Krav paa vor Naade," tog Kongen Ordet. „Dog, Jer Moder er en svar Hinder. Hvor kan jeg handle mod mit eget Bud?"

Feodora bøiede Knæ for Kongen og foldede Hænderne. „Ridder Torbensen drog sit Sværd for at bane Hertug Christian Vei til Danmarks Throne, og lod sit Liv for denne Gjerning. Ei vil Kong Christian den Tredie, Danmarks ædle, faderlige Drot, berøve hans Enke og tvende Sønner Liv, Gods og Ære. Fru Magda er en Moder for de Trængende. Der Pesten nys hærjede Landet, frelste Doktor Knud Torbensen mange af Eders Undersaatters Liv, og den unge Kapellan ved vor Frue Kirke formaar ved sin beaandede Tale at drage selv de Vantro til den rette Kirkelære."

Feodoras Ord trængte ind i Kongens Hjerte. „Er I døbt overensstemmende med vor Tro?" spurgte han.

„Nei, ihvorvel jeg Intet hellere attraar, men Frygten for at vorde røbet, har hidtil holdt os derfra."

„Saa lad Eder retnu døbe, men giv nøie Agt, at samme sker i svar Dølgsmaal. Udi vor Frue Kirke skal I derefter nyde det hellige Naademaaltid, paa det at det danske Folk kan skue, at I bekjender Jer til Luthers Lære. Saa saare dette mit Bud er fuldbyrdet, vil jeg udstæde et Leidebrev til Feodor von

Hack og hans Moder, at de uhindret kunne drage bort fra Landet. Betræffende Fru Magda Torbensen og hendes Sønner skal intet Ondt vederfares dem."

„Herren være takket og Eders Naades Hjertemildhed!" udbrød Feodora og greb Kongens Haand, paa hvilken hun taknemmelig trykkede sine Læber. En Glædesrødme farvede hendes Kinder. Da hun med sine deilige, mørke Øine hævede Blikket paa Kongen, bemærkede denne først ret hendes Skjønhed.

„I Sandhed, Fru Magda Torbensen og hendes Sønner have godt forstaaet at vælge deres Talsmand," sagde han. „I har Klogt, og tykkes at have Eders Velgjørere kjær af ganske Hjerte."

„Tilvisse. Dog Fru Magda og hendes Sønner ere ei tilhuse. Nys forsoer jeg den grumme Skjæbne, der truede dem, og Ingen af dem aner, at jeg er her hos Eders Majestæt."

„I handlede ret og klogt at aabenbare Alt for mig. Det gjør os ondt at skulle lade Jer reise fra vort Rige, thi helst toge vi Eder under vor Beskyttelse, men Jer Forklædning fordrer, at I drager fort i Dølgsmaal. Dog have vi Medynk med Eder. Siig, har I en Forsørger udi Polen, eftersom Johan a Lasco er saare arm og selv Familiefader?"

Rødmen blev endnu stærkere paa Feodoras Kind. Hun stod med bankende Hjerte og vidste ikke, hvad

hun turde svare. „Af Doktor Knud Torbensen har jeg erholdt adskillig Lærdom udi Sprogene, som Kvinder ellers ei have for Skik at tilegne sig. — Næst dette veed jeg ikke ret, hvorlunde det vil gaa."

„Jer Stammen røber en Hemmelighed. Beret Alt aabent, jeg vil ei tiere bedrages."

„Ak! Eders Majestæt, I fordømme os ei strengelig. Den Stund Doktor Knud Torbensen erfoer, at jeg vilde antage Luthers Lære, bød han mig sin Haand, og jeg skjænkede ham min Tro."

Et medynksfuldt Udtryk viste sig i Kongens Aasyn, og han syntes et Øieblik at betænke sig. „Det smerter os at skulle udtale en saa haard Dom, men der er ei Andet før," tog han omsider langsomt Ordet. „I og Doktor Knud Torbensen faaer skilles ad. I kan ei blive her, og han maa ei forlade Danmark med Eder, saalunde Sagen stiller sig."

Et Fortvivlelsens Udraab undslap Feodoras Læber.

„Saafremt han drager fort og ægter Eder retnu, da mægter selv min Naade ei at fri hans Moder og Broder fra Lovens Straf, eftersom det snart vilde vorde kundgjort, at I virkelig er den forklædte, landflygtige Polakinde. Anklagen er alt reist mod Eder. Geistligheden, Loven, det hele Rige har Krav paa Kongen. En Benaadning af denne første Overtræden

af vort Bud vilde tilintetgjøre sammes ganske Magt. Ifald I ønsker, at jeg skal frelse Eder Alle, faaer I adlyde vor Villie."

Kongen trak sig tilbage og gav derved Feodora Tegn, at Audientsen var tilende. Christian den Tredie frygtede, at Synet af hendes Sorg skulde forlede ham til en Naade, som han under de nærværende Omstændigheder og ifølge hans Anskuelser ikke kunde eller turde tilstaa, navnlig af Hensyn til Geistligheden.

Feodora bøiede sig dybt. Langsomt og med forrigfuldt Hjerte trak hun sig tilbage. Da lod Kongens Røst endnu engang for hendes Øren til en mild Affkedshilsen. „Guds Fred med Eder. Herren give Eder Styrke, at I ingensinde forlader den rette Tro."

Døren lukkede sig efter Feodora, og Christopher ilede hende imøde. „I tøvede lovlig længe hos Hans Naade, men Jer Mine er saa forrigtung. Er Intet lykkedes Eder?" spurgte han ængstelig.

„Hans Majestæt er god og naadig. Fru Magda og hendes Sønner ere frelste, Himlen være lovet."

„Frelste! Og I er ei frydefuld?"

„Ak! jeg kan ei, — det tykkes, mit Hjerte retnu skulde briste. I har Aarsag til at undres saare. Dog spørg mig ikke, men kom imorgen til den ædle

Ridderfrue, saa skal I forfare Alt. Imidlertid hav Tak for al Jer Godhed og Vennetroskab."

15.

Fru Magda, Knud og Aage vare vendte tilbage. De fandt Fru Mironausco og Agnete næsten opløste i Graad, og erfarede af dem, hvad der var hændet. Neppe var deres Beretning tilende, før Døren aabnedes, og Feodora kom ind. Hendes Skridt vaklede. Hun kunde kun med største Anstrengelse fremføre disse Ord:

„Kongens Naade har frelst Eder. Liv, Ære, Gods, Alt er reddet!"

Et Fryderaab lød fra Alles Læber. Knud ilede til og greb hende i sine Arme, men Bevidstheden forlod ikke Feodora, ihvorvel Sorgen havde ramt hende som et Dødslag.

„Min kjække, stærke Feodora," sagde han dybt bevæget og kyssede hendes blege Kind og Pande, „Du har ene mægtet at frelse os Alle. Og jeg, som aabnede Døren for Slangen, istedetfor at give Agt paa Din Advarsel. Ved min Kortsynethed vare vi nær Alle vorden styrtede udi bundløs Elende. Jeg dadlede, at der fattedes Dig paa Overbærenhed. Den Tanke var en svar Fornærmelse mod Dig, og

af ganske Hjerte ombeder jeg, min kjære Fæstemo skjænke mig sin Tilgivelse."

„Ak, Knud! saare let tilgiver jeg, men hin falske Ben har skilt os ad for Livet. Hans Naade har befalet, at Du skal forblive udi Danmark, men Feodor von Hack og hans Moder have at drage bort."

„Vi skilles ad! Det kan ei være saa. Skulde jeg selv have nedkaldt slig Ulykke over os? — Dog hvad kymrer mig et saadant uretfærdigt Bud. Selv en kronet Hersker kan ikke rive mig fra Dig. Mig ængster ei Landsflygtighed. Hvor Du og jeg bygge Arne sammen, skulde jeg formene, at Lykken vel kunde fæste Bo foruden Kongegunst."

„Ja, vi have ei Verdens Glands behov. Dog kan det ikke ske. Du faaer adlyde Kongens Bud. Ei nytter al vor Sorrig og Hjertekvide."

Feodora gjentog nu ordret sin Samtale med Christian den Tredie, men Knud fattede strax den Beslutning, at søge en Audients hos Kongen og bønfalde ham om Benaadning eller i det Mindste om Tilladelse til at følge Feodora. Med Fortvivlelse tænkte han paa en Adskillelse og klamrede sig derfor fast til det sidste Haab, som selv ikke Feodora turde dele med ham. Begge Matronerne sade tause. Agnete rev sig ud af sin Trolovedes Arme og kastede

sig om Feodoras Hals, medens Aage medynksfuld og bedrøvet trykkede Broderens Haand.

Uhrværket slog otte. Mester Abbelgaardts Smaadreng kom med en Lygte for at hente Agnete, og sagde, at Kantoren var saare fortørnet formedelst hendes lange Udebliven.

Kongens Befaling, at Feodoras Daab ufortøvet skulde finde Sted, optog Fru Mironauscos hele Tanke, og opfyldte hendes Sjæl med saa stor Sorg, at hun næsten blev følesløs for Datterens tunge Skjæbne. Fru Magda derimod fattede den fuldelig, men uagtet hun ikke havde nægtet sin Velsignelse til Knuds og Feodoras Forening, havde det dog været Aarsag til en stille Bekymring hos hende, at Sønnen vilde drage bort som en Landsflygtig. Hun havde Feodora inderlig kjær, men hvad Under, at Moderhjertet krympede sig ved, at hun maaske for stedse skulde give Afkald paa sin Førstefødte. Agnete og Aage vare derfor de Eneste, der tilfulde delte de tvende Elskendes Sorg, det vil sige, saa vidt deres egen Lykke tillod det.

Næste Morgen ilede Knud til Christopher. Han hørte strax, at Kongen den foregaaende Aften havde aabenbaret Alt for sin Sekretair og befalet denne at overvære Feodora Mironauscos Optagelse i den lutherske Kirke. Ved at erfare disse Hemmeligheder, havde Christopher forstaaet den vidunderlige

Følelse, der stedse havde dreven ham til den fagre Yngling, hvis Sjæl var som Malm i et Liliebæger, men Vennens Elskede var hellig for hans Tanker, og han vilde virke Alt, hvad han formaaede for at forene dem.

Knud erholdt en Audients, men Christian den Tredie gav ham det samme Svar, som han alt havde givet Feodora, og gjorde det fremdeles til en Betingelse, at Knud ikke maatte forlade Landet. Dog var han ikke ufølsom for Lægens dybe Smerte og lod ham omsider skimte Haab om, at han om nogle Aar kunde drage bort og hente sin Brud tilbage til Danmark. Dertil udtalte Kongen sig meget anerkjendende om Knuds Dygtighed som Læge og Videnskabsmand, og yttrede, at han alt indtog en saa hæderfuld Plads blandt Danmarks Lærde, at han ikke kunde give Slip paa ham; men disse Ord, der til andre Tider vilde have glædet Knud, gjorde nu næsten modsat Virkning, og han kom nedbøiet, fortvivlet og harmfuld til sit Hjem.

Imidlertid vedblev han dog at holde fast paa Tanken om et Gjensyn. „Naar tvende Aar ere henrundne, vil jeg atter bønfalde Hans Naade skjænke mig Forlov at drage fort. Da er Mistanken henveiret, og Kongens Hjerte kan ei forblive urørt.“

„Hvo veed,“ yttrede han en anden Gang, „kanske

vi sees om føie Stund. Saa fage Du est i Sikkerhed udi fjerne Riger, bør det sig mig at tugte Niddingen. Naar det gamle Slagsværd, som hænger hist paa Væggen, er farvet med den falske Jørgen Heklers Blod, da har jeg skjellig Grund til Flugt."

Medens Knud udrugede sine retfærdige Hævnplaner, arbeidede Jesper Persen i Stilhed paa at rive Masken af Hykleren. Et Menneske med Jespers fine Karakter var ene istand til at udføre et saadant Værk. De største og farligste af alle Laster ere Falskhed og Hykleri. I den Sjæl, hvori slige Egenskaber findes, kan alle andre Laster bo, fordi de som et Dække væves sammen for at skjule dem. Det er disse Egenskaber, der have skabt det gamle Tankesprog: „Gud fri mig fra min Ven, min Fjende skal jeg nok vogte mig for," thi det falske Menneske kan ikke nære noget trofast Venskab eller Kjærlighed. Hykleren, Mand eller Kvinde, feiler ikke ubevidst. Han lader sig ikke henrive af øieblikkelig Lidenskabelighed, der ofte leder til en overilet Handling, han beregner først, veier og overtænker, og derfor synder han i dobbelt Grad, fordi han bruger Guds Ord til Skalkeskjul, medens han i Gjerningen bespotter det Helligste ved at handle modstridende Hjertets, Pligtens og Samvittighedens Bud. Og dog er det en tung, men uomstødelig Sandhed, at naar ærlig Mand

hæver sin djærve, bestemte Røst samtidig med Falskheds indsmigrende Stemme, finde de fleste Mennesker, at den første lyder skurrende og ublid, medens de gjerne laane Øren til den sidste.

Efter at Jørgen Hekler ikke mere kunde haabe at faae Agnete til Hustru, var han en endnu flittigere Gjæst end tilforn i Lauritz Fenkels Vinkjælder, og allerede hemmelig trolovet med den vevre Mette, hvis store Medgift trøstede ham for Tabet af Agnete. Dette havde Jesper erfaret, og faa Dage efter at de rystende Begivenheder fandt Sted i Fru Magdas Kreds, gik han en Morgenstund op med en Dragt Fisk til Garver Jacobs Enke. Han vidste, at Jørgen paa den Tid af Dagen var fraværende, og et gunstigt Tilfælde vilde, at han traf Jomfru Lisbeth ene i Stegerset.

Efter at Handelen var sluttet mellem dem, spurgte Jesper til sin fordums Herre og dennes Fæstemø, Jomfru Mette Fenkel.

„Saafremt I ikke mægter at skjemte bedre, skulde I helst tie stille," lød Lisbeths Svar i en arrig Tone.

„Eftersom jeg ingen Nar er, har jeg ei immer for Vane at gantes," gjensvarede Jesper. „Gak I selv til Vinkjælderen og adspørg Jomfru Mette, om hun ei mener, at Baccalaureus Jørgen Hekler har tilsinds at ægte hende, ikke at forglemme hendes Medgift. Dog kan

jeg ei saa ganske sige, om han kanske hellere vil tage velbaarne Jomfru Agnete Abbelgaardt til Viv, thi han er saare lysten efter at erholde et godt Embede."

Saadant er umuligen, efterdi jeg er hans Trolovede," udbrød Lisbeth.

„Kan gjerne være," svarede Jesper tirrende, „men eftersom En immer faaer være Narren, hvor der er Trende, skulde I mage det saa, at Hekler løb med Bjelden. Hans Ægtehustru vorder I ingensinde. Nys yttrede han udi Lauritz Fenkels Vinkjælder, at han ikke lider, hvadsomhelst der hinker."

Lisbeths Øine gnistrede. „Den lede Skalk! Jeg gad ønske, at en Helsot vilde fortære Hylsteret om hans hyklerske Sjæl. End udi denne Stund vil jeg gaa til Mette Fenkel at erholde Vished anbelangende den Sag. Saafremt det forholder sig som I beretter, skal han paa Stand jages ud af sit Herberge."

„Vel gjemmer Øren og Jorden bedst," svarede Jesper," dog vil jeg fly Jer et godt Raad. I skulde anvende en Smule List, saafremt I ikke agter, at Jer troløse Fæstemand skal komme til Ære og Anseelse udi Ægtestand og Embeds Erholdelse. Og har jeg fornummet, at han farer frem med arglistig Snak til Bisp og Øvrighed, hvilken har for Maal at

styrte Doktor Knud Torbensen og hans nære Frænder udi Fortabelse."

„Saafremt han har tilsinds at handle saa mod den vennesæle Doktor, hvis Godhed har været svar mod ham, da er han ei mere værd end Krybet, og eftersom han ikke lider, hvadsomhelst der hinker, skal min Hævn ei heller vorde hinkende."

Jesper saae med Glæde, at han ikke havde taget feil af Lisbeths Karakter. Tanken om at kunne hævne sig, gav hende Erstatning for den Krænkelse, hun havde lidt. Den hele Maade, hvorpaa hun optog Efterretningen om Jørgens Troløshed viste, at hun aldrig havde havt Hjerte for ham og derfor heller ikke vilde vise Skaansel. Ligeledes forstod Jesper at vække hendes Skinsyge paa Agnete, da dette var nødvendigt for hans Plan. Denne vandt omsider Lisbeths Bifald og bestod i, at hun skulde forholde sig aldeles taus og rolig indtil den følgende Dags Aften, paa hvilken Jørgen havde bestemt at gjøre et Gilde for sine Venner fra Vinkjælderen. Naar disse vare samlede, skulde Lisbeth gaa til Sjungemesteren, fortælle Alt angaaende Jørgen, og formaa Abbelgaardt til at ledsage hende til Heklers Bolig, for at han selv kunde overtyde sig om Sandheden.

Med Haabet om, at denne Plan vilde have en Afsløring til Følge, hastede Jesper nu til Agnete, hvem

han betroede Alt. Hun begav sig til Doktor Maccabæus, og indbød ham til at tilbringe den følgende Dags Aften hos hendes Fader. Naturligvis uden at lade ham ane, hvad der vilde hænde.

De tvende bedagede Lærde sade i alvorsfuld Samtale i Mester Abbelgaardts Dagligstue, medens Agnete lyttede forventningsfuld, hvergang Dørhammerens Slag lod sig høre. Omsider kom Else ind og meldte, at en fremmed Jomfru begjærede at indlades. Lisbeth Jacobsdatter blev modtaget og traadte ind med et Ansigt, der vidnede om Raseri. En Samtale, hun Øieblikket før havde havt med Mette Fenkel, var Aarsag deri. Uden Omvei eller Indledning gik hun lige til Maalet, erklærede Hekler for en Meneder, en Hykler, en Dranker og en Spiller, og bekræftede disse Paastande ved en Skildring af hans Liv. Mester Abbelgaardt foer forbittret op og havde sikkert kastet hende ud af Døren, hvis Agnete og Maccabæus ikke havde holdt ham tilbage.

„Fra han var en liden Pog, har jeg havt Kjendskab til Jørgen Hekler," raabte den gamle Sjungemester. „Han har immer vist sig dydig, gudfrygtig og saare agtbar, desaarsag vil jeg ikke fæste Lid til en raptunget Taskes Ord."

„Saafremt I følger mig til Jer Yndling, skal I ret nu forfare hans svare Elskelighed," gjenmælede Lis-

beth, „men ogsaa jeg har ladet mig bedaare af hans sødladne Miner."

„Jeg mener, vi Begge faaer gange med Jomfruen" tog Macalpin Ordet. „Eftersom Hekler agter at indtræde i den geistlige Stand, bør det sig os at undersøge slig Anklage. I Besynderlighed paalægger det Eder, Mester Abbelgaardt, der saa varmt søger at fremme hans Anliggender."

Med Harme og Modvillie gav Jens Abbelgaardt omsider efter. De tvende Lærde ledsagede Lisbeth til Jørgens Bolig. Udenfor Døren hørtes de sidste Strofer af en meget letfærdig Drikkevise, som blev sungen af flere Stemmer. Under denne Støi kom Jomfruen og hendes Ledsagere ubemærkede ind i Forstuen. Denne var mørk, men Døren stod aaben til Jørgens Værelse, hvorfra en stærk Varme og Vindunst strømmede ud. Hekler med otte Venner havde taget Plads om Bordet, paa hvilket flere Voxlys brændte. Endydermere var det overfyldt med Dunke og Bimpler, Skaale med hed Krydervin, Bægere og Kruse, samt Kort og Tærninger. Gjæsterne bestode af Vintapper Fenkel, hvis blussende Ansigt røbede hans Beskjæftigelse, fire Borgere med tvetydigt Rygte, hvoraf den Ene havde været idømt Mulkt for Aager, og trende Studerende i Jura og Filosofi.

Under de sidste Strofer af Drikkevisen havde Jørgen atter fyldt Bægerne.

„Ho! ho! bitte Jorgen, I skulde vel ikke have de tyve Gylden i Jer Lomme, som I forgangen Kvæld vandt fra mig?" spurgte en af Borgerne. „Gad nok takke Jer for den Spas ved at gjøre ligesaa."

„Tyve og fem til har jeg, Du gamle Trefknægt," lød Jorgens Svar, idet han trak en fyldt Læderpung op af Lommen. „Jeg haaber, at vi endnu mangen Stund skulle frydes ved Hjerterdame og hendes Hofstat, samt de trende kongelige Familier af samme Byrd. Saa saare jeg har erholdt et godt Embede ved Mester Abbelgaardts særdeles Rekommandation, indbyder jeg Jer Alle til at gjæste mig.

„Mangfoldig Talsigelse," svarede en af Gjæsterne. „Jer Præstegaard vil sikkerlig faae svar Lighed med Fenkels Tempel, eftersom Begge ere helligede Guddomme, og til Saadannes Dyrkelse haves Vin behov. Hvo af Jer agter først at aabne sit Herberge?"

„Ei kan jeg saa ganske sige, naar min nye Kjælder vorder færdig," sagde Lauritz Fenkel. „Hi, hi, Jørgen! skulde vi gjøre et Tærningekast derom?"

„Ingentid sagde jeg nei til en lystig Spas," lo Jorgen og greb Tærningerne. „Lad see, hvo af

os Tvende, der først indtræder udi sit hellige Logemente."

„Herrens Straf ramme Dig, Du ugudelige Krop," tordnede Jens Abbelgaardt, og de bestyrtede Venner saae nu de tvende Lærde træde ind i Værelset. „Ingentid skal Du erholde en slig attraaet Vaaning, eftersom Du est uværdig til at vorde beskikket til en Herrens Tjener. En Dienskalk est Du, tvetunget, men ei engang tvesindet, efterdi Du est en Mester udi Falskhed og Hykleri. Det ganske Land skal forfare, hvorlunde Du har mægtet at besvige min Tillid."

„Ihvorvel det var forskyldt," tog Maccabæus Ordet, „vilde jeg dog saare nødig, at denne Baccalaureus's forargelige Færd skulde vorde kundgjort, eftersom han alt nogle Gange har prædiket. Derfor byder jeg Jer, Jørgen Hekler, at forlade Riget, naar Sol gaar op, og ingensinde tiere betræde Danmarks Jordbund. Saafremt I ei agter paa dette Bud, vil I vorde Skjændselsmærket udi Hvermands Tanke, thi Sjællands Bisp og det ganske Universitet skal forfare Jer Slethed."

Ved at høre denne Dom blev Jørgens røde Ansigt bedækket med Ligblegheд. Han vilde søge at forsvare sig, men Maccabæus bød ham tie, og han følte nu, at hans Spil var tabt.

„Mig tykkes, I fare frem med lovlig Strenghed, høilærde Mestere," begyndte Lauritz Fenkel. „I skulle hellere tage Sæde her ved Disken og tømme et Bæger Vin med os, saa løber nok Fanden med al Jer Ærbarhed."

„Hold inde med slig forargelig Tale," befalede Maccabæus. „I veed ei at forlyste Jer udi Sømmelighed og prise Herren for det Gode, han har skjænket os, men Jer Æde- og Drikkegilder ere blevne til Eders Sjæls Fortabelse. I formente, at Hekler skulde vorde Jer Dottermand, men kanske I ei er vidende, at han alt havde en Fæstemø, som er Jomfru Lisbeth Jacobsdotter."

Da Vintapperen hørte dette, geraadede han i en saadan Vrede, at de Lærdes Nærværelse ene hindrede ham fra at give Jørgen en legemlig Revselse. Borgerne hastede nu bort fra det forstyrrede Gilde, men før Abbelgaardt og Maccabæus forlode Jørgens Bolig, tilkjendegave de Studenterne, at Rektoren skulde underrettes om, i hvilket usømmeligt Selskab de vare trufne, som det tilkom ham at straffe dem for.

Lisbeth var ikke kommen tilsyne, men havde lukket sig inde i sin Moders Værelser. Hun saae aldrig mere sin troløse Fæstemand. Næste Morgen

forlod Jørgen Hekler Danmark, hvor man ikke senere erfarede Noget om hans Skjæbne.

16.

Sekretair Christopher bragte lyse Tidender til sine Venner. Christian den Tredie havde ikke brudt sit kongelige Ord. Da Sjællands Biskop og Byens Borgermester fremlagde Anklagen for ham, svarede han med en saa afvisende Bestemthed, at Begge saae sig nødsagede til at lade Sagen fare, hvorover Bisko Palladius i Hjertet var Kongen meget taknemmelig. Som et yderligere Bevis paa sin Tillid til den Torbensenske Familie, beskikkede Christian den Tredie Aage til Sognepræst for Helliggeistes Menighed, og lod ved et større Taffel de Lærde mærke med, at Doktor Knud Torbensen stod i høi Gunst hos ham.

Efterretningen om Jørgen Heklers Forvisning naaede hastig til Fru Magdas Hjem. Matronen takkede Forsynet og den tro Jesper, at hendes Søn blev hindret i at tage en blodig Hævn over Hykleren. Aage tøvede nu ikke længere med formelt at anholde om Agnetes Haand hos den gamle Sjungemester, hvis Hjerte atter aabnede sig for sine fordums Yndlinge. Med Henrykkelse fundgjorde han Datterens

Trolovelse og feirede den ved et overdaadigt Fæstensgilde, hvortil han særlig indbød Feodor von Hack.

Feodora kunde ikke nægte at deltage deri, men ihvorvel at hun og Knud glædede sig over Aages og Agnetes Lykke, lød dog Ordet Skilsmisse som en Gravklokke for deres Øren, og mindede dem stedse om, hvad der forestod. I ensomme Timer brød Fortvivlelsen frem. Ingen af dem var mere istand til at trøste hinanden, da Udsigten til et Gjensyn kun var ringe og Tidspunktet saa ubestemt, at man ikke vidste, hvad der kunde hænde indtil da. Al jordisk Dont havde tabt sit Værd for dem. For første Gang stod Knud ligegyldig ved et Dødsleie og følte sig træt, naar han blev hentet til en Syg. Han talte om at opgive sin hele Virksomhed, men Feodora bad ham lade den Tanke fare, og formaaede ham til at give hende Løfte om, at han vilde vedblive at røgte sit velsignelsesrige Kald med samme Nidkjærhed som tilforn.

Ottende Dagen efter Feodoras Samtale med Kongen høitideligholdtes en hellig Fest i Jesper Persens tarvelige Vaaning. For ikke at vække Opsigt var det efter megen Overveielse besluttet, at Daaben skulde finde Sted i den lille, affides liggende Bolig paa Bremerholm. Den Stue, som Feodora og Fru Mironausco engang beboede, havde Agnete og Jes-

pers Moder smykket efter bedste Evne, og en Formiddag roede den unge Sømand, Aage og Knud Torbensen, samt Sekretair Christopher over til Bremerholm. Fru Magda og Feodora vare ankomne en halv Time tidligere.

Iført sit geistlige Ornat ventede Aage, da Feodora traadte ind, ledsaget af de tvende Damer. Hun havde kastet sin Forklædning, og en hvid, folderig Dragt ombølgede hende som et Skygevandt. Himmelsk Høihed, Majestæt og Ynde var præget i hendes Træk, og udbredt over enhver af hendes Bevægelser. Det var, som om den simple Stue først ret blev forvandlet til et Herrens Tempel, da hun viste sig. En Solstraale trængte ind igjennem Hornruden og lagde sig som en mat Guldkrone om hendes Pande. En besynderlig Stemning greb Alle de Tilstedeværende, da den hellige Handling foregik. Det vilde ikke have undret dem, om de havde hørt den hvide Dues Vingeslag, saa stærk var den Følelse hos Enhver af dem, at Guds Aand var der tilstede. Selv Jesper og hans Moder, som stode i et Hjørne af Værelset, havde foldet Hænderne og knælede i stille Bøn.

Da forekom det Knud, at Feodora lignede en himmelsk Kongebrud. Han syntes, Christus tog hende i sine Arme og fjernede hende. Hans Sjæl blev atter Bytte for en grændseløs Fortvivlelse. Hvorfor

skulde hans Elskede med Magt drages fra ham, medens Aage og Agnete kunde blive forenede om søie Stund? Han kastede et Blik paa Agnete, men for første Gang syntes han, at Broderens Lykke kun var en saare almindelig, thi ingensinde havde hun forekommet ham saa ubetydelig som i denne Dag. Medens Feodora stod som en Plante, der bedst kunde have hjemme i Edens Have, hvis Aands og Sjæls Duft maatte beruse og hendrage Enhver til hende, der var istand til at forstaa saa megen Skjønhed, lignede Agnete en jordisk Markblomst. Den Kjærlighed, hun kunde give, var Intet i Sammenligning med den, Feodora mægtede at skjænke, thi naar Ægteskabet, ifølge Luthers guddommelige Opfattelse, er en Søgen efter Fuldkommenhed ved tvende Skabningers Forening, da var Feodora med sin dybe, store Aand netop istand til at blive en Fortrøstning for Manden, ved hvis Kjærlighed hun ogsaa syntes mere og mere at modnes og udfolde sin Sjælerigdom. Og denne Kvindes Lod var det, at blive forfulgt, forstødt og forvist!

Da Feodora en Time senere traadte ind i Fru Mironauscos Værelse, fandt hun Moderen med en Bønnebog i Haanden. Feodora nærmede sig hende. Hun vilde lægge Armen om hendes Hals og trykke et Kys paa hendes Pande, men Fru Edele vendte Hovedet. Med Forfærdelse hørte Feodora disse

haarde Ord fra hendes Læber: „Nu har jeg kun en Søn tilbage.“ Fra denne Stund var Moderkjærligheden til Datteren næsten udslukket i hendes Bryst.

Den følgende Dag communicerede Fru Magda, Knud og Feodora i vor Frue Kirke, og Aage rakte dem Brødet og Vinen. Samme Dag bragte Christopher Leidebrevet fra Kongen, som sikkrede Feodor von Hacks og hans Moders Afreise.

Knud og Feodora vandrede Arm i Arm i Urtegaarden. Næste Morgen skulde Afskedens Time slaa. Enhver Tanke og Følelse hos dem smeltede sammen i Fortvivlelsens bundløse Afgrund. Forgæves havde Aage anvendt alle Trøstens Ord og forestillet dem, at en stille, gudhengiven Taalmod ene var istand til at overvinde den haarde, urokkelige Hindring. Haabet vilde ikke skinne. For dem var Himlen tildækket med et Ligklæde. En Gysen foer igjennem Feodora. Knud trak Kappen tættere sammen om hende.

„Den kolde Dødssot gjennes ikke fort med Pelsværk,“ sagde hun.

„Hvi klinge saa tunge Varselsord fra Dine Læber?“

„Efterdi jeg ligervis en Trækfugl drager til Lysets farverige Kyst. Dog end er ei min jordiske Dont fuldendt. Faaer see, at Reden vorder varm og blød for mine efterladte Frænder.“

„Feodora! det volder svar Elende for os Begge, ifald vi skilles ad. Hvi skulle vi forsage alskjøns Lykke, Lys og Salighed hernede? Nei, tusinde Fold hellere trodse Kongens barbarske Bud. Jeg vil sprænge Lænken, som han har smedet om min Frihed, og drage bort med min hjertenskjære Brud."

„Ja, Knud! lad os sammen fly fra Død og Sorrig," udbrød hun og klyngede sig til ham. „Du lade mig ei ene blandt de strenge Calvinister! — Hvad kymrer os den ganske Verden, saafremt vi ikkun have hinanden? Udi vor Kjærlighed findes Liv, Glemsel, Fryd og Styrke. Den tykkes mig ligervis en Rosengaard, der ingensinde blomstrer af. — Dog — hvor kan jeg tale saa, — jeg ræddes hartad over min egen Svaghed."

„Ei fatter jeg Din Tanke. Herren kan ei fortørnes, efterdi Din Brudgom ei vil skilles fra Dig."

„Vísselig havde han skjellig Grund dertil, eftersom vi udi vor Selviskhed ikkun tænke paa vor egen Lykke. Ihukom, at Kong Christian vel har holdt sit Løfte, men saafremt vi atter trodse hans kongelige Bud, kunde det hænde, at Præstekjortelen blev revet med Skændsel af Din Broder. Din hedengangne Faders Ridderskjold vil vorde brudt. Din gamle, ærværdige Moder fik vandre fort som Betlerske. Hvo veed,

kanske at hendes Blod endog vilde komme over os, saa vi maatte grues for vor Elskov."

„Umuligen. Kong Christian kunde ikke handle saa."

„Est Du ei vidende om hin skrækkelige Forordning? Aldenstund Samme stander ved Magt, maa den ei gange Dig af Minde."

Et Øieblik vandrede de tause hen mod Udgangen. Da standsede Feodora. „End et Farvel faaer jeg sige til denne liden Rosengaard, hvor vi samtalede saa mangen Stund. Disse Træer have været Vidner til vor korte Lykke, men som de blive her, saa lader jeg og al min Fryd tilbage."

„Feodora! Vær forvisset, at jeg ei skal tove alt for længe, før vi atter samles."

Doktor Maccabæus og Mester Abbelgaardt aflagde et Affkedsbesøg om Eftermiddagen hos Feodor von Hack. Den kloge, alvorsfulde Ungersvend havde rundet deres Hjerter.

„I ganger ud i Verden, og jeg stunder retnu til den sidste store Affart," lød Maccabæus's hjertelige Ord, „dog have vi Begge samme Bøn behov. Herre! vær Du vor Hjælper!"*)

Den lille Sum, Fru Edele var i Besiddelse af,

*) Den 5te December Aaret 1557 hensov han ved en stille, rolig Død.

da de tvende Kvinder fandt Tilflugtssted i Fru Magdas Hjem, havde Knud opbevaret i disse Aar. Den var tilstrækkelig til at bestride deres Reiseomkostninger, og Fru Edele afslog paa det Bestemteste at modtage flere Gaver, men Fru Magda Torbensen skjænkede Feodora Luthers Oversættelse af de fire Evangelier, samt hans „Behandling af Herrens Bøn." Foran denne havde Knud skrevet følgende Ord af St. Paulus første Brev til de Corinthier: „Talede jeg med Menneskers og Engles Tungemaal, men havde ei Kjærlighed, da var jeg en lydende Malm eller en klingende Bjelde. Og havde jeg prophetisk Gave og vidste alle Hemmeligheder og al Kundskab, og havde jeg al Tro, saa at jeg kunde flytte Bjerge, men havde ei Kjærlighed, da var jeg Intet. Og uddelte jeg alt mit Gods til de Fattige og gav mit Legeme hen for at brændes, men havde ei Kjærlighed, da gavnede det mig Intet. — Kjærligheden affalder ingensinde.

„Af! tusinde Gange skal jeg læse disse Ord," sagde Feodora, „thi visselig vorder jeg saare pint udi den golde Ørk, som nu ligger for mig at gjennemvandre ene."

Knud og hans Moder anede fuldeligen, at Calvins Tilhængere fra nu af vilde forstøde Feodora. Det forekom ham, at hun gik en aandelig Martyr-

død imode, og han vidste ikke, om han kunde komme tidsnok til at udfrie hende, eller om hun havde Styrke til at gjennemgaa den haarde Prøve. Ved Tanken om, hvad der forestod hende, var han næsten Vanvid nær. Han greb hende i sine Arme, knugede hende til sit Bryst, og der var et saa smerteligt Udtryk i hans Øine, at Fru Magda bøiede Hovedet og græd stille.

Næste Morgen laa Skibet seilklart, som skulde føre Fru Mironausco og hendes Datter til Danzig. I denne By vilde Feodora kaste sin Forklædning, og hun og Moderen skulde gaa ombord paa et Fartøi, der seilede ad Weichselfloden til Warschau.

Aage, Agnete, Christopher og den trofaste Jesper Persen stode paa Skibsbroen, da Fru Magdas Karm kom rullende med de tvende Reisende, Knud og hans Moder. Afskeden havde alt fundet Sted i Hjemmet. Kun et Haandtryk, et sidste Blik skjænkedes der dem endnu Tid til at verle. En oprigtig Taksigelse lød fra Fru Edeles Mund til Matronen og hendes Sønner, men Fortvivlelsen tog Ordet bort fra Knuds og Feodoras Læber. Aage og Agnete glemte deres egen Lykke ved Synet af denne dybe, tause, gribende Sorg.

Skibet lettede Anker. Knud saae, at Feodora pludselig knugede Haanden mod Hjertet. Han troede,

hun var sunken om, men da greb hun hastig fat om Rælingen, og uagtet hendes Øine næsten vare blændede af Taarer, hvilede Blikket dog ufravendt paa ham, saalænge hun kunde skimte et Glimt af hans Skikkelse.

17.

Tre Aar forløb. Danmark og Norge vare stedte i Bekymring og Uro. Kong Christian den Tredie laa dødssyg paa Coldinghus. En ondartet Byld var brudt ud paa det høire Ben, og denne i Forening med hans tiltagende Svaghed lod megen Grund til at befrygte, at hans jordiske Løbebane snart vilde være endt. Tolv Aar før havde Kongen ligeledes ligget livsfarlig syg i Skaane. Lægerne havde opgivet ham, og hans Helbredelse blev derfor udelukkende tilregnet hans egne og Kirkens indtrængende Bønner, at Gud vilde forlænge hans Liv, men dennegang var Christian den Tredie overtydet om sit snart forestaaende Endeligt. Han beredte sig til Døden, samtalede med sin Confessionarius, Poul Noviomagus, og modtog Alterets Sacramente af ham. Ligeledes lod han trøsterige Steder af den hellige Skrift læse for sig, og der hørtes ofte Psalmesang fra hans Sygeværelse.

Allerede den 23de December sagde Kongen til sin Læge, Cornelius Hamsfurt, der stod ved hans Seng tilligemed Hofpræsterne: „En Herrens Engel har gjort mig Besøgelse udi forgangen Nat. Samme Engel bad mig være trøstig og sagde, at al min Svaghed skulde nutilstundende Nytaarsdag faae en god og lyksalig Ende."

De Tilstedeværende bleve underlige tilmode ved disse Ord. Doktor Cornelius Hamsfurt yttrede sagte: „Det er en Drøm, den gode Herre er forefalden."

Kongen hørte dette og svarede lydeligt: „Nei, ingenlunde Drøm. Disse Øine have seet, og disse Øren hørt, hvad jeg taler, og derefter vil jeg ganske og fuldelig rette min Sag."

Anden Juledag lod han Sekretair Christopher kalde til sig, og bød alle Andre forlade Gemakket. „Imorgen skal Du reise til vor Stad Kjøbenhavn med vigtige Brevskaber, desaarsag byder jeg Dig nu Farvel og takker Dig for trofast Tjeneste."

Kongen rakte ham sin Haand, som Christopher bevæget førte til sine Læber. „Bring Hilsen til vore kjære Undersaatter og sig dem, det var vor Agt at drage til Hovedstaden, men Saadant var ei Herrens Villie. Dog takke vi, at han udi sin Naade har tiladt os at holde Herredag i Colding, at vor tilforn

udgivne Reces kunde vorde forbedret med mange nye Artikler. Og frydes jeg saare ved Mindet om hin Samtale udi Callundborg med den fangne Kong Christian den Anden, eftersom vi Begge toge hinanden i Favn og lovede Tilgivelse for gjensidig begangen Uret."

Kongen standsede et Øieblik, da han følte ulidelige Smerter i sit Ben. Hans Lemmer rystede, og Kræfterne vare saa matte, at de næsten svigtede ham. Dog tog han sig sammen og begyndte atter. „Min gode Christopher, jeg haaber, at mine tro, nidkjære Cantslere, Adelsmænd og andet Husfolk, ville antage sig og tjene vor høitelskelige Gemalinde og de umyndige kongelige Børn. Og bør det Eder Alle at ihukomme den Troskabsed, I tilforn have aflagt til Prinds Frederik. Mig ængstes, han kommer ikke hid før Nytaarsdag. Er Vinden ei fanget an at dreie af?"

„Ak nei, Eders Majestæt! End er den Nordvest, og Kulingen er stærk."

„Saa er vor kjære Søn hindret i at seile hertil fra Skaane," svarede Kongen med et Suk. „Du derimod har Medbør, og kan stryge hastigen ad Søveien til Sjælland. Siig, Christopher," tilføiede han mildt, „saafremt Noget ligger Dig paa Sinde.

Har Du en Begjæring, skal den ei vorde Dig nægtet."

„Vel har jeg en Saadan, men ei betræffende mig selv. Af ganske Hjerte ombeder jeg Jer Naade, anhøre Doktor Knud Torbensens indstændige Bønner. Synet af ham bekræfter mine Ord, at Længsel er en langsom tærende Sot."

„Flere Gange har Du talt til mig desangaaende."

„Men Eders Majestæt har ingensinde villet svare."

„Nuvel, saa bring ham da Budskab fra hans Konge, at han uhindret kan drage til sin Fæstemø."

„Hav Tak, høiædle Konge. Jer Naade redder ham visselig for anden Gang fra Døden."

„Ak! Christopher, Du est ei vidende, hvorlunde mit Hjerte har blødt hin Stund, jeg bød dem skilles ad. Dog var det vor Pligt først at tænke paa det ganske Folk, som Herren har betroet til vor Varetægt. Martin Luther var mild og god, men desuagtet foer han tidt frem med Strenghed og hvasse Ord, efterdi Djævelen er en saare virksom og halsstarrig Herre, der immer banker paa for at indlades. Hvo, som har et stort Kald, faaer og røgte samme med Nidkjærhed, thi Faar og Ulv kunne ei trives udi eet Fold. Vel skulle vi formene, Guds Rige var værd at kæmpe for. Et saadant er grundlagt udi vore Stater ved den rene, evangeliske Lærdom, hvisaarsag

bør det sig os at værne om samme med draget Sværd og hvæsset Od. Sligt kræver destoværre Offere. Vor Bestræbelse har stedse været at hindre Kamp og Splid, dog kunne vi ei andet end stedes udi Bedrøvelse, saafremt det skulde volde tvende, trofaste Elskendes Død. — Har Doktor Knud Torbensen erholdt Budskab fra den arme Polakinde?"

„Ikkun en eneste Gang har en Lutheraner bragt Skrivelse og Hilsen fra hende. Det tykkes, hun har svar Sorrig blandt de Calvinister."

Et inderlig bedrøvet Udtryk viste sig i Kongens Aasyn. „Il fort, Christopher, paa det at Knud Torbensen retnu kan udfri sin fagre Fæstemø af hendes Nød og Kvide. Farvel! Gud den Almægtige være med Dig! Nu ville vi bede til vor Frelser, thi stor Vemodighed have vi over vore Synder, med hvilke vi vort hele Liv have fortørnet Herren."

Christopher knælede ved den døende Konges Leie, og trykkede for sidste Gang sine Læber mod den hvide, magre Haand, der saa ofte med faderlig Mildhed havde øst Naadegaver over hans Undersaatter. Med mandig Kraft havde Christian den Tredie draget Lærdom og Viden frem til Ærens Høide, og derved ladet Aandens uudtømmelige Rigdomskilde kaste stedse funklende Ædelstene om hans Kongethrone.

Christopher fæstede endnu et smerteligt Afskedsblik paa Christian den Tredie. Derpaa forlod han lydløst Gemakket.

18.

Den sidste Dag i Aaret sade Fru Magda Torbensen og Knud i dennes Arbeidsværelse. Paa Matronen saaes kun en ringe Forandring, men Knuds Skikkelse var afmagret, Haaret graasprængt, og Sorgen havde indgravet sig med dybe Folders Skrifttegn paa hans Aasyn.

„Min gode Søn," sukkede Matronen, „skal jeg ingensinde tiere see Smilet leire sig om Dine Læber?"

„Det mægter ene Feodora at kalde af sin Grav," lød Sønnens Svar. „Trende Aar ere henrundne med en gammel Kvindes Fjed, og ikkun en eneste Gang har jeg erholdt Vished om, at hun endnu lever. Det Budskab var, somom hendes søde Røst talede til mig, men ihvorvel hun gled vaersomt over Alt betræffende hendes Omgivelser, tykkes det mig grant, at hun stander ene, lig en Forskudt. Gud give, at Kong Christian havde anhørt mine inderlige Bønner om at skjænke mig Forlov til Affart, men istedetfor

har han beskikket mig til Læsemester ved Kjøbenhavns Universitet, for desmere at fængsle mig hertil."

„Der han udnævnte Dig til Professor, har han sikkerlig kun villet hædre Dig, men helt traurigt er det for en Moder, at Du af sønlig og broderlig Kjærlighed skal offre Dit ganske Livs Lykke."

„Nu drages Danmarks Konge med Døden," tog Knud atter Ordet, „og jeg tør ret snart ile til min arme Feodora, men hvo veed, om de haarde Fanatikere ei alt have pint hende tildøde."

„Du tænke ei saa mørkt. Næst Gud har hun sin Ungdom. Lad os gange sammen til vor kjære Aages og Agnetes Hjem. Min lille Sønnedotters muntre Uskyldslatter er saa frydefuld at fornemme, at hvor hun er, tykkes mig immer den største Høitidsfest. Der vor Frelser var et Barn, lignede han og de andre Smaa."

„Kjære Moder, gak kun hen at tilbringe den sidste Dag i Aaret ved Aages lykkelige Arne. Bedst er det, jeg bliver her. Udi Sollys præger Skyggen sig end mere skarpt. Bring kjærlig Hilsen til min Broder og hans Hustru, samt dette Stykke Legetøi til liden Magda."

„Min gode Knud," svarede Matronen vemodsfuld, „Du skjænker, lindrer og husvaler stedse, arbeider Dag og Nat, saa at Dit Maal af Livskraft

vorder udtømt i Dine bedste Aar. Slig Ødselhed er ingenlunde Ret mod Feodora."

„Den stærke Sot kan mangen Stund ikkun jages fort med giftig Lægedom. Dog takker jeg Jer, ædle Moder, at I minder mig om min Pligt mod hende. Fra denne Stund vil jeg vorde karrig paa min Sundhed, at jeg kan samle, hvad jeg har forødt."

„Vi ville trygt fæste Lid til det nutilstundende Aar," sagde Fru Magda. „Min kjære Søn, lad see, Du færdes end udi denne Kvæld blandt Dine nære Frænder. Hvo veed, om Din gamle Moder ei er gangen til Hvile, naar Du omsider vender tilbage til Dit Fødeland med Din fagre Viv."

„Herren bevare Eders dyrebare Liv. Gak trøstig hen til Jer yngste Søn; jeg kommer senere. Først faaer jeg see at fange et Haabets Solglimt, at samme kan lyse ud af min Tale, der paa slig Høitidsaften bør klinge fro og fortrøstningsfuld."

Faa Dieblikke efter at Fru Magda havde fjernet sig fra sit Hjem, bankede det paa Døren til Knuds Arbeidsværelse, og Jesper Persen traadte ind. Han var i disse Aar bleven en bredskuldret og kraftig udseende Mand.

„Guds Fred og god Kvæld, høilærde Hr. Doktor," begyndte han. „Mangfoldige Taksigelser for Alt,

hvad Jer Godhed har skjænket os. Den nye Baad, den varme Skindkofte, og mange andre rare Ting. Det ganske Hus paa Bremerholm seer ud som den deiligste Kahyt, noget Kvindfolk har slikket Fingre efter."

„Men Else, hvad er hun tilsinds?"

„Velbyrdige Hr. Professor, nu kan hun ikke mere. Maven bliver mæt før Oinene, sagde hun forgangen Dag, der hun skuede al den Herlighed."

„Dit Sødskendebarn vil sikkerlig vorde Dig en god Hustru. Og har jeg fornummet, at hun stedse har skikket sig som en flink og trofast Terne," gjensvarede Knud alvorlig.

„Hoivise Mester, ei skal I formene, Jesper var saa dum at ville ægte hende, ifald han troede, det aleneste var for Kahyttens Skyld hun tog ham. Næst al den Snak mig selv anbelangende har jeg et andet Ærinde at udrette," vedblev han. „En tydsk Skipper søgte mig nys, og eftersom jeg forstaaer en Smule af hans Tungemaal, begreb jeg, at han havde Brevskab til velbyrdige Doktor Knud Torbensen, som han bad mig fly Jer."

„Et Brevskab," udbrød Knud. „Giv hid."

Jesper rakte ham en temmelig tyk Pakke. Den var ombunden med en Silkelidse, og i Vorseglet stod Mironauscoernes Vaaben. „Nu vil jeg byde Jer

Farvel, Hr. Professor, saafremt I ellers ikke har Noget at befale."

„Nei, nei, gak kun."

Jesper Persen forlod Værelset, og Knud stængede Døren. Skodderne vare lukkede for Vinduerne. Nu var han affondret fra hele den øvrige Verden og ganske ene med det Brevskab, som kom fra hans fjerne Elskede. Han rev Pakken op, og ved Skæret af de tvende Voxlys, der brændte paa Bordet læste han de tæt beskrevne Sider, af hvilke han erfarede, hvad hun havde lidt og gjennemgaaet, hendes grændseløse Sorg og Længsel. — Vi ville ikke gjengive Feodoras Dagbog, men kun kaste et kort Tilbageblik over de Begivenheder, som havde fundet Sted.

Først ved Fru Mironauscos og hendes Datters Ankomst til Polen hørte de Alt, hvad Johan a Lasco og hans Menighed havde udstaaet i de tvende Aar, de flakkede landflygtige om i Tydskland. Fra Stæderne Wismar, Rostock, Lübek og Hamborg vare de blevne fordrevne af Lutheranerne. I Frankfurt am Main var Johan a Lasco en kort Tid Præst for de Protestanter, der vare flygtede fra England, men da traadte Luthers Tilhængere atter op mod ham. Han kom i særlig Strid med en Præst ved Navn Westphal, og blev nødt til at drage derfra. Et Nag

til alle Luthers Tilhængere slog ved disse vedvarende Forfølgelser endmere Rod i den gamle Bispops Sjæl. Denne Følelse blev altid bestyrket af Utenhow, der ikke kunde glemme den Medfart, de havde lidt i Danmark. Denne sin Forbittrelse gav han senere Luft i en Beretning, omhandlende Johan a Lasco og hans Følges Ophold og Forvisning fra Danmark, hvilken udkom i Basel.*)

Man kan derfor forestille sig den fanatiske Fortørnelse, som Efterretningen om, at Feodora havde antaget den lutherske Troeslære, fremkaldte hos de calvinske Geistlige. Da hun kort efter sin Ankomst til Warschau vilde aflægge et Besøg hos Johan a Lasco, udslyngede han i sin Hidsighed den haardeste Fordømmelse over hende, og forbød hende, som en frafalden Kjætterske, nogensinde tiere at betræde hans Vaaning. Ingen af deres fordums Venner trykkede hendes Haand til Velkomst. Alle skyede hende, og Moderen stod kold, fremmed og indesluttet ved hendes Side. Kun lille Nicolaus havde med Jubel modtaget Søsteren.

Da Drengen erfarede hendes Frafald fra den calvinske Tro, blev han dybt bedrøvet, men det

*) Nogle Historieskrivere tillægge Johan a Lassco Forfatterskabet af denne Bog, men ifølge Grams og Harboes Berigtigelser har han kun skrevet Fortalen. Værket udkom først to Maaneder efter Johan a Lascos Død.

kunde ikke slukke hans Kjærlighed til hende, og mangen Stund, især naar de vare ene, tog han Plads ved hendes Side og lyttede begjærligt efter hendes Ord. Hans Hjertemildhed var ikke samstemmende med Calvins Strenghed. Den kloge, tidlig udviklede Yngling følte selv, at hans Kirkelove vare affattede med dictatorisk Haardhed, og han maatte give Feodora Ret i hendes Mening om Consistoriet i Genf og den sære Forfatning, denne Reformator havde indført i sin Kirke.*) Dernæst blev han greben af Forfærdelse, da han mærkede, at de calvinske Præster havde besluttet at forjage Feodora fra hendes Moders Hus, eftersom det var disse Geistlige paalagt at trænge ind i Familierne, for at randsage sammes Færd. I sin Angst ilede han til Johan a Lasco, der denne Gang udstrakte sin skjærmende Haand over hende, thi ihvorvel han ikke vilde see Feodora, fordi hun havde svigtet sin Faders Tro, kunde han i roligere Øieblikke dog ikke ganske udslette den Godhed, han engang havde havt for hende.

Paa Fru Edeles Forbøn sendte han hende Kroniker at oversætte og gamle Haandskrifter at afskrive, og der tilflød hende stedse en store Pengesum der-

*) Presbyterialforfatningen. Forelæsninger over Reformationens Historie af P. R. Hagenbach.

for, end hun virkelig havde fortjent. Feodora arbeidede Dag og Nat. Hun takkede i Tanken sin fjerne Ven, at han havde bibragt hende Kundskaber, hvormed hun nu kunde erhverve til deres Livs Ophold, men det meget Arbeide anspændte hende saare. Den Dag Skibet førte hende bort fra Danmark, havde hun følt en heftig Smerte i sit Hjerte, og denne følte hun ofte senere, naar Sorgens Byrde var altfor tung. En navnløs Længsel efter Knud fortærede hendes Livskraft. Flere Brevskaber gik feil. Forgjæves ventede hun efter at erholde noget, men hun modtog kun tvende, og hun turde intet affende, fordi hun ikke kjendte en tilforladelig Brevdrager. Medens hun sørgede og længtes, syslede Fru Mironausco med Glæde om sin egen Arne, og var lykkelig over at være kommen tilbage til sit Fødeland. Hendes Blikke hvilede mangen Gang med sand moderlig Stolthed paa Sønnen, men Datteren syntes næsten at være bleven en Tidsel for hende.

I denne haarde Trængselstid svigtede Feodora dog ikke et Dieblik den Tro, som Aage Torbensen havde rodfæstet i hendes Sjæl. Han stod for hende som Mønster paa en Herrens Tjener, og saaledes fremstillede hun ham stedse for Nicolaus. En Aften, da de tvende Sødskende sade ene, bønfaldt hun ham om, ikke at blive calvinsk Geistlig, hvilket var Nico-

laus's Bestemmelse. Hun sagde, at Luther havde Ret i at fortørnes over, at der skulde finde Splid Sted imellem Reformatorerne, fordi Nogle i deres Hovmod vilde bygge Kirkens Lære paa deres egen ringe menneskelige Kløgt, samt at den Tanke var hende skrækkelig, at han med Menneskeviden skulde kæmpe for at slukke Evangeliets guddommelige Lys. Nicolaus afviste Tanken om en Troesforandring med Forfærdelse og gjendrev hendes Ord, men Feodora var mægtig greben af Luthers Frygt, at de, der Intet vilde tro, undtagen hvad Fornuften fatter, begyndte at bane Veien til at fornægte Christus, Gud og alt Helligt. Hun gjentog for ham, at den Svage i Troen drikker sig Døden til i en liden Draabe Gift.

Hendes Ord gjorde lidt efter lidt Indtryk paa Nicolaus. Han taug, og en Omstemning syntes at foregaa hos ham. Et Glimt af Fryd opsteg i Feodoras Sjæl, men allerede den følgende Dag begyndte de calvinske Præster at fatte Uraad. Deres Tordentaler og strenge Forbud virkede paa Nicolaus's unge Sind. Han vovede ikke tiere at samtale med Søsteren om Religionen. En Skyhed greb ham mod hende. Fortroligheden mellem dem var hæmmet, og fra den Stund flyede han hende stedse. Feodora saae Menneskene færdes trindt om sig, men Ingen bekym-

rede sig om den forstødte Ungmø. I Løndom maatte hun tømme Kalken og indeslutte Sorgen i sit eget Bryst.

Johan a Lasco havde imidlertid fundet en hemmelig Velynder i Kong Sigismund af Polen, thi ihvorvel denne Fyrste bekjendte sig til de Papisters Tro, satte han dog Pris paa ham, og beskikkede ham fra Begyndelsen til Overhoved for den protestantiske Menighed i Polen. Her virkede han med rastløs Iver, og han kaldes ikke med Uret for Polens Reformator*), eftersom utallige Polakker droges til hans Lære. Hans Tales Ild antændte de lunkne Gemytter, og hans Skarpsind sønderrev det tætte Uvidenheds Slør, hvori Pavedømmet indhyller sine Tilhængere. I sin Familiekreds var han lykkelig, og Johan a Lascos Hustru vidste ikke noksom at skatte sin høitærede Ægtefælle, hvis store Lærdom og gudfrygtige Vandel skaffede ham Anseelse blandt sine Troesfæller, og indgød disse Ærefrygt for ham. Fru Edele og Nicolaus forsømte ingensinde at overvære hans Prædikener, og vare desuden ofte fraværende i Besøg hos deres Venner, men alle Døre lukkede sig for Feodora.

I lange Timer sad hun ene i deres lille straatækte Hus, ved hvis Fod Weichselfloden bruste og

*) Kirchen-Lexikon von H. J. Wetzer und B. Welte.

sang sine fuldtonige Klagesange. Hun saae Maanen bygge Sølvsøiler i dens klare Vover, og med de hvide Skyseilere, som Vinden styrede hastig fort mod Nord, sendte hun utallige Hilsener til sin hjertenskjære Ven. Naar Bølgens dybe Sukke blandede sig med hendes, spurgte hun sig selv mangen Stund, om det monne være Anelser, der stege frem fra dens betrængte Barm, eller om den var udkaaren til at tolke hendes Fæstemands svare Længselskvide. Hvi kom han ikke at udfri hende? — Hvi tøvede han saa længe? —

Den unge Kvinde blev et Bytte for den menneskelige Svaghed. Hun syntes, at Gud ganske havde forladt hende. Der opstod en Frygt hos hende, at hendes himmelske Herre skulde være fortørnet paa hende formedelst hendes store Forsagthed, men da hævede Troen atter hendes Sjæl. Hun satte sin Lid til, at Christus ikke vilde fordømme hende, men bede for hende, efterdi han sagde til Peter: Styrk Dine Brødre! Guds Søn havde jo selv udraabt de rædselsfulde Ord: Fader, hvi haver Du forladt mig!

I Aarenes Løb strømmede Bekjendere af alle Sekter til Polen for at søge Tilflugtssted. Blandt disse vare mange Lutheranere. Saa snart Feodora erfarede, hvor de holdt Gudstjeneste, bivaanede hun den; men Veien var lang, og hendes Kræfter mindskedes daglig. Tvende Gange naaede hun didhen. Hun

skriftede og erholdt Syndsforladelse af den lutherske Geistlige, Magister Powitz, men da var hun ikke tiere istand til at besøge den hellige Forsamling. Enhver Tanke om jordisk Lykke svandt lidt efter lidt, men hun vilde ikke slippe Haabet om, endnu engang at gjensee Knud. Hun længtes efter, at den Stund skulde oprinde, da hendes Sjæl kunde afkaste Sorgens tunge Klædebon, hvori den var indhyllet, og dog følte hun stundom en Selvbebreidelse over, at hun ikke begjærede Lægedom for sine legemlige Lidelser, thi hvem skulde sørge for hendes Frænders Underhold, naar hendes Haand var stivnet?

Paa samme Tid begyndte Johan a Lascos Helbredstilstand at vække alvorlig Bekymring blandt hans talrige Tilhængere. Aandens Sværd, hvormed denne iltre Kirkens Stridsmand ideligen kæmpede, havde næsten udslidt det svage Legemshylster, inden hans Gjerning i Polen blev fuldført. Johan a Lasco mægtede ikke at omstyrte Statskirken, og udfri det hele Folk fra Katholicismens aandelige Trældomsaag. Istedetfor at anvende al sin Kraft til at dræbe den Usandhed, hvortil Papisterne altid hentede Stof fra Velskland, begyndte han at yppe Strid, fordi han vilde indføre, at Nadveren skulde annammes siddende, hvilket det ogsaa havde været hans Agt i England. Dette frem=

kaldte en heftig Misbilligelse og Modstand. Hans mange Fjender grebe det som Vaaben mod ham, og den hele Sag truede med at faae saa alvorlige Følger, at den fremkaldte Frygt hos hans Menighed, at de atter skulde blive nødsagede til at drage i Landflygtighed.

Imidlertid forsømte Nicolaus ikke Bogen. Han bemærkede vel Søsterens svage, affræftede Udseende, men da hun aldrig klagede, havde han intet Begreb om hendes sande Tilstand. Dog mente han, at hun overanstrengte sig med skriftlige Arbeider, og var derfor endydermere glad den Dag, da han blev Student, og kunde sige hende, at han i Fremtiden agtede selv at sørge for sit Underhold. Samtidig dermed kom der Budskab fra England, at Dronning Marie var død. Denne grusomme Kvinde, der havde ladet tre hundrede Protestanter omkomme paa Baalet, begyndte allerede her paa Jorden at blive ramt af Herrens Straf, idet hendes blodige Gjerninger saaede Had i det engelske Folks Hjerte mod deres Dronning. Den Ægtefælle, som hun elskede med Lidenskab, forlod hende hastig, han haanede hende med sin Kulde, og nødte hende omsider til en Krig, der voldte England saa store Ulemper og Tab, at hun tilsidst døde af Græmmelse. Efter hendes Bortgang erholdt Fru

Mironausco Kjøbesummen for det Hus i London, som havde tilhørt hendes afdøde Husbond.

Feodoras Frænder havde nu ikke længere hendes Gjerning fornøden. Hun følte Dødens Træthed og bønfaldt kun Himlen om, at det maatte blive hende forundt, at Knud kunde holde den sidste Nattevagt ved hendes Leie, for at hun ikke skulde ræddes ved Mørkets Komme, men at hans trofaste Haand maatte knuge hendes i den alvorsfulde Stund.

Med dette Ønske sluttede Feodoras Dagbog. Under den havde Nicolaus tilføiet følgende Linier:

Afmægtig fandt jeg min elskede Søster liggende paa Løibænken, der jeg kom ind i Værelset. For silde er Lægen vorden hidkaldt. End lever hun, men har kun en stakket Stund tilbage. Hun, den Bedste af os Alle, skal vorde et Offer for den svare Strid i Kirken. Ak, Herre! det tykkes mig, Du vil bøie mit og min Moders Hovmod og Selvklogskab. Besynderlig gode Hr. Doktor, tøv ei længere, men il hertil saa hastig, som I mægter det. Ifølge Feodoras Ønske skikker jeg Eder hendes Dagbog. Skrevet i Warschau, anden Søndag udi Advent.

Nicolaus Mironausco.

Natten var forløben. Det bankede stærkt og gjentagende paa Knud Torbensens Dør. Fru Magda

og Christopher stode udenfor, da han reiseklædt lukkede op.

„Snarlig forglemte Du det Løfte, Du effen gav mig, eftersom Du har siddet den ganske Nat og arbeidet," bebreidede Matronen.

Hun gik hen og aabnede Skodderne. Dagslyset faldt ind. Da stirrede Moderen og Vennen forfærdede paa Knud. Denne Nat havde forvandlet ham til en Olding. „Hvad er der hændet? Du er reiseklædt," udbrød hun.

„Jeg bringer Budskab fra Kongen," tog Christopher hastig Ordet. „Il til Din Elskede, nu lægges der ei mere Hinder for Din Lykke."

„Jeg takker Kongen for naadig Tilladelse," gjensvarede Knud Torbensen med Fortvivlelsens Bitterhed, „nu var jeg reist foruden den. Tilvisse iler jeg at samles med min Brud, og ret snart haaber jeg, min Sjæl for stedse skal drage fort med hendes, thi om føie Stund er Himlen Feodoras Vaaning."

Han trykkede et Kys paa Moderens Pande, gav Vennen et trofast Haandtryk og ilede bort. Fru Magda bøiede det ærværdige Hoved mod Christophers Skulder og græd smerteligt.

Klokken tre samme Dags Eftermiddag drog en Skare sørgeklædte Herolder fra Coldinghus, for at forkynde i begge Rigerne, at Kong Christian den

Tredie var død, og Frederik den Anden havde besteget Danmarks Throne.

19.

Knud Torbensen reiste Dag og Nat, indtil han naaede Warschau og en Formiddag bankede paa det lille straatækte Hus ved Weichselflodens Bred. Fru Edele Mironausco aabnede Døren.

„Er det for silde?" spurgte han med Dødsangst.

„Nei. Hav megen Tak, at I kom hid, thi hun længes saare." Hun førte ham gjennem Forstuen ind i et tarveligt møbleret Værelse. Feodora laa paa Løibænken, med Dødens Roser paa Kinderne, men dog yndig og fager.

„Knud!" lød det som et Jubelskrig fra hendes Læber.

Han ilede hen til hende, knugede hende til sit Bryst og bedækkede hendes fine, næsten gjennemsigtige Haand med Kys, men hun sank fast afmægtig tilbage i hans Arme, overvældet af den store Gjensyns Fryd.

Først nu traadte Nicolaus hen til ham, og gav ham et hjerteligt Haandtryk. Den slanke, smukke Yngling havde med Aarene faaet endnu større Lighed med Søsteren, og ved nøiere at betragte ham,

syntes Knud at see de samme kjære Træk. Omsider bemærkede han, at en ældre Geistlig ligeledes var tilstede, men som holdt sig noget fjernet.

„Denne Herre er Præst ved den lutherske Menighed her udi Staden," forklarede Nicolaus.

Feodora havde imidlertid atter slaaet Øinene op. Hun vinkede, at den Geistlige skulde træde nærmere. „Magister Powitz har været mig arme Synderinde til stor Husvalelse," sagde hun. „Han har og forenet sine Bønner med mine, at Herren udi sin Naade ei vilde lade min sidste Time oprinde, før Du kom hid."

„Skal det da ikkun vorde os forundt at skue hinanden, for igjen at skilles?" udbrød Knud smerteligt. „Mig gribes af Rædsel og Hjertekvide, at Du, som valgte den rette Lære, skal dø af Sorrig."

„Saalunde fristes Mennesket letteligen til at tale," tog den Geistlige til Gjenmæle. „Den, der vil udgrandske den høie, guddommelige Majestæts Gjerninger, han tager sig for at maale Vinden med Skeer, eller at veie Ilden paa Vægtskaale, saa sagde Luther. Herren indjager os stundom først Skræk og lader os udstande saa svare Prøvelser, at det hartad synes, han har forladt os, men derefter opreiser og trøster han os. Djævelen derimod gjør Menneskene trygge og frække, saa at de uden Sky synde og ei

blot blive ved dermed, men have deres Fryd af Saadant. Dog tilsidst, naar det gaar ilde eller lakker ad Enden, bedrøver og forfærder han dem over al Maade, og de døe enten udi Kval eller tage sig selv af Dage, formedelst den onde Samvittighed, uden Trøst og i Mistvivl om Guds Naade. Men, kjære Venner, saaledes gaar det ei Guds Børn, eftersom disse erholde Naadens Fred og Fortrøstning udi den sidste Stund."

„Ja, Samme nærer jeg og til Herrens Albarmhjertighed," svarede Feodora. „Han har jo alt anhørt mine Bønner."

„Og har jeg den Forvisning," lød Knud Torbensens Ord, „at ikkun en føie Stund henrinder, før vi atter samles."

Feodora saae kjærligt, vemodsfuld paa ham. Hun opdagede nu, hvor dybt Sorgen havde bøiet den tidligere saa kraftfuld Mand. „Udi denne Jammerdal er ikkun Sorrig, men hisset er idel Fryd," trøstede hun.

„Min hjertenskjære Feodora, forund mig end den Glæde, her paa Jorden at kalde Dig min Hustru," bad han. „Lad os sammen ombede den ærværdige Fader, at forene os i denne Time."

„Ja, Knud, ret gjerne vil jeg det," lød hendes Svar. En salig Glæde speilede sig i hendes mørke

Dine, som endnu havde bevaret deres hele Skjønhed.

Den Geistlige lovede at opfylde dette Ønske, men han bad dem vente til den følgende Dag, da Gjensynet allerede havde taget altfor meget paa Feodoras ringe Kræfter. Magister Powitz forlod dem nu og Knud blev ene med sin Brud, hvem han bragte Budskab fra de fjerne Venner i Danmark, og fortalte Alt, hvad han selv havde lidt.

Henad Aften faldt Feodora i en let Slummer, under hvilken Nicolaus og Knud havde en lang Samtale med hinanden. Den unge Polak meddelte ham nu, at Johan a Lasco var død den 9de Januar, og at mange af deres fordums Venner havde besluttet at drage tilbage til England, men at han vilde forblive i sit kjære Fædreland. Tillige aabenbarede han ham sine Sjælekampe, at Søsteren lidt efter lidt havde plantet den lutherske Tro i hans Hjerte, men hvorledes de calvinske Præster havde revet ham fra hende, og at han syntes, hendes Død vilde være en evig Bebreidelse mod ham og hans Moder for deres Haardhjertethed. Ligeledes sagde han ingensinde at kunne forglemme den opoffrende Flid, hvormed hun havde virket for dem Alle. Af en gammel Fisker havde den lutherske Geistlige erfaret Feodoras Sygdom, og var en Dag uventet traadt ind til hende.

Fra den Tid var han ofte kommen, og Nicolaus havde næsten altid været tilstede ved deres Samtaler, hvilke gjorde et dybt Indtryk paa ham. Tanken om, at Skarpsind og menneskelig, selvklog Viden tilsidst aldeles kunde overskære Troens Baand, der ene knytter Mennesket til sin Frelser, forfærdede ham meget, og han havde omsider fattet den Beslutning, ingensinde at blive calvinsk Præst.

Næste Dag forrettede Magister Powitz den stille Vielse. I sin hvide, folderige Klædning, med Myrthekrandsen slynget om Panden laa Feodora paa Løibænken, da den ærværdige Geistlige velsignende lagde sine Hænder paa hendes og Knud Torbensens Hoveder. Vel vidste hun, at Døden snart vilde komme, men nu var hun Knuds Hustru, Gud havde hørt hendes Bønner, og hun var overtydet om, at hans Albarmhjertighed og Naade vilde skjænke hende Erstatning for Alt, hvad hun havde lidt. Efter Vielsen fik hun endnu et Bevis paa Guds Godhed.

„Magister Powitz,“ saa løde Nicolaus Ord, „vil I retnu undervise mig i Martin Luthers Lære?“

Et Glædes Udraab undslap Feodora. Hun foldede Hænderne til en Takkebøn, men Fru Edele udbrød fortvivlet:

„Begge mine Børn!“

„Moder, vil Du desaarsag forstøde mig fra Dit Hjerte?" spurgte Nicolaus bevæget.

Fru Edele Mironausco sad et Øieblik taus med Ansigtet skjult mellem Hænderne. Da aabnede hun Armene og trykkede Sønnen heftig til sit Bryst. Den haarde, fanatiske Kvinde var bøiet, og Taarerne randt ned ad hendes Kinder. Hun nærmede sig nu til Løibænken. „Feodora, min kjære Dotter, kan Du tilgive mig min ringe Moderkjærlighed?"

Feodora slyngede Armen om hendes Hals, og for første Gang siden hin Time i Fru Magdas Hjem trykkede Moderen et inderligt, hjerteligt Kys paa hendes Pande.

Disse mange Sindsbevægelser havde imidlertid udtømt Feodoras sidste Livskraft. Da Lægen kom, tilkjendegav han hendes Omgivelse, at hun kun havde faa Timer tilbage. From, gudhengiven og med et saligt Smil om Læberne slumrede den unge Polakinde stille hen, thi Herren havde opfyldt hendes Bøn og ladet Knud holde den sidste Nattevagt ved hendes Leie. Med mandig Kraft og Ro sad han hos hende, men Adskillelsens Stund varede ikke længe.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 09 10 01 08 003 9